

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การประมวลความรู้ด้านองค์ประกอบการสื่อสารจากวิทยานิพนธ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2534 ถึงปีการศึกษา 2550 เป็นการวิจัย เอกสาร โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากวิทยานิพนธ์ของนิสิตปริญญาโท ภาควิชาวารสารสนเทศ เพื่อให้ทราบภาพรวมของงานวิจัยทางด้านวารสารสนเทศ ประเด็นที่ศึกษา ประเภทสื่อ แนวคิด และทฤษฎีที่ใช้ วิธีการวิจัย และผลการวิจัยที่ได้

ในการวิจัยครั้งนี้ได้จำแนกประเภทของข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. จำแนกประเภทของข้อมูลที่ได้จากวิทยานิพนธ์ในเชิงปริมาณ โดยแบ่งเป็นปีการศึกษา ประเภทสื่อ ประเด็นที่ศึกษา แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ วิธีการวิจัย และองค์ประกอบการสื่อสาร
2. จำแนกประเภทของข้อมูลที่ได้จากวิทยานิพนธ์ในเชิงคุณภาพ โดยแบ่งตามประเด็นที่ศึกษาและผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การประมวลความรู้ด้านองค์ประกอบการสื่อสารจากวิทยานิพนธ์ในเชิงปริมาณ

จากการเก็บข้อมูลวิทยานิพนธ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534-2550 รวมทั้งสิ้น 324 เล่ม สามารถนำมาจำแนกข้อมูลในเชิงปริมาณ โดยแบ่งเป็น

- ปีการศึกษา
- ประเภทสื่อ
- ประเด็นที่ศึกษา
- แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้
- วิธีการวิจัย
- องค์ประกอบการสื่อสาร

- ปีการศึกษา

ภาควิชาวารสารสนเทศ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534-2550 เป็นระยะเวลา 17 ปีการศึกษา มีวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษารวม 324 เล่ม ซึ่งสามารถจำแนกจำนวนตามปีการศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของวิทยานิพนธ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ โดยจำแนกตามปีการศึกษา

ปีการศึกษา	จำนวน (เล่ม)	ร้อยละ
2534	4	1.23
2535	1	0.31
2536	4	1.23
2537	8	2.47
2538	11	3.39
2539	31	9.57
2540	33	10.18
2541	37	11.42
2542	31	9.57
2543	20	6.17
2544	31	9.57
2545	23	7.11
2546	4	1.23
2547	17	5.25
2548	20	6.17
2549	23	7.11
2550	26	8.02
รวม	324	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นถึงจำนวนวิทยานิพนธ์ในแต่ละปีการศึกษาของภาคศึกษาวารสารสนเทศที่มีมาอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 17 ปี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534-2550 รวมทั้งสิ้น 324 เล่ม โดยคิดเป็นค่าเฉลี่ยปีการศึกษาละ 19 เล่ม (คิดเป็นร้อยละ 5.86) ซึ่งในช่วงปีการศึกษา 2534-2538 ขณะที่ยังเป็นภาควิชาการหนังสือพิมพ์อยู่นั้นยังมีปริมาณวิทยานิพนธ์ไม่มากนักคือ 4, 1, 4, 8, 11 ตามลำดับ ซึ่งในแต่ละปีการศึกษามีจำนวนไม่ถึงร้อยละ 5.86 โดยปีการศึกษา 2535 เป็นปีที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือมีเพียง 1 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 0.3, ต่อมาเมื่อเปลี่ยนชื่อภาควิชาเป็นวารสารสนเทศแล้ว ในช่วงปีการศึกษา 2539-2544 มีจำนวนวิทยานิพนธ์เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องคือ 31, 33, 37, 31, 20, 31 ตามลำดับ โดยปีการศึกษา 2541 เป็นปีที่มีจำนวนมากที่สุดคือ มี 37 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 11.42, และในช่วงปีการศึกษา 2545-2550 แม้ว่าจำนวนจะลดลงจากช่วงก่อนหน้า แต่จำนวนก็ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยคือ 23, 4, 17, 20, 23 และ 26 ตามลำดับ ยกเว้นปีการศึกษา 2546 ที่มีเพียง 4 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 1.23

• ประเภทสื่อ

จากการเก็บข้อมูลวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534-2550 รวม 324 เล่มนั้น มีการศึกษาสื่อทางวารสารสนเทศแตกต่างกันไปตามช่วงปีการศึกษา โดยแบ่งประเภทของสื่อออกเป็น

สื่อสิ่งพิมพ์ประกอบด้วยหนังสือพิมพ์, นิตยสาร/วารสาร, หนังสือเล่ม/หนังสือการ์ตูน และอื่นๆ อย่างสิ่งพิมพ์เฉพาะกิจ หนังสือทำมือ

สื่อวิทยุและโทรทัศน์ประกอบด้วยวิทยุ, โทรทัศน์ และอื่นๆ

สื่อใหม่หรือสื่ออินเทอร์เน็ตประกอบด้วย เว็บไซต์/เว็บท่า/เสิร์ชเอ็นจิน, ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์, โปรแกรมแชต/ห้องสนทนา, เว็บบล็อก/เว็บบอร์ด, เว็บแชร์ริง/เว็บเครือข่ายทางสังคม, เกมออนไลน์/ชุมชนเสมือนจริง, สื่อออนไลน์, โทรศัพท์มือถือ และอื่นๆ อย่างสื่อสารสนเทศทางการศึกษา

สื่ออื่นๆ /ไม่ระบุสื่อ เป็นการศึกษาสื่อมวลชนแบบโดยรวมหรือไม่ได้ระบุ

ซึ่งสามารถจำแนกจำนวนตามประเภทสื่อที่ศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของวิทยานิพนธ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ โดยจำแนกตามประเภทสื่อ

ประเภทสื่อ	รวม	ร้อยละ
สื่อสิ่งพิมพ์	12	3.27
- หนังสือพิมพ์	185	50.41
- นิตยสาร / วารสาร	57	15.53
- หนังสือเล่ม / หนังสือการ์ตูน	8	2.18
- อื่นๆ	2	0.54
รวม	264	71.93
สื่อวิทยุและโทรทัศน์	2	0.54
- วิทยุ	7	1.91
- โทรทัศน์	9	2.45
- อื่นๆ	0	0
รวม	18	4.90
สื่อใหม่หรือสื่ออินเทอร์เน็ต	19	5.18
- เว็บไซต์ / เว็บท่า / เสิร์ชเอนจิน	16	4.36
- ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์	3	0.82
- โปรแกรมแชต / ห้องสนทนา	3	0.82
- เว็บบล็อก / เว็บบอร์ด	9	2.45
- เว็บจริง / เว็บเครือข่ายทางสังคม	1	0.27
- เกมออนไลน์ / ชุมชนเสมือนจริง	3	0.82
- สื่อออนไลน์	12	3.27
- โทรศัพท์มือถือ	3	0.82
- อื่นๆ	1	0.27
รวม	70	19.07
สื่ออื่นๆ / ไม่ระบุสื่อ	15	4.09
รวมทั้งหมด	367	100

* วิทยานิพนธ์อาจมีการศึกษาสื่อมากกว่า 1 ประเภท

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นถึงจำนวนสื่อที่ศึกษาแยกตามประเภทของสื่อที่พบในวิทยานิพนธ์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534-2550 จาก 324 เล่ม มีจำนวนรวมทั้งหมด 367 ชิ้น แบ่งเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ 264 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 71.93, สื่อวิทยุและโทรทัศน์ 18 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 4.90, สื่อใหม่หรือสื่ออินเทอร์เน็ต 70 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 19.07, และสื่ออื่นๆ/ไม่ระบุสื่อ 15 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 4.09 เมื่อเปรียบเทียบตามจำนวนจากมากไปน้อยแล้ว สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่ถูกนำมาศึกษามากที่สุด เนื่องจากสอดคล้องกับภาควิชาหนังสือพิมพ์ รองมาเป็นสื่อใหม่หรืออินเทอร์เน็ตที่เริ่มมีบทบาทในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเพิ่มมากขึ้น ถัดมาเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่ออื่นๆ/ไม่ระบุสื่อตามลำดับ ซึ่งเกี่ยวข้องกับนำเสนอข้อมูลข่าวสารตามแนวทางวารสารสนเทศ

เมื่อแยกตามประเภทสื่อสิ่งพิมพ์แล้ว หนังสือพิมพ์มีจำนวนมากสุดถึง 185 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 50.41), รองมาเป็นนิตยสาร/วารสาร 57 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 15.53), สื่อสิ่งพิมพ์ทั่วไป 12 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 3.27), หนังสือเล่ม/หนังสือการ์ตูน 8 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 2.18), และอื่นๆอย่างสื่อสิ่งพิมพ์เฉพาะกิจ หนังสือทำมือ จำนวนน้อยสุด 2 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 0.54) ตามลำดับ

ประเภทสื่อวิทยุและโทรทัศน์ ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษานักข่าวที่สังกัดสื่อโทรทัศน์หรือวิทยุเปรียบเทียบกับหนังสือพิมพ์มากกว่าการศึกษาที่เนื้อหาหรือข้อมูลข่าวสารโดยตรง มีโทรทัศน์ 9 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 2.45), วิทยุ 7 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 1.91), และสื่อวิทยุและโทรทัศน์โดยรวม 2 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 0.54) ตามลำดับ

ประเภทสื่อใหม่หรือสื่ออินเทอร์เน็ต มีการศึกษาสื่ออินเทอร์เน็ตทั่วไปมากที่สุด 19 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 5.18), รองมาเป็นเว็บไซต์/เว็บท่า/เสิร์ชเอ็นจิน 16 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 4.36), สื่อออนไลน์ 12 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 3.27), เว็บบล็อก/เว็บบอร์ด 9 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 2.45), ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์, โปรแกรมแชต/ห้องสนทนา, เกมส์ออนไลน์/ชุมชนเสมือนจริง, โทรศัพท์เคลื่อนที่ มีอย่างละ 3 ชิ้นเท่ากัน (คิดเป็นร้อยละ 0.82), เว็บแชร์ริง/เว็บเครือข่ายทางสังคม และอื่นๆ อย่างสื่อวารสารสนเทศทางการศึกษา มีอย่างละ 1 ชิ้นเท่ากัน (คิดเป็นร้อยละ 0.27) ตามลำดับ

สื่ออื่นๆ/ไม่ระบุสื่อ เป็นการศึกษาสื่อมวลชนแบบโดยรวมหรือไม่ได้ระบุ มี 15 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 4.09)

โดยสามารถจำแนกจำนวนของประเภทสื่อที่ศึกษาเปรียบเทียบตามปีการศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนของประเภทสื่อที่ศึกษาเปรียบเทียบตามปีการศึกษา

ประเภทสื่อ	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	รวม
สื่อสิ่งพิมพ์	0	0	0	0	0	2	2	2	3	1	0	1	0	0	1	0	0	12
- หนังสือพิมพ์	4	1	4	6	11	21	25	25	20	13	15	10	1	7	7	8	7	185
- นิตยสาร / วารสาร	0	0	0	3	0	3	3	7	3	4	10	6	1	4	3	4	6	57
- หนังสือเล่ม / หนังสือการ์ตูน	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	2	0	0	0	1	0	1	8
- อื่นๆ	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
รวม	4	1	4	10	11	27	31	35	27	18	27	17	2	12	12	12	14	264
สื่อวิทยุและโทรทัศน์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	2
- วิทยุ	0	0	0	0	0	1	3	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	7
- โทรทัศน์	0	0	0	0	0	1	3	1	1	0	0	0	0	0	1	1	1	9
- อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	0	0	0	0	0	2	6	2	2	1	0	1	0	0	1	2	1	18
สื่ออินเทอร์เน็ต	0	0	0	0	0	0	1	0	3	0	1	2	0	3	4	4	1	19
- เว็บไซต์ / บทบาท / เสิร์ชเอนจิน	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3	2	1	1	3	2	3	16
- โปรแกรมยืมอิเล็กทรอนิกส์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	3
- โปรแกรมแชต / ห้องสนทนา	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	3
- เว็บบล็อก / เว็บบอร์ด	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	1	1	1	3	9
- เว็บไซต์ / เว็บไซต์ซื้อขายทางสังคม	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
- เกมออนไลน์ / ซอฟต์แวร์เสริมแรง	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	3
- สื่อออนไลน์	0	0	0	0	0	1	2	1	1	1	0	1	0	2	0	0	3	12
- โทรศัพท์มือถือ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3
- อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
รวม	0	0	0	0	0	1	3	2	4	1	8	9	1	7	9	10	15	70
สื่ออื่นๆ / ไม่ระบุชื่อ	0	0	0	0	0	4	2	2	1	1	0	1	1	0	0	2	1	15
รวมทั้งหมด	4	1	4	10	11	34	42	41	34	21	35	28	4	19	22	26	31	367

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นถึงความต่อเนื่องในการศึกษาสื่อแต่ละประเภท ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534-2550 ซึ่งหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ได้รับความสนใจและมีการศึกษาอย่างต่อเนื่องในทุกปีการศึกษา รองมาเป็นนิตยสารซึ่งเริ่มที่ปีการศึกษา 2537 และต่อเนื่องกันมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2539-2550 โดยความหลากหลายของประเภทสื่อที่ศึกษาเริ่มมีมากขึ้นในปีการศึกษา 2539 เป็นต้นมา ที่เริ่มมีการศึกษาสื่อวิทยุและโทรทัศน์ สื่อใหม่หรือสื่ออินเทอร์เน็ต และสื่ออื่นๆ/ไม่ระบุสื่อเพิ่มเข้ามานอกเหนือจากสื่อสิ่งพิมพ์

เมื่อพิจารณาในภาพรวมตามประเภทของสื่อแล้ว สื่อใหม่หรือสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่ได้รับความสนใจและมีการศึกษาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีการศึกษา 2539-2550 รองมาจากสื่อสิ่งพิมพ์อย่างหนังสือพิมพ์และนิตยสาร โดยเฉพาะในช่วง 6-7 ปีหลังที่มีจำนวนใกล้เคียงกับประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศที่เพิ่มมากขึ้นและสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีผลต่อการสื่อสาร

อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบจำนวนของประเภทสื่อที่ศึกษาตามปีการศึกษาแล้ว หนังสือพิมพ์ยังถือเป็นสื่อหลักที่ผู้ทำวิจัยให้ความสนใจศึกษา โดยช่วงปีการศึกษา 2534-2538 เป็นการศึกษาสื่อหนังสือพิมพ์เกือบทั้งหมด ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เคลื่อนเข้าสู่ความเป็นสังคมสารสนเทศและภาควิชาการหนังสือพิมพ์เปลี่ยนชื่อมาเป็นภาควิชาวารสารสนเทศ ทำให้ในช่วงปีการศึกษา 2539-2544 มีการศึกษาสื่อประเภทอื่นอย่างสื่อวิทยุและโทรทัศน์ สื่อใหม่หรือสื่ออินเทอร์เน็ตมาเปรียบเทียบกับสื่อหนังสือพิมพ์เพิ่มขึ้น รวมทั้งศึกษาภาพรวมของสื่อมวลชน และในช่วงปีการศึกษา 2545-2550 ที่เทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาขึ้นและเป็นสังคมสารสนเทศที่สามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างสะดวกรวดเร็วในโลกไร้พรมแดนและยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร ทำให้สื่ออินเทอร์เน็ตกลายเป็นสื่อใหม่ที่ได้รับความนิยมจากประชาชน ส่งผลให้สื่อมวลชนต้องมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีและการแข่งขัน ผู้ทำการวิจัยจึงต้องให้ความสำคัญและหันมาสนใจศึกษาสื่อใหม่หรืออินเทอร์เน็ตให้มากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม

• ประเด็นที่ศึกษา

จากการเก็บข้อมูลวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534-2550 รวม 324 เล่ม สามารถแบ่งประเด็นที่ศึกษาตามองค์ประกอบการสื่อสารอย่างผู้ส่งสาร เนื้อหาหรือตัวสาร สื่อหรือช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร โดยพิจารณาจากคำถามวิจัยของวิทยานิพนธ์ที่ผู้ทำการวิจัยต้องการศึกษา และชื่อเรื่องของวิทยานิพนธ์เป็นหลัก ซึ่งสามารถจำแนกจำนวนตามประเด็นที่ศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของวิทยานิพนธ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ โดยจำแนกตามประเด็นที่ศึกษาของผู้ส่งสาร

ประเด็นที่ศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
ผู้ส่งสาร ประกอบด้วย	109	28.46
บุคลากรและนักวิชาชีพ	63	16.45
1. การทำหน้าที่และปัจจัยที่มีผลต่อการทำงาน	31	8.09
2. การบรรณาธิกรณณ์และตรวจแก้ไขต้นฉบับ	2	0.52
3. คุณสมบัติทางวิชาชีพ ความคาดหวังและความพึงพอใจในการทำงาน	6	1.57
4. แรงจูงใจทางจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ความรับผิดชอบและอุดมการณ์ทางวิชาชีพ	8	2.09
5. ความรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้องและการกำกับดูแลตนเอง	2	0.52
6. ความสัมพันธ์ระหว่างนักข่าวและแหล่งข่าว คุณสมบัติของแหล่งข่าว	6	1.57
7. กระบวนการตรวจสอบกันเองระหว่างสื่อมวลชน	3	0.78
8. ปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	5	1.31
องค์กรสื่อมวลชน	40	10.44
1. วัฒนธรรมองค์กรและการบริหารจัดการ	14	3.66
2. กลยุทธ์การผลิตและจัดจำหน่าย	20	5.22
3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กร	6	1.57
อื่นๆ	6	1.57
1. การใช้สื่อเพื่อการสื่อสารขององค์กรธุรกิจและบุคคล	4	1.04
2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคคล	2	0.52

* วิทยานิพนธ์อาจมีประเด็นที่ศึกษามากกว่า 1 ประเด็น

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของวิทยานิพนธ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ โดยจำแนกตามประเด็นที่ศึกษาของเนื้อหาหรือตัวสาร

ประเด็นที่ศึกษา (ต่อ)	ความถี่	ร้อยละ
<u>เนื้อหาหรือตัวสาร</u> ประกอบด้วย	108	28.20
เนื้อหาด้านข่าว	41	10.70
1. ข่าวหน้าหนึ่ง	17	4.44
2. ประเภทข่าวและหน้าที่นำเสนอ	20	5.22
3. การจัดอันดับวาระข่าวสาร	4	1.04
บทความและความคิดเห็น	14	3.66
1. บทบรรณาธิการและหน้าบรรณาธิการ	3	0.78
2. คอลัมน์ซุบซิบ	2	0.52
3. คอลัมน์ประจำ	8	2.09
4. คอลัมน์ร้องทุกข์และตอบจดหมาย	1	0.26
เนื้อหาโดยรวม	53	13.84
1. ทิศทางการนำเสนอเนื้อหาทางการเมือง	13	3.39
2. การนำเสนอค่านิยมและอุดมการณ์ผ่านสื่อ	13	3.39
3. ภาพลักษณ์และอัตลักษณ์ที่นำเสนอผ่านสื่อ	17	4.44
4. รูปแบบและปริมาณการนำเสนอข้อมูลทางสถิติและประชากรศาสตร์	3	0.78
5. ลักษณะการไหลของข้อมูลข่าวสารและอคติในการนำเสนอ	2	0.52
6. ความยากง่ายของสไตล์การเขียนในหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ	1	0.26
7. โครงสร้าง รูปแบบ และไวยากรณ์ของหนังสือพิมพ์	1	0.26
8. รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในสื่อใหม่อย่างอินเทอร์เน็ต	3	0.78

* วิทยานิพนธ์อาจมีประเด็นที่ศึกษามากกว่า 1 ประเด็น

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของวิทยานิพนธ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ โดยจำแนกตามประเด็นที่ศึกษาของสื่อหรือช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร

ประเด็นที่ศึกษา (ต่อ)	ความถี่	ร้อยละ
สื่อหรือช่องทางการสื่อสารและบริบททางสังคม	41	10.70
1. บทบาทและหน้าที่ของสื่อ	17	4.44
2. บทบาทและรูปแบบการนำเสนอของสื่อใหม่อย่างอินเทอร์เน็ต	17	4.44
3. เสรีภาพของหนังสือพิมพ์	4	1.04
4. การเฝ้าระวังสื่อและการควบคุมเสรีภาพสื่อมวลชน	2	0.52
5. สิทธิการรับรู้ข่าวสารกับสิทธิส่วนบุคคล	1	0.26
ผู้รับสาร	125	32.64
1. การรับรู้ข่าวสาร	5	1.31
2. การใช้สื่อและความพึงพอใจ	35	9.14
3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการเปิดรับสื่อ	2	0.52
4. พฤติกรรมการซื้อและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ	4	1.04
5. ผลกระทบของสื่อที่มีต่อผู้รับสาร	18	4.70
6. รูปแบบการนำเสนอกับการรับรู้ของผู้รับสาร	14	3.66
7. ความคิดเห็นของผู้รับสารต่อการทำหน้าที่ของสื่อและเนื้อหาที่นำเสนอ	12	3.13
8. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการเปิดรับสื่อและการรับรู้ของผู้รับสาร	26	6.79
9. ความตระหนักรู้ในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลและการละเมิด การรู้เท่าทันสื่อ	9	2.35
รวม	383	100

* วิทยานิพนธ์อาจมีประเด็นที่ศึกษามากกว่า 1 ประเด็น

จากตารางที่ 4-6 เป็นการจำแนกจำนวนตามประเด็นที่ศึกษาของผู้ส่งสาร เนื้อหาหรือตัวสาร สื่อหรือช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร รวมทั้งหมด 383 ชิ้น มีประเด็นที่ศึกษาทั้งหมดรวม 42 ประเด็น โดยแบ่งเป็นประเด็นของผู้ส่งสาร 13 ประเด็น จำนวน 109 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 28.46), เนื้อหาหรือตัวสาร 15 ประเด็น จำนวน 108 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 28.20), สื่อหรือช่องทางการสื่อสาร 5 ประเด็น จำนวน 41 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 10.70), และผู้รับสาร 9 ประเด็น จำนวน 125 ชิ้น (คิด

เป็นร้อยละ 32.64) โดยประเด็นของผู้รับสารมีการศึกษามากสุด รองมาเป็นประเด็นของผู้ส่งสาร ประเด็นของเนื้อหาหรือตัวสาร และประเด็นของสื่อหรือช่องทางการสื่อสาร ตามลำดับ

ประเด็นที่ศึกษาผู้ส่งสาร แบ่งเป็นบุคลากรและนักวิชาชีพ มี 8 ประเด็น จำนวน 63 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 16.45) ซึ่งประเด็นในด้านการทำหน้าที่และปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานมีมากที่สุด 31 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 8.09), องค์กรสื่อมวลชน มี 3 ประเด็น จำนวน 40 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 10.44) ซึ่งประเด็นในด้านกลยุทธ์การผลิตและจัดจำหน่ายมีมากที่สุด 20 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 5.22), อื่นๆ มี 2 ประเด็น จำนวน 6 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 1.57) ซึ่งประเด็นในด้านการใช้สื่อเพื่อการสื่อสารของ องค์กรธุรกิจและบุคคลมีมากที่สุด 4 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 1.04)

ประเด็นที่ศึกษาเนื้อหาหรือตัวสาร แบ่งเป็นเนื้อหาด้านข่าว มี 3 ประเด็น จำนวน 41 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 10.70) ซึ่งประเด็นเกี่ยวกับประเภทข่าวและหน้าที่นำเสนอมีมากที่สุด 20 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 5.22), บทความและความคิดเห็น มี 4 ประเด็น จำนวน 14 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 3.66) ซึ่งประเด็นเกี่ยวกับเนื้อหาที่เป็นคอลัมน์ประจำมีมากที่สุด 8 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 2.09), เนื้อหา โดยรวม มี 8 ประเด็น จำนวน 53 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 13.84) ซึ่งประเด็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ และอัตลักษณ์ที่นำเสนอผ่านสื่อมีมากที่สุด 17 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 4.44)

ประเด็นที่ศึกษาสื่อหรือช่องทางการสื่อสาร มี 5 ประเด็น จำนวน 41 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 10.70) ซึ่งประเด็นเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสื่อ กับประเด็นเกี่ยวกับบทบาทและรูปแบบการ นำเสนอเนื้อหาของสื่อใหม่อย่างอินเทอร์เน็ตมีมากที่สุด อย่างละ 17 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 4.44) รอง มาเป็นประเด็นเกี่ยวกับเสรีภาพของหนังสือพิมพ์, การเฝ้าระวังสื่อและการควบคุมเสรีภาพ สื่อมวลชน, และสิทธิการรับรู้ข่าวสารกับสิทธิส่วนบุคคล ตามลำดับ

ประเด็นที่ศึกษาผู้รับสาร มี 9 ประเด็น จำนวน 125 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 32.64) ซึ่งประเด็น ในด้านการใช้สื่อและความพึงพอใจมีมากที่สุด 35 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 9.14) รองมาเป็นประเด็นใน ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการเปิดรับสื่อและการรับรู้ของผู้รับสาร, ผลกระทบของสื่อต่อ ผู้รับสาร, รูปแบบการนำเสนอกับการรับรู้ของผู้รับสาร, ความคิดเห็นของผู้รับสารต่อการทำหน้าที่ ของสื่อและเนื้อหาที่นำเสนอ, ความตระหนักรู้ในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลและการละเมิดหรือการรู้เท่า ทันสื่อ, และการรับรู้วาระข่าวสาร ตามลำดับ

โดยสามารถจำแนกจำนวนของประเด็นที่ศึกษาเปรียบเทียบตามปีการศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนของประเด็นที่ศึกษาเปรียบเทียบตามปีการศึกษา

ประเด็นที่ศึกษา	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	รวม
ผู้สอน ประกอบด้วย	1	0	2	4	2	19	19	11	12	6	8	9	1	2	4	5	4	109
บุคลากรระดับวิชาชีพ																		63
1. การทำวิทยานิพนธ์และปาฐกถณ์ต่อสาธารณชน	1	0	2	0	0	4	4	4	4	3	1	4	0	0	1	1	2	31
2. การบรรยายวิชาการและสหวิชาชีพในชั้นเรียน	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
3. คณะอนุญาโตตุลาการ ความคาดหวังและความพึงพอใจในการทำงาน	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	6
4. แรงจูงใจทางจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ความรับผิดชอบ	0	0	0	0	0	2	0	2	1	1	2	0	0	0	0	0	0	8
และคุณลักษณะวิชาชีพ																		
5. ความรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้องและกำกับกับตนเอง	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2
6. ความสัมพันธ์ระหว่างวิชาชีพและสังคม ชุมชนเมืองและชนบท	0	0	0	0	0	2	2	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	6
7. กระบวนการตรวจสอบและกำกับวิชาชีพของวิชาชีพ	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	3
8. ทัศนคติเกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	5
องค์กรวิชาชีพ																		40
1. วัฒนธรรมองค์กรและการบริหารจัดการ	0	0	0	0	0	2	3	1	2	2	0	1	0	0	1	0	0	14
2. กฎเกณฑ์การปฏิบัติและคำจำกัดความ	0	0	0	1	0	3	2	2	0	0	1	1	0	1	1	2	0	20
3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กร	0	0	0	0	1	0	2	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	6
อื่นๆ																		6
1. การใช้สื่อเพื่อการวิจัยขององค์กรศึกษาและบุคคล	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	4
2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคคล	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	2
เนื้อหาหรือตัวชี้วัด ประกอบด้วย	3	1	3	2	6	8	9	13	9	6	14	9	1	8	5	4	7	108
เนื้อหาวิชาความรู้																		41
1. วิชาเทคโนโลยี	1	1	1	1	0	2	1	4	1	2	1	1	0	0	0	1	0	17
2. วิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย	1	0	0	0	0	2	2	5	2	1	2	0	0	1	3	0	1	20
3. การจัดการเรียนการสอนวิชาความรู้	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4
บทความและงานวิจัย																		14
1. บทความวิชาการและงานวิจัย	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3
2. คอลัมน์พิเศษ	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
3. คอลัมน์พิเศษ	0	0	0	0	1	0	1	0	2	0	4	0	0	0	0	0	0	8
4. คอลัมน์วิจัยพิเศษและงานวิจัย	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
เนื้อหาโดยรวม																		53
1. ศึกษาดูงานและงานวิชาการ	0	0	0	1	1	2	2	1	1	1	1	1	0	1	0	1	0	10
2. การนำเสนอผลงานและงานวิชาการ	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	4	1	1	1	1	3	13
3. ภาควิชาการและงานวิจัยที่นำเสนอสู่สังคม	0	0	0	0	2	1	1	0	1	2	3	1	0	4	0	0	2	17
4. ฐานข้อมูลและงานวิชาการที่เสนอต่อทางสังคมและวิชาชีพ	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	3
5. ศึกษาดูงานของโรงเรียนวิชาชีพและการศึกษา	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
6. ความยากง่ายของสื่อการศึกษาในหนังสือพิมพ์และวิทยุ	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
7. โครงสร้าง รูปแบบ และเนื้อหาของงานวิจัย	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
8. รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในสื่อวิทยุและวิทยุชุมชน	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3
เนื้อหาหรือตัวชี้วัดด้านสังคมและวิชาชีพ	1	0	0	0	3	2	2	5	2	5	3	4	0	0	3	2	6	41
1. บทบาทและหน้าที่ของสื่อ	0	0	0	2	1	0	4	2	3	2	2	2	0	0	1	0	0	17
2. บทบาทและรูปแบบการนำเสนอสื่อวิทยุและวิทยุชุมชน	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	2	0	0	2	2	8	17
3. เสนอข่าวของสื่อวิทยุ	1	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	4
4. การมีส่วนร่วมและการควบคุมสื่อวิทยุและวิทยุชุมชน	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
5. ศึกษาดูงานของวิทยุชุมชน	0	0	0	0	1	2	2	3	1	3	2	1	0	1	1	1	0	18
6. รูปแบบการนำเสนอการวิจัยวิทยุชุมชน	0	0	0	0	0	2	2	3	0	0	0	0	0	2	0	1	4	14
7. ความสัมพันธ์ของวิทยุชุมชนกับการศึกษาและวิชาชีพ	0	0	0	0	1	1	3	0	0	1	2	1	0	0	0	0	3	12
8. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการผลิตสื่อวิทยุชุมชน	0	0	0	0	0	2	0	5	0	2	0	0	3	3	5	6	26	
9. ความสัมพันธ์ของวิทยุชุมชนและการศึกษา การรู้เท่าทันสื่อ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	6	0	9	
รวม	7	1	6	9	13	40	39	45	36	23	33	26	4	17	20	27	37	383

จากตารางที่ 7 เมื่อพิจารณาในภาพรวมตามองค์ประกอบการสื่อสารและปีการศึกษาแล้วพบว่า มีความต่อเนื่องของประเด็นที่ศึกษาผู้ส่งสาร เนื้อหาหรือตัวสาร สื่อหรือช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นช่วงปีการศึกษาในประเด็นคำถามที่ต่างกันได้ดังนี้คือ

ช่วงปีการศึกษา 2534-2538 จะเป็นการศึกษาในประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ของนักวิชาชีพในการคัดเลือกเนื้อหา ลักษณะเนื้อหาที่น่าเสนอ การรับรู้ของผู้รับสาร การใช้สื่อและความพึงพอใจของผู้รับสารในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน

ช่วงปีการศึกษา 2539-2544 เป็นช่วงที่เกิดปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ทำให้ประเด็นคำถามส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อสื่อมวลชนในฐานะองค์กรธุรกิจอย่างการปรับเปลี่ยนในด้านวัฒนธรรมองค์กรและการบริหารจัดการ ด้านกลยุทธ์การผลิตและจัดจำหน่ายของสื่อมวลชนเพื่อความอยู่รอดและการปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ-สังคม บทบาทและหน้าที่ของสื่อที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ-สังคม การใช้สื่อและความพึงพอใจของผู้รับสารในฐานะผู้บริโภค ผลกระทบของสื่อต่อผู้รับสาร รวมทั้งลักษณะเนื้อหาที่น่าเสนอในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน

ช่วงปีการศึกษา 2545-2550 จะเป็นการศึกษาในประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น ซึ่งประเด็นที่ศึกษาผู้ส่งสาร เนื้อหาหรือตัวสาร สื่อหรือช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสารมีความสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาขึ้นและเป็นยุคของข้อมูลข่าวสารอย่างบทบาทและรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของสื่อใหม่หรืออินเทอร์เน็ต การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการเปิดรับสื่อและการรับรู้ของผู้รับสารในปริมาณที่มากกว่าประเด็นอื่นๆ

เมื่อพิจารณาความต่อเนื่องของประเด็นที่ศึกษาแยกในแต่ละองค์ประกอบการสื่อสารแล้ว จะเห็นว่า มีประเด็นที่ได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีการศึกษา 2534-2550 คือ ประเด็นที่ศึกษาผู้ส่งสารในด้านการทำหน้าที่และปัจจัยที่มีผลต่อการทำงาน (ยกเว้นปีการศึกษา 2535, 2537-2538, 2546-2547), ประเด็นที่ศึกษาเนื้อหาหรือตัวสารในด้านการนำเสนอเนื้อหาข่าว, ประเด็นที่ศึกษาสื่อหรือช่องทางการสื่อสารในด้านบทบาทและหน้าที่ของสื่อ (ยกเว้นปีการศึกษา 2534-2537, 2540, 2546-2547, 2549-2550) และประเด็นที่ศึกษาผู้รับสารในด้านการใช้สื่อและความพึงพอใจ (ยกเว้นปีการศึกษา 2535-2536, 2538)

- แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้

จากการเก็บข้อมูลวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534-2550 รวม 324 เล่ม สามารถแบ่งทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบในการวิจัยเมื่อพิจารณาจากคำถามวิจัยและผลการวิจัยที่ได้ โดยการใช้กรอบแนวคิดที่ครอบคลุมองค์ประกอบการสื่อสาร ทำให้สามารถจำแนกจำนวนตามทฤษฎีที่ใช้ได้ดังนี้

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของวิทยานิพนธ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ โดยจำแนกตามทฤษฎีที่ใช้

ทฤษฎีที่ใช้	รวม	ร้อยละ
ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่สื่อมวลชน	146	19.39
ทฤษฎีวิพากษ์	122	16.20
- ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง	66	8.76
- ทฤษฎีวิวัฒนาการศึกษาศาสตร์	56	7.44
ทฤษฎีว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับสังคม	85	11.29
ทฤษฎีที่เน้นตัวสาร	193	25.63
- เชิงปริมาณ	133	17.66
- เชิงคุณภาพ	60	7.97
ทฤษฎีที่เน้นผู้รับสาร	207	27.49
- ผลกระทบของสื่อต่อผู้รับสาร	25	3.32
- การใช้สื่อและความพึงพอใจของผู้รับสาร	59	7.84
- องค์ประกอบการสื่อสารของผู้รับสาร	53	7.04
- การรับรู้ของผู้รับสาร	70	9.30
รวม	753	100

* วิทยานิพนธ์อาจมีทฤษฎีที่ใช้ในการตอบคำถามวิจัยมากกว่า 1 ทฤษฎี

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นถึงจำนวนทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบในการวิจัย รวมทั้งหมด 753 ชิ้น จากวิทยานิพนธ์ 324 เล่ม โดยแบ่งเป็นทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่สื่อมวลชน 146 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 19.39), ทฤษฎีวิพากษ์ 122 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 16.20), ทฤษฎีว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับสังคม 85 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 11.29), ทฤษฎีที่เน้นตัวสาร 193 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 25.63) และทฤษฎีที่เน้นผู้รับสาร 207 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 27.49) ซึ่งทฤษฎีที่นำมาใช้มากที่สุดคือ ทฤษฎีที่เน้นผู้รับสาร รองมาเป็นทฤษฎีที่เน้นตัวสาร ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่สื่อมวลชน ทฤษฎีวิพากษ์ และทฤษฎีว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับสังคม ตามลำดับ

ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่สื่อมวลชนเป็นทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาผู้ส่งสารที่เป็นบุคลากรและนักวิชาชีพ สื่อหรือช่องทางการสื่อสาร โดยสื่อมวลชนในฐานะเป็นสถาบันหนึ่งในสังคมจึงมีหน้าที่ทางสังคมหรือพันธกิจทางสังคมที่ถูกคาดหวังไว้ให้ปฏิบัติตาม ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นที่ศึกษาในด้านการทำหน้าที่และปัจจัยที่มีผลต่อการทำงาน บทบาทและหน้าที่ของสื่อ ที่มีปริมาณมากเป็นอันดับสองรองจากทฤษฎีที่เน้นผู้รับสาร

ทฤษฎีวิพากษ์เป็นกลุ่มทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาเนื้อหาหรือตัวสารในเชิงตีความ และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ในสังคมที่เป็นการต่อรองหรือครอบงำทางอำนาจระหว่างกลุ่มต่างๆ ในเรื่องของผลประโยชน์ ซึ่งอาจเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม โดยทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองมีมากที่สุด 66 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 8.76) และทฤษฎีวิวัฒนาการศึกษา 56 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 7.44), ตามลำดับ

ทฤษฎีที่เน้นตัวสารเป็นทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา แบ่งเป็นเชิงปริมาณ มี 133 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 17.66) โดยจะนิยมใช้ศึกษาปริมาณการนำเสนอ ซึ่งบ่งบอกถึงความสำคัญของเนื้อหาหรือตัวสารนั้นจากจุดยืนของผู้ส่งสาร และปริมาณที่สามารถจะทำนายผลกระทบของสารนั้นจากมุมมองของผู้รับสาร และเชิงคุณภาพ มี 60 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 7.97) โดยจะให้ความสนใจกับความหมายและการตีความเนื้อหาหรือตัวสาร

ทฤษฎีว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับสังคมเป็นทฤษฎีที่ใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างสื่ออันเป็นช่องทางการสื่อสารอย่างหนึ่งกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม โดยจะเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสังคมสารสนเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศ และโลกาภิวัตน์ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ที่มีผลต่อ

การดำเนินงานขององค์กรสื่อมวลชน ทำให้ต้องมีการปรับตัวภายในองค์กรและปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เพื่อความอยู่รอดเป็นสำคัญ

ทฤษฎีที่เน้นผู้รับสารเป็นกลุ่มทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาผู้รับสารทั้งในลักษณะที่เป็นผู้ถูกกระทำหรือเป็นฝ่ายรับข้อมูลข่าวสารเพียงอย่างเดียว และในลักษณะที่เป็นฝ่ายกระทำหรือมีบทบาทในการเลือกสรรและใช้ประโยชน์ข่าวสารจากสื่อได้ โดยประเด็นในด้านการรับรู้ของผู้รับสารมีมากที่สุด 70 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 9.29), รองมาเป็นการใช้สื่อและความพึงพอใจของผู้รับสาร 59 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 7.84), องค์กรประกอบการสื่อสารของผู้รับสาร 53 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 7.04) และผลกระทบของสื่อต่อผู้รับสาร 25 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 3.32) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความต่อเนื่องของทฤษฎีที่ใช้เปรียบเทียบตามปีการศึกษา ดังตารางที่ 9 จะเห็นว่า ทฤษฎีที่นำมาใช้เป็นกรอบในการวิจัยตั้งแต่ปีการศึกษา 2534-2550 กระจายไปตามกลุ่มทฤษฎีต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่สื่อมวลชน ทฤษฎีที่เน้นตัวสาร และทฤษฎีที่เน้นผู้รับสาร ส่วนทฤษฎีวิพากษ์ และทฤษฎีว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับสังคมจะนำมาใช้เป็นกรอบในการวิจัยในช่วงปีการศึกษา 2538-2550 โดยภาพรวมของกลุ่มทฤษฎีที่ใช้จะมีความสอดคล้องกับประเด็นที่ศึกษาตามองค์ประกอบของการสื่อสาร

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนของทฤษฎีที่ใช้เปรียบเทียบตามปีการศึกษา

ทฤษฎีที่ใช้	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	รวม
ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่สื่อมวลชน	3	0	2	5	4	14	15	19	12	11	16	11	1	4	6	7	16	146
ทฤษฎีวิพากษ์																		122
- ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง	0	0	0	0	2	6	6	3	3	3	11	8	3	7	2	4	8	66
- ทฤษฎีวัฒนธรรมศึกษา	0	0	0	0	3	1	2	2	4	3	9	9	0	5	4	7	7	56
ทฤษฎีว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับสังคม	0	0	0	0	1	3	10	4	7	3	7	8	3	4	12	12	11	85
ทฤษฎีที่เน้นตัวสาร																		193
- เจงปริมาณ	3	0	3	4	7	10	10	19	12	8	17	11	1	7	7	3	11	133
- เจงคุณภาพ	1	1	0	0	4	5	3	3	4	3	10	6	0	7	2	4	7	60
ทฤษฎีที่เน้นผู้รับสาร																		207
- ผลกระทบของสื่อต่อผู้รับสาร	0	0	1	0	0	3	2	5	1	2	3	2	0	2	2	1	1	25
- การใช้สื่อและความพึงพอใจของผู้รับสาร	1	0	0	3	0	5	4	6	11	3	5	1	1	3	3	5	8	59
- องค์ประกอบการสื่อสารของผู้รับสาร	0	0	1	1	0	4	1	6	9	3	3	1	1	4	5	9	5	53
- การรับรู้ของผู้รับสาร	1	0	0	1	1	8	4	10	2	1	2	4	1	4	6	14	11	70
รวม	9	1	7	14	22	59	57	77	65	40	83	61	11	47	49	66	85	753

- **วิธีการวิจัย**

จากการเก็บข้อมูลวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534-2550 รวม 324 เล่มนั้น โดยแบ่งวิธีการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูลออกเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา การสัมภาษณ์/การสัมภาษณ์เชิงลึก การสำรวจด้วยแบบสอบถาม/แบบทดสอบ การวิจัยเอกสารเชิงประวัติศาสตร์ การทดลอง/กึ่งทดลอง การสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม/ไม่มีส่วนร่วม ซึ่งสามารถจำแนกจำนวนตามวิธีการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของวิทยานิพนธ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ โดยจำแนกตามวิธีการวิจัย

วิธีการวิจัย	ความถี่	ร้อยละ
การวิเคราะห์เนื้อหา	181	32.50
การสัมภาษณ์/การสัมภาษณ์เชิงลึก	198	35.55
การสำรวจด้วยแบบสอบถาม/แบบทดสอบ	130	23.34
การวิจัยเอกสารเชิงประวัติศาสตร์	11	1.97
การทดลอง/กึ่งทดลอง	17	3.05
การสนทนากลุ่ม	8	1.44
การสังเกตแบบมีส่วนร่วม/ไม่มีส่วนร่วม	12	2.15
รวม	557	100

* วิทยานิพนธ์อาจมีวิธีการวิจัยมากกว่า 1 วิธี

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นถึงจำนวนวิธีการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล รวมทั้งหมด 557 ชิ้น จากวิทยานิพนธ์ 324 เล่ม โดยวิธีการวิจัยที่ใช้มากที่สุดคือ การสัมภาษณ์/การสัมภาษณ์เชิงลึก 198 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 35.55), รองมาเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา 181 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 32.50), การสำรวจด้วยแบบสอบถาม/แบบทดสอบ 130 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 23.34), การทดลอง/กึ่งทดลอง 17 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 3.05), การสังเกตแบบมีส่วนร่วม/ไม่มีส่วนร่วม 12 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 2.15), การวิจัยเอกสารเชิงประวัติศาสตร์ 11 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 1.97), และการสนทนากลุ่ม 8 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 1.44) ตามลำดับ

วิธีการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมีความสอดคล้องกับประเด็นที่ศึกษาตามองค์ประกอบ การสื่อสาร โดยวิธีการสัมภาษณ์/การสัมภาษณ์เชิงลึก การสำรวจด้วยแบบสอบถาม/แบบทดสอบ การทดลอง/กึ่งทดลอง การสังเกตแบบมีส่วนร่วม/ไม่มีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม ตามลำดับ เป็นกลุ่มวิธีการวิจัยที่ใช้ในผู้ส่งสาร-ผู้รับสาร ส่วนการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิจัยเอกสารเชิงประวัติศาสตร์เป็นวิธีที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้านเนื้อหาหรือตัวสาร และสื่อหรือช่องทางการสื่อสาร

• องค์ประกอบการสื่อสาร

จากการเก็บข้อมูลวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534-2550 รวม 324 เล่ม โดยแบ่ง องค์ประกอบการสื่อสารที่ปรากฏในการวิจัยของวิทยานิพนธ์เป็นผู้ส่งสาร เนื้อหาหรือตัวสาร สื่อ หรือช่องทางการสื่อสาร ผู้รับสาร และผลการสื่อสาร ซึ่งสามารถจำแนกจำนวนตามองค์ประกอบ การสื่อสารได้ดังตารางที่ 11

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบการสื่อสารที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์ รวมทั้งหมด 978 ชิ้น แบ่งเป็นผู้ส่งสาร 228 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 23.31) เป็นบุคลากรมากที่สุด 164 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 16.77), เนื้อหาหรือตัวสาร 199 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 20.35) เป็นข่าวมากที่สุด 92 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 9.41), สื่อหรือช่องทางการสื่อสาร 346 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 35.38) เป็นสื่อสิ่งพิมพ์มากที่สุด 256 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 26.18), ผู้รับสาร 151 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 15.44) เป็นประชาชนทั่วไปมากที่สุด 75 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 7.67) และผลการสื่อสาร 54 ชิ้น (คิดเป็นร้อยละ 5.52)

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของวิทยานิพนธ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ โดยจำแนกตามองค์ประกอบของการสื่อสาร

องค์ประกอบการสื่อสาร	ความถี่	ร้อยละ
ผู้ส่งสาร (S)	228	23.31
- องค์การ	20	2.04
- บุคลากร	164	16.77
- แหล่งข่าว	28	2.86
- อื่นๆ	16	1.64
เนื้อหาหรือตัวสาร (M)	199	20.35
- ข่าว	92	9.41
- บทความและความคิดเห็น	53	5.42
- โฆษณา	33	3.37
- เนื้อหาโดยรวม	4	0.41
- อื่นๆ	17	1.74
สื่อหรือช่องทางการสื่อสาร (C)	346	35.38
- สื่อสิ่งพิมพ์	256	26.18
- สื่ออิเล็กทรอนิกส์	14	1.43
- สื่อใหม่หรือสื่ออินเทอร์เน็ต	60	6.13
- อื่นๆ	16	1.64
ผู้รับสาร (R)	151	15.44
- ผู้นำทางความคิด	10	1.02
- ประชาชนทั่วไป	75	7.67
- เฉพาะกลุ่ม	66	6.75
- อื่นๆ	0	0
ผลการสื่อสาร (E)	54	5.52
รวม	978	100

* วิทยานิพนธ์อาจมีการศึกษาขององค์ประกอบการสื่อสารมากกว่า 1 องค์ประกอบ

ส่วนที่ 2 การประมวลความรู้ด้านองค์ประกอบการสื่อสารจากวิทยานิพนธ์ในเชิงคุณภาพ

การจำแนกประเภทของข้อมูลที่ได้จากวิทยานิพนธ์ในเชิงคุณภาพ เป็นการแสดงข้อมูลตามประเด็นที่ศึกษาและผลการวิจัยที่ได้จากงานวิจัย ซึ่งสามารถแบ่งประเด็นที่ศึกษาตามองค์ประกอบการสื่อสารอย่างผู้ส่งสาร เนื้อหาหรือตัวสาร สื่อหรือช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสารได้ดังนี้

ผู้ส่งสาร

ประกอบด้วย บุคลากรและนักวิชาชีพ องค์กรสื่อมวลชน และอื่นๆ

- บุคลากรและนักวิชาชีพ
 1. การทำหน้าที่และปัจจัยที่มีผลต่อการทำงาน
 2. การบรรณาธิกรณ์และตรวจแก้ไขต้นฉบับ
 3. คุณสมบัติทางวิชาชีพ ความคาดหวังและความพึงพอใจในการทำงาน
 4. แรงจูงใจทางจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ความรับผิดชอบและอุดมการณ์ทางวิชาชีพ
 5. ความรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้องและการกำกับดูแลตนเอง
 6. ความสัมพันธ์ระหว่างนักข่าวและแหล่งข่าว คุณสมบัติของแหล่งข่าว
 7. กระบวนการตรวจสอบกันเองระหว่างสื่อมวลชน
 8. ปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ
- องค์กรสื่อมวลชน
 1. วัฒนธรรมองค์กรและการบริหารจัดการ
 2. กลยุทธ์การผลิตและจัดจำหน่าย
 3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กร
- อื่นๆ
 1. การใช้สื่อเพื่อการสื่อสารขององค์กรธุรกิจและบุคคล
 2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคคล

เนื้อหาหรือตัวสาร

ประกอบด้วย ข่าว บทความและความคิดเห็น และเนื้อหาโดยรวม

- เนื้อหาด้านข่าว
 1. ข่าวหน้าหนึ่ง
 2. ประเภทข่าวและหน้าที่นำเสนอ ประกอบด้วยข่าวสิ่งแวดล้อม ข่าวภัยพิบัติทางธรรมชาติ ข่าวสาธารณสุข ข่าวอาชญากรรม ข่าวเชิงสืบสวน ข่าววิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ข่าวเศรษฐกิจและการเงิน ข่าวกีฬาและหน้ากีฬา ข่าวภูมิภาคและหน้าภูมิภาค ข่าวการเมืองและหน้าการเมือง
 3. การจัดอันดับวาระข่าวสาร
- บทความและความคิดเห็น
 1. บทบรรณาธิการและหน้าบรรณาธิการ
 2. คอลัมน์ซุบซิบ
 3. คอลัมน์ประจำ
 4. คอลัมน์ร้องทุกข์และตอบจดหมาย
- เนื้อหาโดยรวม
 1. ทิศทางการนำเสนอเนื้อหาทางการเมือง
 2. การนำเสนอค่านิยมและอุดมการณ์ผ่านสื่อ
 3. ภาพลักษณ์และอัตลักษณ์ที่นำเสนอผ่านสื่อ
 4. รูปแบบและปริมาณการนำเสนอข้อมูลทางสถิติและประชากรศาสตร์
 5. ลักษณะการไหลของข้อมูลข่าวสารและอคติในการนำเสนอ
 6. ความยากง่ายของสไตล์การเขียนในหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ
 7. โครงสร้าง รูปแบบ และไวยากรณ์ของหนังสือพิมพ์
 8. รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในสื่อใหม่อย่างอินเทอร์เน็ต

สื่อหรือช่องทางการสื่อสารและบริบททางสังคม

1. บทบาทและหน้าที่ของสื่อ
2. บทบาทและรูปแบบการนำเสนอของสื่อใหม่อย่างอินเทอร์เน็ต
3. เสรีภาพของหนังสือพิมพ์
4. การเฝ้าระวังสื่อและการควบคุมเสรีภาพสื่อมวลชน
5. สิทธิการรับรู้ข่าวสารกับสิทธิส่วนบุคคล

ผู้รับสาร

1. การรับรู้วาระข่าวสาร
2. การใช้สื่อและความพึงพอใจ
3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการเปิดรับสื่อ
4. พฤติกรรมการซื้อและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ
5. ผลกระทบของสื่อที่มีต่อผู้รับสาร
6. รูปแบบการนำเสนอกับการรับรู้ของผู้รับสาร
7. ความคิดเห็นของผู้รับสารต่อการทำหน้าที่ของสื่อและเนื้อหาที่นำเสนอ
8. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการเปิดรับสื่อและการรับรู้ของผู้รับสาร
9. ความตระหนักรู้ในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลและการละเมิด การรู้เท่าทันสื่อ

❖ ประเด็นที่ศึกษาและผลการวิจัยที่ได้จากงานวิจัย

จากการเก็บข้อมูลวิทยานิพนธ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534-2550 รวมทั้งสิ้น 324 เล่ม มีประเด็นที่ศึกษารวม 42 ประเด็น จำนวน 382 ชิ้น ซึ่งสามารถจำแนกข้อมูลในเชิงคุณภาพตามประเด็นที่ศึกษาได้ดังนี้

ผู้ส่งสาร

ประเด็นที่ศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้ส่งสารในฐานะที่เป็นผู้ผลิตสาร เจ้าของแหล่งสาร และผู้ดูแลในการผลิตสาร ทั้งในระดับบุคคล กลุ่มบุคคล และองค์กร ซึ่งประกอบด้วย บุคลากรและนักวิชาชีพ องค์กรสื่อมวลชน และอื่นๆ รวม 109 ชิ้น แบ่งเป็น

- บุคลากรและนักวิชาชีพ

การศึกษาผู้ส่งสารในฐานะบุคลากรและนักวิชาชีพสื่อมวลชน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่มีหน้าที่หรือพันธกิจทางสังคมที่ต้องปฏิบัติ และเป็นผู้คัดเลือกข้อมูลข่าวสารมานำเสนอให้กับประชาชนได้รับทราบ โดยเนื้อหาที่นำเสนอของสื่อมวลชนสามารถส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ได้ ทำให้ประเด็นที่ศึกษานักวารสารและนักวิชาชีพจากวิทยานิพนธ์ของภาควิชาวารสารสนเทศเป็นการศึกษาในระดับตัวบุคคลและกลุ่มบุคคลที่ประกอบวิชาชีพหรืออยู่ในแวดวงสื่อมวลชนด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

1. การทำหน้าที่และปัจจัยที่มีผลต่อการทำงาน

การทำหน้าที่ของบุคลากรและนักวิชาชีพสื่อมวลชนอย่างนักข่าวและกองบรรณาธิการหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและดูแลข้อมูลข่าวสาร ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะการทำงาน ในฐานะนักวิชาชีพ การปฏิบัติหน้าที่ในการคัดเลือกข่าวสารเพื่อนำเสนอ และการทำหน้าที่ตามพันธกิจทางสังคม รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อการทำงาน ซึ่งส่วนใหญ่จะศึกษาสื่อหนังสือพิมพ์มากกว่าสื่อประเภทอื่น และยังมีสื่ออินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์เคลื่อนที่ มี 31 ชิ้นคือ

2534

- ณรงค์ศักดิ์ ศรีทานันท์, เนื้อหาข่าวและแนวทางการคัดเลือกข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พบว่า แนวทางการคัดเลือกข่าวหน้าหนึ่งของบรรณาธิการข่าวและหัวหน้าข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์จะให้ความสำคัญกับคุณค่าข่าวและประเภทของข่าวที่มีผลกระทบ ความสดใหม่ ความใกล้ชิด ความขัดแย้ง ความแปลก และความมีเงื่อนงำ โดยที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ทำให้ผู้อ่านเกิดความเชื่อถือ

2536

- อรพรรณ มุลจันทร์, การนำเสนอพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พบว่า พาดหัวข่าวในหน้าหนึ่งจะมีการใช้ถ้อยคำที่สะดุดตา สร้างความเข้าใจ ดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน ในลักษณะของการสรุปหรือดึงประเด็นสำคัญออกมานำเสนอ ซึ่งปัจจัยที่มีส่วนกำหนดพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งประกอบด้วยนโยบายหนังสือพิมพ์ บ.กหรือหัวหน้าข่าว ผู้อ่านเป้าหมาย ข้อจำกัดด้านเวลาและพื้นที่ ข้อเท็จจริงและช่วงเหตุการณ์ข่าว
- เพียงเพ็ญ ทูมมานนท์, บทบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย : เนื้อหาและกระบวนการเขียน พบว่า การเขียนบทบรรณาธิการจะไม่มีรูปแบบที่ตายตัวแน่นอนขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความชำนาญของผู้เขียนแต่ละคน ซึ่งจะแสดงจุดยืนของหนังสือพิมพ์ โดยเน้นการนำเสนอตามข้อเท็จจริง มีผลกระทบต่อคนหมู่มาก อยู่ในกระแสข่าว เป็นประเด็นปัญหา และเนื่องในโอกาสสำคัญ

2539

- เบญจวรรณ นรสิงห์, การนำเสนอและการคัดเลือกภาพข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า การคัดเลือกภาพข่าวของบรรณาธิการและหัวหน้าข่าวจะให้ความสำคัญกับภาพข่าวที่เป็นภาพเหตุการณ์หรือภาพข่าว ฦ ที่เกิดเหตุ ซึ่งบอกเรื่องราวได้ทันที มีความสดใหม่ ทันต่อเหตุการณ์และมีคุณค่าข่าวสูง โดยจะต้องไม่ขัดต่อกฎหมายหรือทำให้ถูกฟ้องร้องได้

- กฤติยา รุจิโชค, ปัญหาของการรายงานข่าวสืบสวน : กรณีศึกษาข่าวผู้ค้ายาเสพติดในหนังสือพิมพ์ พบว่า บริบททางการเมืองในเรื่องอิทธิพลของบุคคลทางการเมือง บริบททางเศรษฐกิจ และบริบททางสังคมในเรื่องของระบบอุปถัมภ์จะเข้ามามีอิทธิพลต่อการทำงานและรายงานข่าวเชิงสืบสวนของนักหนังสือพิมพ์ รวมทั้งกับแหล่งข่าวด้วย
- สิทธิพร ต้นปัทมดิลก, การคัดเลือกข่าวสารของนักวิเคราะห์ในบริษัทสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า นักวิเคราะห์คัดเลือกข่าวสารหลักทรัพย์โดยพิจารณาจากผลการดำเนินงาน มูลค่ารวมของหลักทรัพย์ และมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัท นำมาวิเคราะห์ความเสี่ยงและคาดคะเนแนวโน้มผลตอบแทนในอนาคตให้นักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ได้ทราบ ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกข่าวสารคือ นโยบายองค์กร ประสิทธิภาพและวิสัยทัศน์ รวมทั้งสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
- พิมพ์พร ยิ่งยง, ข่าวและภาพเกี่ยวกับเพศและความรุนแรงในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน : วิเคราะห์เปรียบเทียบข่าวสดกับมติชน พบว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับมีแนวทางการคัดเลือกและนำเสนอข่าวในหน้าหนึ่งที่เน้นผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่หรืออยู่ในความสนใจ ซึ่งการนำเสนอข่าวและภาพข่าวเกี่ยวเพศและความรุนแรงในหน้าหนึ่งจะไม่มีให้น้ำหนักหรือกำหนดสัดส่วนที่แน่นอน แต่จะขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ข่าวที่เกิดขึ้น

2540

- โสภา จิรพัฒนานันท์, เนื้อหาและแนวทางการคัดเลือกจดหมายในคอลัมน์ร้องทุกข์ พบว่า การคัดเลือกจดหมายร้องทุกข์จากประชาชนและจดหมายชี้แจงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะพิจารณาตามความสำคัญและความเร่งด่วนของประเด็นปัญหา ความเดือดร้อนและความสนใจของคนส่วนใหญ่ในสังคม รวมทั้งข้อจำกัดของพื้นที่นำเสนอ โดยจะมีการตรวจสอบและติดตามผลในประเด็นปัญหาที่นำเสนอด้วย
- รสนันท์ สรรสะอาด, กระบวนการคัดเลือกและนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พบว่า การคัดเลือกเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมจะพิจารณาตามประเด็นปัญหา ความสนใจ และผลกระทบต่อประชาชน เน้นการนำเสนอข้อเท็จจริง สร้างความรู้ความเข้าใจ และกระตุ้นจิตสำนึกของผู้อ่าน
- กรกช สุรกุล, การเปิดประเด็นข่าวและกระบวนการทำข่าวของผู้สื่อข่าวการเมือง พบว่า ผู้สื่อข่าวการเมืองควรช่างสังเกตและมีพื้นฐานความรู้ความสนใจทางการเมือง ในการเปิดประเด็นข่าวจะต้องมีการสืบค้นและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ประสานงานกับแหล่งข่าวหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วางแผนกับบรรณาธิการข่าวเลือกช่วงเวลาและรูปแบบที่เหมาะสมในการนำเสนอ

- พรรณินี อาปีติน, บัณฑิตที่มีอิทธิพลต่อการคัดเลือกเนื้อหาด้านอสังหาริมทรัพย์ในหนังสือพิมพ์แนวธุรกิจ : ระหว่างปีเศรษฐกิจเฟื่องฟูกับถดถอย พบว่า การคัดเลือกเนื้อหาด้านอสังหาริมทรัพย์ของหนังสือพิมพ์จะพิจารณาจากความสำคัญ ความสดใหม่ ผลกระทบ และอาจมีความสนิทสนมกับแหล่งข่าวหรือผู้ลงโฆษณาเข้ามาเกี่ยวข้อง

2541

- ธีระ ธีฎไพบูลย์, การวิเคราะห์กระบวนการประตู่ข่าวสารการตูนการเมืองในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พบว่า การคัดเลือกประเด็นข่าวมานำเสนอเป็นการตูนการเมืองจะพิจารณาจากพาดหัวข่าวใหญ่ หัวข่าวรอง และข่าวหน้าหนึ่ง รวมทั้งข่าวในสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลและฝ่ายค้าน คำนึงถึงการทำความเข้าใจของผู้อ่าน
- เนาวรัตน์ เจริญประพิน, การนำเสนอและการคัดเลือกเนื้อหาในหน้าภูมิภาคของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า การคัดเลือกเนื้อหาในหน้าภูมิภาคจะขึ้นอยู่กับนโยบายของหนังสือพิมพ์ ซึ่งจะเน้นประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน เป็นเรื่องใกล้ตัวและอยู่ในความสนใจของคนในท้องถิ่นหรือในเชิงพัฒนา สามารถเก็บไว้ได้
- ภูมิสิทธิ์ บุญลิขิต, วิเคราะห์ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาหน้ากีฬาของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า การคัดเลือกเนื้อหากีฬาของหนังสือพิมพ์จะให้ความสำคัญกับกีฬาที่ประชาชนให้ความสนใจ เป็นการแข่งขันระดับอาชีพหรือมีนักกีฬาไทยเข้าร่วมแข่งขัน
- จิตตราพร เรืองจรัส, การนำเสนอเนื้อหาส่งเสริมความรู้ความคิดสร้างสรรค์และปลูกฝังค่านิยมทางสังคมในนิตยสารสำหรับเด็กและเยาวชน พบว่า นิตยสารสำหรับเด็กและเยาวชนมีนโยบายที่ต้องการผลิตสื่อคุณภาพในการส่งเสริมความรู้และความคิดสร้างสรรค์มากกว่าปลูกฝังค่านิยมทางสังคม แต่เนื่องจากปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทำให้นิตยสารบางเล่มต้องหยุดดำเนินกิจการชั่วคราวหรือเลิกกิจการไป

2542

- วราภรณ์ ทรัพย์รุ่งเรือง, กระบวนการทำงานของทีมงานผู้รับผิดชอบบทรณานิการหนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษ พบว่า นโยบายในการนำเสนอบทรณานิการจะมุ่งให้ข้อมูลข่าวสารตามประเด็นสำคัญที่นำมาวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นและจุดยืนของหนังสือพิมพ์ต่อเหตุการณ์ เพื่อให้ผู้อ่านทราบทิศทางการนำเสนอข่าวโดยรวม
- กิ่งปรางค์ สมจิตต์, บัณฑิตและแนวทางที่มีอิทธิพลในการคัดเลือกภาพข่าวอาชญากรรมที่มีเนื้อหาความรุนแรง พบว่า การคัดเลือกภาพข่าวอาชญากรรมจะพิจารณาจากคุณสมบัติและคุณค่าของภาพข่าวเป็นสำคัญ มีความชัดเจนและสามารถสื่อถึงเหตุการณ์ข่าวได้ ซึ่ง

ปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกภาพคือ ความสนใจส่วนตัวของนักข่าวและหัวหน้าข่าว การแข่งขันกับหนังสือพิมพ์คู่แข่ง ข้อจำกัดด้านเวลา และความคาดหวังด้านรางวัล

- พรเพ็ญ ดวงเฉลิมวงศ์, แหล่งข้อมูล การคัดเลือก การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักทรัพย์ในหนังสือพิมพ์ข่าวหุ้น และกรุงเทพธุรกิจฉบับแยกส่วนเศรษฐกิจ-การเงิน พบว่า การคัดเลือกเนื้อหาการวิเคราะห์หลักทรัพย์จะพิจารณาตามความสนใจของนักลงทุนหรือกระแสข่าวที่มีผลต่อราคาหลักทรัพย์ คุณค่าข่าว ความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว และแหล่งข้อมูล รวมทั้งนโยบายของหนังสือพิมพ์
- มณฑิณี ยงวิกุล, กระบวนการคัดเลือกและวิเคราะห์เนื้อหาข่าวธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า การคัดเลือกเนื้อหาข่าวธุรกิจจะพิจารณาตามนโยบายของหนังสือพิมพ์ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น คุณค่าข่าวในด้านผลกระทบ อยู่ในความสนใจหรือมีแง่มุมที่แปลกใหม่

2543

- ธนิตา แสนคำ, ดุลพินิจในการคัดเลือกข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกข่าวหน้าหนึ่งคือ นโยบายองค์กร นักหนังสือพิมพ์ คู่แข่งทางธุรกิจ และคุณค่าข่าวในด้านความสดใหม่ ทันต่อเหตุการณ์ ความเด่น ความน่าสนใจ ทัศนคติ ผลกระทบ ความขัดแย้ง ความแปลก มีเงื่อนงำ เพศ ความรุนแรง และความก้าวหน้า
- เสาวลักษณ์ สุขสมัย, บรรทัดฐานองค์กรและมาตรฐานวิชาชีพในการคัดเลือกข่าวของผู้บริหารข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า ผู้บริหารข่าวในระดับนโยบายมีระดับมาตรฐานวิชาชีพในการตัดสินใจคัดเลือกข่าวในเชิงจริยธรรมมากกว่าในระดับปฏิบัติการ และจะให้น้ำหนักกับมาตรฐานวิชาชีพมากกว่าบรรทัดฐานขององค์กร
- อรพรรณ สุนทรกลัมภ์, นโยบายและวิธีปฏิบัติในการรายงานข่าวโพลกับทัศนคติจากแหล่งจัดทำและผู้อ่านโพล พบว่า การคัดเลือกและนำเสนอโพลสำรวจของหนังสือพิมพ์จะพิจารณาตามความสำคัญและความน่าสนใจของประเด็นหรือหัวเรื่องที่ทำการสำรวจ กระแสของข่าวหรือเหตุการณ์ในขณะนั้น และนโยบายของหนังสือพิมพ์

2544

- พารณี บัทมานันท์, การเสนอข่าวหนังสือพิมพ์กับการรับรู้และปฏิบัติยาคีรียาตึนตระหนกของ ผู้รับสารที่อยู่ในภาวะความเสี่ยงกรณีโคบอลต์ 60 พบว่า หนังสือพิมพ์ไม่สามารถนำเสนอข่าวกรณีโคบอลต์ 60 ได้อย่างถูกต้องรอบด้านทั้งในด้านข้อเท็จจริงและข้อมูลทางวิชาการ ทำให้ประชาชนเกิดความตื่นตระหนกและหวาดกลัว

2545

- กานตวี ปานสีทา, บทบาทของเว็บมาสเตอร์ในการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ พบว่า เว็บมาสเตอร์ของหนังสือพิมพ์ออนไลน์มีหน้าที่ในการกำหนดขอบเขตเนื้อหาที่เผยแพร่บนเว็บไซต์ พิจารณารูปแบบการนำเสนอให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้อ่าน และดูแลการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในเว็บไซต์ทั้งเว็บบอร์ด อีเมลล์ และแบบสำรวจ
- รุ่งนภา เอี่ยมงามทรัพย์, การใช้แหล่งข่าวบุคคลของนักข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า นักข่าวหนังสือพิมพ์นิยมใช้แหล่งข่าวบุคคลเป็นหลักในการรายงานข่าวทั่วไป และจะใช้แหล่งข่าวเอกสารเป็นหลักในการรายงานข่าวเชิงสืบสวน แต่จะมีการใช้แหล่งข่าวบุคคลเพื่อผลักดันให้เกิดการดำเนินการต่อในเรื่องของข่าว
- วลีรัตน์ อนุตรวัฒนากุล, กระแสความคิดที่หยุดนิ่งและความคิดที่เคลื่อนไหวกรณีข่าวสามเณรีในหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า หนังสือพิมพ์ทำหน้าที่เป็นพื้นที่ทางความคิดให้กับฝ่ายที่สนับสนุนและฝ่ายคัดค้านกรณีข่าวสามเณรีอย่างไม่สมดุลกัน ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกและนำเสนอข่าวคือ นักหนังสือพิมพ์ แหล่งข่าว และนโยบายองค์กร
- สิริวันท์ กลิ่นละมุน, การสะท้อนอุดมการณ์ผ่านการเล่าเรื่องในข่าวกรณีความขัดแย้งโรงไฟฟ้าปอนอก พบว่า หนังสือพิมพ์เป็นผู้ถ่ายทอดอุดมการณ์ที่ผลิตซ้ำเรื่องรัฐบาลเป็นผู้วางนโยบายของประเทศ และผู้ที่เป็นแกนนำชาวบ้านก็เป็นผู้นำทางความคิดของคนในท้องถิ่น ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการรายงานข่าวคือ นโยบายองค์กร ความรู้และประสบการณ์ของนักข่าว กระแสความเคลื่อนไหวของรัฐบาล คุณค่าข่าว และข้อจำกัดของแหล่งข่าว

2548

- บัณฑิต ภิญญวัฒน์ชีพ, นักข่าวกับบทบาทขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะกรณีบุคคลไร้สัญชาติ พบว่า นักข่าวส่วนใหญ่ต้องการสื่อสารเพื่อปรับทัศนคติของบุคคลไร้สัญชาติให้เกิดการเรียนรู้ ปรับทัศนคติของคนในสังคม กระตุ้นเตือนรัฐบาล และเรียกร้องให้ทุกฝ่ายเห็นความสำคัญและหาทางออกของปัญหาร่วมกัน

2549

- วีระวรรณ อริยจิตไพศาล, ความถูกต้องเที่ยงธรรมของข่าวในทัศนะของแหล่งข่าว พบว่า ปัจจัยที่มีผลให้เกิดความไม่ถูกต้องเที่ยงธรรมในการนำเสนอข่าว คือ การใช้ภาษาของแหล่งข่าว การบิดเบือนเนื้อหาโดยเจตนา การมีอคติต่อแหล่งข่าว ทัศนคติและประสบการณ์ในการทำของนักข่าว ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งข่าวกับนักข่าว นโยบายองค์กร และธรรมชาติในการดำเนินงานของหนังสือพิมพ์

2550

- นภัศสร เดชสุวรรณ, การให้บริการข้อมูลข่าวสารผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้รับบริการ พบว่า องค์กรข่าวที่ให้บริการข่าวสารผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อเพิ่มช่องทางในการสื่อสารไปยังผู้รับและช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ของความทันสมัยให้กับองค์กร ซึ่งเกณฑ์ในการคัดเลือกข่าวจะพิจารณาในเรื่องของความเร็วของเหตุการณ์ เป็นประเด็นที่น่าสนใจ และเป็นประโยชน์ต่อผู้รับสาร
- สุธาสิณี นีรัตติมานนท์, การคัดเลือกและนำเสนอข่าวสั้นผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ พบว่า เกณฑ์ในการคัดเลือกข่าวสั้นผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่จะพิจารณาตามคุณค่าข่าว มีผลกระทบและความสำคัญหรือความเด่น ทันต่อเหตุการณ์ และเน้นการนำเสนอข่าวประเภทการเมืองด้วยภาษาเรียบง่าย กระชับรัดชัดเจน

2. การบรรณาธิกรณและตรวจแก้ไขต้นฉบับ

การบรรณาธิกรณและตรวจแก้ไขต้นฉบับของบุคลากรและนักวิชาชีพสื่อมวลชนอย่างบรรณาธิกรณและกองบรรณาธิกรณหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกสาร ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะการทำงาน การปฏิบัติหน้าที่ในการคัดเลือกข่าวสารและตรวจแก้ไขเพื่อนำเสนอ และปัจจัยที่มีผลต่อการบรรณาธิกรณของสำนักพิมพ์ ทั้งที่เป็นสื่อนิตยสารและหนังสือเล่ม มี 2 ชั้นคือ

2537

- สุธาทิพย์ โมราราย, ลีลาการเขียนเชิงวารสารศาสตร์: ศึกษาจากการบรรณาธิกรณของบรรณาธิกรณ พบว่า การบรรณาธิกรณนิตยสารจะมีการตรวจสอบข้อเท็จจริง ความถูกต้อง การใช้ภาษาและสำนวน การคัดเลือกแก้ไข และความรับผิดชอบในเชิงกฎหมายหรือจริยธรรม ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อลีลาการเขียนเชิงวารสารศาสตร์ของบรรณาธิกรณคือกลุ่มผู้อ่าน นโยบายของนิตยสาร โฆษณา และเนื้อที่ในการนำเสนอ

2539

- กิตติพงษ์ พงศ์พัฒนานวุฒิ, การศึกษาสถานภาพและกระบวนการควบคุมประดูข่าวสารของสำนักพิมพ์หนังสือเล่มในประเทศไทย พบว่า การคัดเลือกต้นฉบับหนังสือเล่มของสำนักพิมพ์จะพิจารณาตามนโยบายของสำนักพิมพ์ ความต้องการของผู้อ่าน ความสนใจของบรรณาธิกรณ และเปรียบเทียบกับสำนักพิมพ์อื่นๆ

3. คุณสมบัติทางวิชาชีพ ความคาดหวังและความพึงพอใจในการทำงาน

คุณสมบัติทางวิชาชีพ ความคาดหวังและความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรและนักวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นการศึกษาคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่ควรเป็นของผู้ปฏิบัติหน้าที่ ความคาดหวังและความพึงพอใจในการทำงาน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักจริยธรรมวิชาชีพ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับความสอดคล้องของคุณลักษณะที่เป็นจริงกับคุณลักษณะทางวิชาชีพ การปรับตัว และการทำงาน รวมทั้งปัจจัยส่วนบุคคล มี 6 ชั้นคือ

2537

- บัณฑิต สนิทานุเคราะห์, คุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของนักข่าวเศรษฐกิจในทัศนะของนักข่าวเองและบรรณาธิการข่าว พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของนักข่าวเศรษฐกิจกับคุณลักษณะที่คาดหวังในทัศนะของบรรณาธิการข่าวและนักข่าวไม่แตกต่างกัน คือ จบปริญญาตรี ตรงต่อเวลา มีความรู้ความสามารถและสำนึกในวิชาชีพ

2538

- นันญา พันธุ์เจริญ, ความคาดหวังและความพึงพอใจในการทำงานของนักข่าวสตรีในองค์กรหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า นักข่าวสตรีจะมีความคาดหวังและความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกันไปตามอายุ สถานภาพสมรส อายุการทำงาน ระดับการศึกษา และประเภทของหนังสือพิมพ์ที่สังกัด

2540

- จรัสศรี นิลรัต, การปฏิบัติหน้าที่ของนักข่าวกีฬาหญิงและการยอมรับของเพื่อนร่วมงานชายแหล่งข่าวและผู้บริหารข่าว พบว่า นักข่าวหญิงมีความพึงพอใจในการทำงานข่าวกีฬาและภาคภูมิใจในอาชีพ โดยได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหาร และแหล่งข่าวไม่ต่างจากนักข่าวชาย สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลและเจาะประเด็นที่น่าสนใจได้ดี

2542

- วิธนา แก้วประดับ, การขยายขอบเขตงานของผู้สื่อข่าวสตรีในวิชาชีพวารสารศาสตร์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการขยายขอบเขตงานข่าวของผู้สื่อข่าวสตรีคือ ความเป็นสตรีและบุคลิกภาพที่สามารถเข้าถึงแหล่งข่าวได้ง่าย ศักยภาพและความสามารถในการรับผิดชอบงาน นโยบายองค์กรที่ให้ความเท่าเทียมและการช่วยเหลือในด้านการทำงาน ข้อจำกัดในด้านครอบครัวและลักษณะอาชีพที่ต้องมีความคล่องตัว ไม่มีเวลาเป็นของตัวเอง

2544

- รวิพิมพ์ กิ่งวัฒนานันท์, การพัฒนาทางวิชาชีพกับบทบาทรายงานข่าวของนักข่าวหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจ พบว่า นักข่าวเศรษฐกิจส่วนใหญ่ตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพเนื่องจากเป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อสังคม การคัดเลือกและนำเสนอข่าวเน้นสิทธิการรับรู้และมีผลกระทบต่อสังคมมากกว่าสิทธิส่วนบุคคลของผู้ที่ตกเป็นข่าว มีการฝึกอบรมทั้งจากองค์กรหนังสือพิมพ์และองค์กรวิชาชีพ

2545

- พิมพ์มาศ รัตนาวุฒินวรรณา, การปรับตัวของนักข่าวกรณีการขยายธุรกิจข้ามสื่อในกลุ่มเดอะเนชั่น พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักข่าวข้ามสื่อและหลายสื่อคือ มีความสามารถในการปรับตัว เรียนรู้และฝึกฝนตนเองตลอดเวลา สามารถเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารตามความเหมาะสมของสื่อ รู้จักแบ่งเวลาและจัดลำดับความสำคัญในการทำงานได้ รวมทั้งมีความชำนาญในการทำข่าว

4. แรงจูงใจทางจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ความรับผิดชอบและอุดมการณ์ทางวิชาชีพ

แรงจูงใจทางจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ความรับผิดชอบและอุดมการณ์ทางวิชาชีพของบุคลากรและนักวิชาชีพสื่อมวลชน ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก จิตสำนึก และอุดมการณ์ของบุคคลต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมวิชาชีพ หน้าที่และความรับผิดชอบ จรรยาบรรณวิชาชีพ และอุดมการณ์วิชาชีพ มี 8 ชั้นคือ

2539

- อรรถวุฒิ จันทร์บุษราคัม, ความตรงเชิงโครงสร้างและความสามารถในการทำนาย ของแบบทดสอบวัดระดับแรงจูงใจทางจริยธรรมในวิชาชีพสื่อมวลชน พบว่า แบบทดสอบมีแบบแผนแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการตัดสินใจทางจริยธรรมในวิชาชีพสื่อมวลชนไทยส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับแบบแผนที่ได้จากงานวิจัยของต่างชาติ และความสามารถในการทำนายของปัจจัยที่ได้จากการจัดกลุ่มข้อความที่เป็นตัวแทนของตัวแปรทางจริยธรรมในวิชาชีพของสื่อมวลชนนั้น มีเพียงบางปัจจัยที่สามารถทำนายการตัดสินใจทางจริยธรรมของนักวิชาชีพไทยได้ในบางเรื่องเท่านั้น
- รัตนากรณ์ ศรีอำพันธ์, ความเห็นเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าวสายการเมือง : ศึกษาเปรียบเทียบสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อโทรทัศน์ พบว่า

ความคิดเห็นของผู้สื่อข่าวสายการเมืองในสื่อแต่ละประเภทเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบคล้ายคลึงกันคือ ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ นโยบายหรือวัฒนธรรมองค์กร และรูปแบบการนำเสนอข่าวในสื่อแต่ละประเภท โดยทำหน้าที่เป็นสื่อกลางและเวทีอภิปรายความคิดเห็นที่หลากหลายตามหลักประชาธิปไตย

2541

- จินตนา ตันสุวรรณนนท์, ปัจจัยที่มีผลต่อการรับผิดชอบต่อทางจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ ในมุมมองของนักหนังสือพิมพ์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการรับผิดชอบต่อทางจริยธรรมคือ ความคลุมเครือของปัญหาทางด้านจริยธรรมเนื่องจากไม่มีบรรทัดฐานที่ชัดเจนในการตัดสินใจ ข้อจำกัดทางด้านเวลาในการดำเนินงาน การตรวจสอบควบคุมตนเองในแวดวงวิชาชีพที่ไม่มีอำนาจและมาตรการลงโทษที่เด็ดขาด ความต้องการและความสนใจของผู้อ่าน และตัวนักหนังสือพิมพ์เองที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อและจรรยาบรรณวิชาชีพ
- วิโรจน์ ศรีหิรัญ, จิตสำนึกทางวารสารศาสตร์และการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของช่างภาพหนังสือพิมพ์ พบว่า การตัดสินใจเชิงจริยธรรมของช่างภาพหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่จะตัดสินใจถ่ายภาพในทุกประเด็นที่หมิ่นเหม่ต่อจริยธรรมด้วยการยึดถือค่านิยมผูกพันกับหน้าที่ หลักการพูดความจริง เลือกปฏิบัติต่อประชาชนหรือผู้อ่าน ประเมินหลักคุณค่าข่าวเป็นสำคัญ และใช้หลักจริยธรรมค่อนข้างน้อย โดยช่างภาพที่มีการศึกษาสูงและมีความผูกพันกับศาสนามากจะเลือกปฏิบัติกับผู้ตกเป็นข่าวหรือเหยื่อ ซึ่งเป็นการตัดสินใจโดยยึดหลักทางจริยธรรมในการถ่ายภาพเป็นสำคัญ

2542

- อภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์, ปัจจัยในการเสนอข่าวสารพัดผลาผล และการยอมรับของหนังสือพิมพ์ พบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดความผิดพลาดในการนำเสนอข่าวสารพัดผลาผลของหนังสือพิมพ์คือ ความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงาน และมาตรฐานวิชาชีพของนักหนังสือพิมพ์ การให้ข้อมูลของแหล่งข่าว เงื่อนไขทางด้านเวลา และนโยบายของหนังสือพิมพ์ โดยหนังสือพิมพ์จะยอมรับเมื่อเกิดการโต้แย้งและจะลงข่าวแก้ไข ประกาศชี้แจง หรือล้อมกรอบขอยกย ซึ่งเงื่อนไขในการยอมรับของหนังสือพิมพ์จะขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของนักหนังสือพิมพ์ ข้อเท็จจริงของข้อมูล ผลกระทบที่เกิดขึ้น และข้อบังคับทางกฎหมาย

2543

- รักชนก สมศักดิ์, วัฒนธรรมการทำข่าว เปรียบเทียบระหว่างนักข่าวรุ่นใหม่ รุ่นกลาง และรุ่นอาวุโส พบว่า นักข่าวรุ่นอาวุโสมีวัฒนธรรมการทำข่าวที่เคร่งครัดในหลักจริยธรรมและ

อุดมการณ์วิชาชีพที่ว่า "ชื่อไม่ขาย ขอไม่ให้" มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่มากกว่า นักข่าวรุ่นกลางและรุ่นใหม่

2544

- นवलวรรณ ดาระสวัสดิ์, การปรับเปลี่ยนอุดมการณ์วารสารศาสตร์ของไทย พบว่า นักวารสารศาสตร์ไทยมีการรับอุดมการณ์ทางวิชาชีพจากตะวันตกและปรับเปลี่ยนรายละเอียดให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยในแต่ละช่วง โดยอุดมการณ์ที่ถูกนำมาอ้างอิงในวาทกรรมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันคือ เสรีภาพของหนังสือพิมพ์และความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนอุดมการณ์ด้านความถูกต้อง ความจริง ความเป็นกลาง ความยุติธรรม และวิชาชีพนิยมจะนำมาใช้เป็นกรอบในการทำงาน
- ชัยกฤษณ์ ศรีปักษา, วัฒนธรรมองค์การกับการถ่ายทอด และความตระหนักในจริยธรรมแห่งวิชาชีพในองค์กรหนังสือพิมพ์ พบว่า นักหนังสือพิมพ์มีการตัดสินใจเชิงจริยธรรมโดยยึดหลักความคิดเห็นร่วมของกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกอยู่หรือยึดหลักผลประโยชน์ของกลุ่มและองค์กรที่ตนสังกัดอยู่เป็นสำคัญ โดยวัฒนธรรมองค์การที่สังกัดจะมีผลต่อความตระหนักในจริยธรรมวิชาชีพและรูปแบบการถ่ายทอดจริยธรรมในวิชาชีพหนังสือพิมพ์

5. ความรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้องและการกำกับดูแลตนเอง

ความรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้องและการกำกับดูแลตนเองของบุคลากรและนักวิชาชีพสื่อมวลชน ซึ่งเป็นการศึกษาพื้นฐานความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานทางวิชาชีพ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับสิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการกำกับดูแลตนเอง มี 2 ชั้นคือ

2545

- วชิราภรณ์ พรหมชินวงศ์, ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิการรับรู้ข้อมูลตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ของนักข่าวหนังสือพิมพ์ พบว่า นักหนังสือพิมพ์มีความรู้เกี่ยวกับพ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ พอสมควร โดยมองว่าพ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ มีประโยชน์ต่อวิชาชีพและประชาชน เป็นเครื่องมือหนึ่งในการเปิดโอกาสให้ได้รับข้อมูลข่าวสารทางราชการที่ถูกต้องมากขึ้น แต่ก็มีความล่าช้าในการเปิดเผยข้อมูลซึ่งส่วนใหญ่ไม่ใช่ข้อมูลเบื้องต้นและครบถ้วนตามที่นักข่าวต้องการ ทำให้นักข่าวนิยมใช้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้วยวิธีการเดิมมากกว่าการใช้สิทธิรับรองข้อมูลตามกฎหมาย

2547

- นฤมล วีระวงศ์ชัย, ความรู้และความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแลตนเองในอาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พบว่า ระดับความรู้ของนักหนังสือพิมพ์ต่อการกำกับดูแลตนเองในวิชาชีพภายใต้สภาการหนังสือพิมพ์ขึ้นอยู่กับอายุการทำงาน ระดับการศึกษา ประเภทของหนังสือพิมพ์ที่สังกัด พื้นที่การทำงาน และปัจจัยทางวิชาชีพ โดยนักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการกำกับดูแลตนเองในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่และการมีสำนึกในจรรยาบรรณวิชาชีพไปในทิศทางบวก

6. ความสัมพันธ์ระหว่างนักข่าวและแหล่งข่าว คุณสมบัติของแหล่งข่าว

ความสัมพันธ์ระหว่างนักข่าวและแหล่งข่าว รวมทั้งคุณสมบัติของแหล่งข่าว เป็นการศึกษา ลักษณะการทำงานของนักวิชาชีพสื่อมวลชนและการมีปฏิสัมพันธ์กับแหล่งข่าว ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ของนักวิชาชีพที่มีต่อแหล่งข่าว ความสัมพันธ์ระหว่างนักวิชาชีพกับแหล่งข่าว และคุณสมบัติของแหล่งข่าว มี 6 ชั้นคือ

2539

- วิไลลักษณ์ แสงสุขเจริญ, การศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้คติการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์และสัมพันธภาพที่มีต่อกันระหว่างนักการเมืองกับนักข่าว พบว่า นักการเมืองในฐานะแหล่งข่าวมองสื่อมวลชนเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดข่าวสารจากรัฐบาลไปยังประชาชน และหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มีเสรีภาพแต่ขาดความรับผิดชอบ มีการรับรู้ภาพลักษณ์นักข่าวสายการเมืองเป็นไปในเชิงบวกมากกว่าลบ ขณะที่นักข่าวสายการเมืองในฐานะสื่อมวลชนมองว่าสื่อมวลชนมีหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลและฝ่ายค้าน คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และต้องมีเสรีภาพในการนำเสนอเนื้อหาเพื่อถ่วงดุลอำนาจ มีการรับรู้ภาพลักษณ์ของนักการเมืองเป็นไปในเชิงลบมากกว่าบวก
- รสวรรณ สุขศรีเลิศวิชัย, การทำงานร่วมกันของนักข่าวและนักประชาสัมพันธ์ในภาวะวิกฤติของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ พบว่า นักข่าวและนักประชาสัมพันธ์มองว่าการทำงานร่วมกันเป็นเรื่องปกติและเกิดประโยชน์กันทั้งสองฝ่าย โดยนักประชาสัมพันธ์จะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างนักข่าวกับแหล่งข่าวที่เป็นลูกค้าของบริษัทประชาสัมพันธ์ในการเข้าถึงข้อมูลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาของบริษัทพัฒนาธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในช่วงภาวะวิกฤติของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

2540

- ดร.ณิศา คำสุข, สัมพันธภาพระหว่างหนังสือพิมพ์กับรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งในช่วงต้นน้ำผึ้งพระจันทร์ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหนังสือพิมพ์กับรัฐบาลชุดใหม่ที่มาจากการเลือกตั้งในช่วง 45 วันแรกของการทำงานนั้นจะมีสัมพันธภาพที่ดี โดยหนังสือพิมพ์จะแสดงความคิดเห็นในแง่บวกเกี่ยวกับรัฐบาลและนายกรัฐมนตรี ให้การสนับสนุนและโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือโจมตีรัฐบาล
- ชมพุกา ณ สงขลา, จินตภาพและสัมพันธภาพระหว่างนักข่าวกับนักประชาสัมพันธ์ในฐานะแหล่งข่าวในการรายงานข่าวสารด้านเศรษฐกิจ พบว่า นักข่าวเศรษฐกิจและนักประชาสัมพันธ์ต่างรับรู้จินตภาพของกันและกันไปในทิศทางที่เป็นลบมากกว่าบวก ทั้งในด้านสถานภาพทางวิชาชีพ คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ และการปฏิบัติงานทางวิชาชีพ ส่วนทางด้านสัมพันธภาพในการรายงานข่าวนั้น ทั้งสองฝ่ายจะทำงานร่วมกันเพื่อให้เข้าถึงแหล่งข่าวและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชน โดยมีอิสระต่อกันและอาจมีเรื่องความสนิทสนมส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้องบ้างในบางครั้ง

2541

- กรรณิการ์ กิจติเวชกุล, ความสมดุลงของหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสาน พบว่า ความสมดุลงในการนำเสนอข่าวการชุมนุมเรียกร้องของกลุ่มเกษตรกรภาคอีสานของหนังสือพิมพ์จะแตกต่างกันไปตามสมัยของรัฐบาลคือ ในสมัยของรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ มีการนำเสนอข่าวในทิศทางที่เห็นอกเห็นใจกลุ่มเกษตรกรผู้ชุมนุมมากกว่า และในสมัยของรัฐบาลนาย ชวน หลีกภัย มีการนำเสนอข่าวในทิศทางลบต่อกลุ่มเกษตรกรผู้ชุมนุมและเป็นบวกต่อรัฐบาลมากกว่า โดยทัศนคติของนักข่าวหนังสือพิมพ์ที่มีต่อแหล่งข่าวไม่มีความสัมพันธ์กับทิศทางการนำเสนอข่าวเชิงบวกและลบของแหล่งข่าวในหนังสือพิมพ์

2544

- ภัสวรรณ ศรีธนาวิบูลย์, คุณลักษณะของแหล่งข่าวการเมืองที่น่าเชื่อถือและปัจจัยที่ส่งผลต่อการคัดเลือกแหล่งข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า คุณลักษณะของแหล่งข่าวการเมืองที่น่าเชื่อถือคือ การเป็นผู้มีเหตุผล มีความซื่อสัตย์ บอกความจริง และสามารถถ่ายทอดหรือเป็นผู้ส่งสารทางการเมืองที่ดี โดยไม่จำเป็นจะต้องเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงโด่งดังหรือมีอำนาจทางการเมือง ซึ่งแหล่งข่าวที่ผู้อ่านให้ความเชื่อถือคือ นักวิชาการ นักวิจัย ข้อมูลทางเอกสาร และข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ

7. กระบวนการตรวจสอบกันเองระหว่างสื่อมวลชน

กระบวนการตรวจสอบกันเองระหว่างสื่อมวลชน เป็นกลไกการตรวจสอบที่ทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เสรีภาพที่ไม่ขัดต่อจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะการตรวจสอบกันเอง และปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อมั่นและไว้วางใจในองค์กรตรวจสอบกันเอง มี 3 ชั้นคือ

2539

- อรุณช วานิชทวีวัฒน์, กระบวนการตรวจสอบกันเองระหว่างหนังสือพิมพ์รายวันในช่วงปี พ.ศ. 2537 ถึง พ.ศ. 2539 พบว่า หนังสือพิมพ์ไม่มีนโยบายการตรวจสอบกันเองที่ชัดเจน แต่จะเป็นการเปิดประเด็นหรือนำเสนอในรูปแบบของข่าว คอลัมน์ประจำ บทความ หรือสื่อบุคคล และจดหมายจากผู้อ่านเกี่ยวกับการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เป็นจริงหรือมีความผิดพลาดของหนังสือพิมพ์บางฉบับที่ทำให้ผู้ตกเป็นข่าวเกิดความเสียหาย และอาจมีการฟ้องร้องกันทางกฎหมายเกิดขึ้น เพื่อให้หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาหรือยุติการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่ถูกต้อง

2542

- กวี อรุณษะนันท์, ปัจจัยต่อความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในองค์กรตรวจสอบกันเองของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์และกลุ่มผู้บริโภคสื่อ พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนในการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อองค์กรการตรวจสอบกันเองคือ ปัจจัยด้านข้อบังคับจริยธรรมที่กำหนดโดยสภาการหนังสือพิมพ์ ปัจจัยในการควบคุมกันเอง ปัจจัยในการส่งเสริมเสรีภาพภายใต้กรอบของศีลธรรม และปัจจัยในการรับเรื่องร้องทุกข์ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคคือ ปัจจัยในเรื่องระบบอุปถัมภ์ ปัจจัยด้านปัจเจกนิยม ปัจจัยด้านการขาดจิตสำนึกทางจริยธรรม และปัจจัยด้านจริยธรรมที่เป็นเพียงอุดมการณ์ทางวิชาชีพ

2544

- ยุทธนา วงศ์วีระโยธิน, เนื้อหาคอลัมน์วิพากษ์สื่อในมติชนสุดสัปดาห์และสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ พบว่า คอลัมน์วิพากษ์สื่อมีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับข่าวคราวความเคลื่อนไหวต่างๆ ของวงการสื่อในลักษณะของการให้ข้อมูลที่นำไปสู่การตั้งข้อสังเกตหรือคำถามให้ผู้อ่านคิดต่อ โดยจะให้ความสนใจกับประเด็นด้านความเคลื่อนไหว การตรวจสอบทางจริยธรรมและจรรยาบรรณในการนำเสนอเนื้อหา การแทรกแซงสื่อ จุดยืนและท่าทีของสื่อต่อประเด็นสาธารณะ และกรณีข้อพิพาทระหว่างสื่อกับแหล่งข่าว

8. ปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

ปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นการศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพที่มีลักษณะหมิ่นเหม่หรือขัดต่อหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ตกเป็นข่าว และการนำเสนอเนื้อหาที่ผิดพลาด มี 5 ชิ้นคือ

2539

- ศรียลักษณ์ ศิลปี, ปัญหาทางด้านจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวอาชญากรรม พบว่า ปัญหาที่เกิดจากการนำเสนอข่าวอาชญากรรมของนักหนังสือพิมพ์ คือ การนำเสนอรายละเอียดของผู้ตกเป็นข่าวและภาพข่าวที่เกี่ยวข้องกับคดีทางเพศ โดยเฉพาะคดีที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน การบอกรายละเอียดเบื้องต้นของผู้ตกเป็นข่าวที่อาจทำให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงหรือเกิดอันตรายในกรณีของพยานผู้เห็นเหตุการณ์ได้ และเนื่องจากปัจจัยด้านการแข่งขันและการยอมรับของผู้อ่าน ทำให้นักหนังสือพิมพ์ไม่ตระหนักถึงสิทธิส่วนบุคคลของผู้ตกเป็นข่าวหรืออันตรายที่อาจเกิดขึ้น

2540

- อังธิดา ลิ้มปัทมปาณี, การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของหนังสือพิมพ์ต่อนักการเมือง ศิลปิน นักแสดง นักธุรกิจ และประชาชนทั่วไป พบว่า หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวที่มีลักษณะละเมิดหรือหมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลแต่ละกลุ่มในประเด็นที่แตกต่างกัน คือ นักการเมืองถูกละเมิดในประเด็นด้านการทำหน้าที่และการคอร์ปชั่น ศิลปินนักแสดงถูกละเมิดในประเด็นด้านพฤติกรรมส่วนตัวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเพศ นักธุรกิจถูกละเมิดในประเด็นความขัดแย้งทางธุรกิจและการประกอบธุรกิจที่ไม่เหมาะสม และประชาชนทั่วไปในกลุ่มอาชีพข้าราชการ ทหาร ตำรวจถูกละเมิดในประเด็นด้านพฤติกรรมส่วนตัวและการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ซึ่งกระบวนการแก้ไขปัญหาและวิธีการเยียวยาของผู้ตกเป็นข่าวคือ การดำเนินการทางกฎหมายกับหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอและเรียกร้องค่าเสียหายหรือให้ออกมาชี้แจงแก้ไขตามคำสั่งของศาล

2545

- นพวรรณ บุษหมั่น, คดีหมิ่นประมาทกับปัญหาในกระบวนการทำข่าวของหนังสือพิมพ์ พบว่า หนังสือพิมพ์มีการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะที่มีความหมิ่นเหม่กับปัญหาทางจริยธรรมจนทำให้เกิดการฟ้องร้องกันทางกฎหมาย โดยนำเสนอเนื้อหาที่ผิดพลาดไปจาก

ข้อเท็จจริง ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และแสดงความเห็นโดยมิชอบที่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงของบุคคลสาธารณะ

2550

- รัชดาภรณ์ ศรีทองกุล, บรรทัดฐานและทัศนคติผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์บันเทิงเกี่ยวกับขอบเขตสิทธิที่จะรู้ของประชาชนกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล พบว่า สื่อสิ่งพิมพ์บันเทิงมีการนำเสนอข่าวในลักษณะที่หมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของดารานักแสดงในประเด็นการเปิดเผยเรื่องราวส่วนตัวต่อสาธารณะ การบุกรุกความเป็นส่วนตัว การใช้ภาพที่ไม่เหมาะสม โดยไม่ตระหนักถึงความยุติธรรมในการนำเสนอข่าว ค่านิยมและประเพณีที่ยอมรับกันในสังคม และการล่วงละเมิดเข้าไปในพื้นที่ส่วนบุคคล ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวที่หมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลคือ กระแสความสนใจของประชาชนและผลกำไรทางธุรกิจของสื่อสิ่งพิมพ์บันเทิง
- กมลชนก รุจิวัฒนพงศ์, ปาปาราชซึ่งกับประเด็นจริยธรรมในการนำเสนอภาพแอบถ่ายของบุคคลที่มีชื่อเสียงในสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า ภาพข่าวแอบถ่ายที่นำเสนอในนิตยสารบันเทิงส่วนใหญ่เป็นภาพชุด เน้นถ่ายบุคคลสาธารณะอย่างดารานักแสดงขณะทำกิจธุระทั่วไปในอิริยาบถส่วนตัวและในสถานที่สาธารณะควบคู่ไปกับการนำเสนอเนื้อหาที่มักเป็นเรื่องส่วนตัวและใช้ภาษาส่อเสียดเกินจริง ซึ่งการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของภาพแอบถ่ายเป็นการตัดสินใจส่วนบุคคลของช่างภาพที่ได้รับอิทธิพลจากนโยบายองค์กร สถานการณ์ขณะปฏิบัติงาน และจังหวะมุกกล้อง และการตัดสินใจของบรรณาธิการที่ได้รับอิทธิพลจากการพิจารณาคุณภาพของภาพถ่าย แนวทางการนำเสนอภาพและประเด็นข่าว หลักกฎหมายคุณค่าข่าว และนโยบายองค์กรที่ให้ความสำคัญกับจริยธรรมวิชาชีพค่อนข้างต่ำ

- องค์กรสื่อมวลชน

การศึกษาผู้ส่งสารในฐานะองค์กรธุรกิจสื่อมวลชน ซึ่งมีการบริหารและจัดองค์กรที่มีลักษณะการดำเนินการแบบธุรกิจเอกชนที่ต้องอาศัยการลงทุน รายได้ และคำนึงถึงผลกำไรทางธุรกิจ รวมทั้งปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อความอยู่รอดขององค์กร จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การผลิตและการบริหารงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทำให้ประเด็นที่ศึกษาขององค์กรสื่อมวลชนจากวิทยานิพนธ์ของภาควิชาวารสารสนเทศเป็นการศึกษาในด้านการบริหาร การผลิตสื่อ และการปรับตัวด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

1. วัฒนธรรมองค์กรและการบริหารจัดการ

วัฒนธรรมองค์กรและการบริหารจัดการเป็นลักษณะการดำเนินงานภายในองค์กรธุรกิจ สื่อมวลชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดรูปแบบองค์กร การบริหารจัดการ และการสื่อสารภายในองค์กร ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับนโยบายองค์กร ลักษณะการบริหารงาน การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การบริหาร และปัจจัยที่มีผลการดำเนินการขององค์กร มี 14 ชิ้นคือ

2539

- ยุวดี มณีกุล, วัฒนธรรมองค์กรสื่อสิ่งพิมพ์กับขีดความสามารถในการขยายธุรกิจข้ามสื่อของบริษัทเนชั่น พับลิชชิ่งกรุ๊ป จำกัด (มหาชน) พบว่า องค์กรกลุ่มเนชั่นมีวิธีการทำงานในเชิงรุกและก้าวร้าวในการนำเสนอข่าวสาร การมีผู้บริหารแยกส่วนกันระหว่างด้านการบริหารและด้านการสื่อสารมวลชน เน้นการสร้างบุคลากรรุ่นใหม่ ๆ และนำเสนอภาพลักษณ์การเป็นสื่อที่มีคุณภาพ ทำให้การขยายธุรกิจข้ามสื่อแบบครบวงจรของเนชั่นเป็นการเติบโตแบบผสมผสานระหว่างการขยายแบบรวมตัวทั้งแนวตั้ง-แนวนอนและแบบกระจายตัวที่ควบคุมการผลิตตั้งแต่แรกเริ่มไปจนนำเสนอ รวมทั้งไปยังธุรกิจอื่นๆ ด้วย
- ภัทรนันท์ ชัยพงศ์เกษม, พัฒนาการและแนวโน้มของอุตสาหกรรมนิตยสาร : ศึกษาเฉพาะกรณี บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) พบว่า พัฒนาการของบริษัทอมรินทร์มาจากปัจจัยภายในองค์กรโดยเฉพาะด้านนโยบายของผู้บริหารและจากปัจจัยภายนอกในด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่ช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานขององค์กรเติบโต สามารถขยายการลงทุนและการผลิตนิตยสารได้เพิ่มขึ้น แสวงหาโอกาสและความร่วมมือจากองค์กรอื่นๆ ในการขยายธุรกิจ รวมทั้งการพัฒนาารูปแบบและเนื้อหาของนิตยสารให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

2540

- ประไพ ไกรชรโกวิทย์, การปรับตัวของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์เพื่อการแข่งขันในสังคมข่าวสาร พบว่า องค์กรหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์มีการปรับโครงสร้างบางส่วนขององค์กรในช่วงภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจโดยการยกเลิกธุรกิจที่ไม่ทำผลกำไรและลดสายงานบางอย่างที่มีค่าใช้จ่ายสูง มีการชะลอตัวในเรื่องการจัดระเบียบห้องข่าวใหม่ของกองบรรณาธิการให้รองรับเทคโนโลยีการจัดหน้าด้วยคอมพิวเตอร์ รวมทั้งมีการปรับเปลี่ยนในเรื่องของโครงสร้าง รูปแบบ และการจัดหน้าของหนังสือพิมพ์ให้ดึงดูดใจผู้อ่าน
- วีระภัทร์ จิรรัฐธิพิพ, กลยุทธ์การจัดการนิตยสารธุรกิจรายเดือน และความพึงพอใจของผู้รับสารในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ พบว่า องค์กรผู้ผลิตนิตยสารธุรกิจมีการปรับเปลี่ยน

นโยบายในช่วงภาวะวิกฤตเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นการประหยัดทั้งด้านค่าใช้จ่ายและพนักงาน มีการปรับลดต้นทุนการผลิตด้วยการลดจำนวนหน้างานนิตยสาร เน้นการนำเสนอเนื้อหาที่เจาะลึกมากขึ้น ใช้กลยุทธ์การตลาดในการรักษาสถานลูกค้าเดิมและเพิ่มลูกค้าใหม่

- จักรกฤษ เพิ่มพูล, การเป็นเจ้าของข้ามสื่อและผลกระทบ : วิเคราะห์จากกลุ่มเดอะเนชั่น พบว่า การข้ามสื่อของกลุ่มเดอะเนชั่นมีปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่ช่วยสนับสนุนการทำธุรกิจข้ามสื่อ โดยการใช้ฐานข่าวและบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานด้านสื่อหนังสือพิมพ์มาปรับใช้กับสื่อวิทยุและโทรทัศน์ซึ่งสะท้อนความเป็นเนชั่น ช่วยให้ผู้บริหารมีโอกาสเลือกรับสารจากสื่อต่างๆ เพิ่มขึ้นและตรงกับความต้องการ
- เดช สุวรรณท์, การสื่อสารระหว่างนักข่าวกับผู้บริหารข่าวและความพึงพอใจในการทำงาน : ศึกษากรณีกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ พบว่า รูปแบบการสื่อสารโดยทั่วไปในกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ระหว่างนักข่าวกับผู้บริหารข่าวมีลักษณะไม่เป็นทางการ โดยเป็นเครื่องมือช่วยในการบริหารข่าวให้การทำงานมีสิทธิสนมคุ่นเคยจนเกิดความไว้วางใจ สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระดมความคิด และกำหนดประเด็นข่าวร่วมกัน ช่วยกันแก้ไขปัญหาในการทำงาน แต่ในกรณีที่เกิดความขัดแย้งขึ้นในกองบรรณาธิการจะให้ผู้บริหารข่าวเป็นผู้พิจารณาตัดสินใจ
- บุญมี ดนตรีเสนาะ, กลยุทธ์การบริหารงานบุคคล และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์กรหนังสือพิมพ์ในยุคเศรษฐกิจตกต่ำ พ.ศ. 2540 พบว่า องค์กรหนังสือพิมพ์ในยุคเศรษฐกิจตกต่ำมีการปรับเปลี่ยนนโยบายการบริหารงานบุคคลแตกต่างกันคือ แบบบริษัทมหาชนใช้นโยบายประหยัดและดำเนินการทุกรูปแบบให้ธุรกิจอยู่รอดโดยจะใช้การ Lay off พนักงานเฉพาะกรณีที่ประสบปัญหาจริงๆ แบบบริษัทใช้นโยบายความเป็นพี่น้อง รักษาคนดีไว้ และไม่มียุทธศาสตร์เอาคนออกยกเว้นการปฏิบัติงานที่ผิดพลาดอย่างรุนแรง และแบบกิจการครอบครัวใช้นโยบายยึดหลักความอาวุโส ให้ผลตอบแทนปานกลาง และปรับปรุงสวัสดิการพนักงาน

2541

- กัลยาณิน อินทพันธ์ุ, นโยบาย กลยุทธ์การดำเนินงาน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัวของธุรกิจสิ่งพิมพ์ในเครือ "มติชน" พบว่า นโยบายและกลยุทธ์การดำเนินการที่องค์กรมติชนใช้เป็นทฤษฎีการบริหารงานแบบดั้งเดิมที่นโยบายเป็นภารกิจของผู้บริหารระดับสูงเท่านั้น การขยายตัวของธุรกิจสิ่งพิมพ์เป็นแบบรวมตัวในแนวราบเพื่อขยายฐานของกลุ่มเป้าหมายที่มีการดำเนินงานแบบเครือข่าย ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัวคือ ผู้บริหาร ทูน บุคลากร บริบททางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

2542

- กนกวรรณ นະนะกร, การวิเคราะห์องค์กร รูปแบบ และการนำเสนอเนื้อหาของนิตยสาร สกุลไทย พบว่า องค์กรนิตยสารสกุลไทยมีลักษณะการดำเนินธุรกิจเป็นธุรกิจขนาดเล็กและแบบครอบครัว มีจำนวนบุคลากรไม่มากนัก ทำให้การดำเนินธุรกิจมีความคล่องตัว โดยมีจุดยืนและแนวทางในการจัดทำนิตยสารที่เน้นนวนิยายเป็นหลัก ซึ่งนวนิยายที่นำเสนอเป็นของนักเขียนที่มีคุณภาพและได้รับการยอมรับจากผู้อ่านอย่างต่อเนื่อง หรือได้รับรางวัลจากองค์กรต่างๆ มีการพัฒนาคุณภาพเนื้อหาและระบบการผลิตที่ดี ซึ่งรายได้หลักมาจากโฆษณา ทำให้การกำหนดราคาจำหน่ายนิตยสารไม่สูงมากนัก
- ไชยยง รัตนอังกูร, ผลกระทบวิกฤตการณ์เศรษฐกิจต่อธุรกิจสื่อสิ่งพิมพ์ กลุ่มแมนเจอร์ มีเดีย กรุ๊ป พบว่า องค์กรกลุ่มแมนเจอร์มีการปรับตัวในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจด้วยการลดต้นทุนและขนาดขององค์กรลงพร้อมกับปิดกิจการทั้งในประเทศและต่างประเทศ เหลือเพียงสื่อหลักอย่างหนังสือพิมพ์และนิตยสาร โดยปัจจัยที่ทำให้องค์กรต้องปรับตัวคือ ทุนประกอบการและสภาพคล่องทางการเงิน ลักษณะองค์กรและผู้บริหาร โฆษณา และภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ

2543

- สุรัชย์ พงเพ็ง, วัฒนธรรมในองค์กรของหนังสือพิมพ์บ้านเมืองกับพัฒนาการและการปรับตัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ พบว่า องค์กรหนังสือพิมพ์บ้านเมืองมีวัฒนธรรมองค์กรและการบริหารงานแบบครอบครัว ยึดหลักการทำหนังสือพิมพ์แบบอนุรักษ์นิยม โดยลักษณะการปรับตัวในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจคือ การปรับลดจำนวนหน้าหนังสือพิมพ์ การลดเบี้ยเลี้ยงและค่าทำงานล่วงเวลาของพนักงานในกองบรรณาธิการและฝ่ายผลิต การปรับเนื้อหาที่ผู้อ่านให้ความเชื่อถือ เพิ่มหน้าโฆษณาย่อย งดเว้นการสั่งซื้ออุปกรณ์การผลิตที่ทันสมัย และการใช้นโยบายประหยัด
- สร้อยนภา สงฆ์โนนเหล็ก, การปรับเปลี่ยนของนิตยสาร GM และ BOSS ในช่วงวิกฤตทางเศรษฐกิจ พบว่า องค์กรนิตยสารมีการปรับเปลี่ยนนโยบายในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจโดยการนำหลักการบริหาร การจัดการ การวางแผนการตลาดมาผสมผสานกัน รวมทั้งมีการปรับเปลี่ยนทิศทางของเนื้อหาในนิตยสารให้สอดคล้องกับภาวะการณ์และความต้องการของผู้อ่าน ให้ส่วนลดกับบริษัทโฆษณาและมีการส่งเสริมการขายให้กับผู้อ่านด้วยการแถมสินค้าที่เกี่ยวข้องกับนิตยสาร

2545

- นิธินา ศรีประเสริฐ, ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำนิตยสารที่เกิดใหม่ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ พบว่า นิตยสารเกิดใหม่ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจมีการจัดการองค์กรที่มีความเหมาะสมและยืดหยุ่นต่อภาวะเศรษฐกิจ บุคลากรมีทักษะและประสบการณ์ในการจัดทำนิตยสารในแบบที่ตรงกับความต้องการของตนเองและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด การแสวงหาเงินทุนด้วยแนวทางใหม่ๆ ในการระดมทุนและการจัดการทางการเงินที่ดี การวางแนวทางของนิตยสารที่ชัดเจนตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายด้วยการสร้างรูปแบบและเนื้อหาที่แตกต่างโดดเด่นจากฉบับอื่นๆ ในท้องตลาด และการส่งเสริมการตลาดอย่างมีความคิดสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มยอดสมาชิกและรายได้จากโฆษณา

2548

- ฝ่าย เจริญสุข, การปรับตัวของธุรกิจสำนักพิมพ์กับการสืบทอดกิจการของครอบครัว พบว่า องค์กรธุรกิจสำนักพิมพ์มีรูปแบบการจัดการแบบกิจการครอบครัวซึ่งรวมศูนย์ที่เจ้าของกิจการ ขยายธุรกิจด้วยการจัดตั้งสำนักพิมพ์ เพิ่มประเภทหรือหมวดหมู่สินค้า และหน่วยจัดจำหน่าย โดยปัจจัยที่มีผลต่อการปรับเปลี่ยนองค์กรสำนักพิมพ์แบบกิจการครอบครัวคือ บุคลิกลักษณะของผู้ก่อตั้ง การเข้ามาสืบทอดกิจการของทายาทรุ่นต่อมา การปรับเปลี่ยนรูปแบบการจ้ดกา และสถานภาพทางธุรกิจ

2. กลยุทธ์การผลิตและจัดจำหน่าย

กลยุทธ์การผลิตและจัดจำหน่ายเป็นรูปแบบการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อขององค์กร ซึ่งต้องคำนึงถึงกลุ่มตลาดเป้าหมาย ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับกลยุทธ์การผลิตสื่อขององค์กร การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ลักษณะเฉพาะของสื่อหรือจุดขาย และปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตและจัดจำหน่าย มี 20 ชิ้นคือ

2537

- โสมนัส สุจริตกุล, การศึกษากลยุทธ์การผลิตนิตยสารสำหรับเด็ก (พ.ศ.2528 - 2535) พบว่า ปัจจัยที่ทำให้นิตยสารสำหรับเด็กอยู่รอดและประสบความสำเร็จ คือ การมีช่องทางการจัดจำหน่ายและระบบการส่งเสริมการตลาดที่ดีและมีประสิทธิภาพ การมีทุนเพียงพอ การนำเสนอเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยและตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย การมีจุดขายที่โดดเด่นและดึงดูดใจ และการเป็นกลุ่มบริษัทสิ่งพิมพ์ขนาดใหญ่ที่มีนิตยสารหลายชื่อฉบับ อาจมีโรงพิมพ์และสายส่งสินค้าเป็นของตนเอง

2539

- ภวิกา ชันทเขตต์, การส่งเสริมการขายและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการซื้อหนังสือพิมพ์แนวธุรกิจเศรษฐกิจ พบว่า กิจกรรมการส่งเสริมการขายที่หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจใช้ในการสร้างภาพลักษณ์และพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายอย่างได้ผลในด้านยอดจำหน่าย คือ การจัดอบรม สัมมนา และอภิปรายในหัวข้อทางเศรษฐกิจให้กับกลุ่มผู้อ่าน ส่วนหนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจใช้การแจกสิ่งพิมพ์ฉบับพิเศษเช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์คู่แข่งเศรษฐกิจ และหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายสัปดาห์ใช้การให้ส่วนลดราคาเมื่อสมัครเป็นสมาชิก
- ประพจน์ ณ บางช้าง, ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเติบโตของหนังสือพิมพ์กีฬารายวัน พบว่าองค์กรผู้ผลิตหนังสือพิมพ์กีฬารายวันมีการปรับโครงสร้างต่างๆ ขององค์กรให้เหมาะสมกับการขยายธุรกิจสิ่งพิมพ์ โดยใช้ปัจจัยการผลิตร่วมกับนิตยสารกีฬาที่มีอยู่ก่อนหน้า และขยายการผลิตหนังสือพิมพ์กีฬารายวันที่น่าเสนอเนื้อหาที่เฉพาะด้านที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้อ่านเป้าหมาย ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการเติบโตของหนังสือพิมพ์กีฬารายวันคือ ทุนประกอบการ วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ความชำนาญของบุคลากร เนื้อหาที่ตรงกับความต้องการของผู้อ่าน และกลุ่มผู้อ่านเป้าหมาย
- ชุติมา ชื่นเจริญ, การวิเคราะห์นโยบาย เนื้อหา และผู้อ่าน ของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับแยกส่วน "จุดประกาย" พบว่า หนังสือพิมพ์มีนโยบายในการออกฉบับแยกส่วน "จุดประกาย" เพื่อเพิ่มสีสันและความหลากหลาย ตอบสนองความต้องการของผู้อ่านที่เป็นสมาชิก ขยายฐานกลุ่มผู้อ่าน และเสริมสร้างภาพลักษณ์ขององค์กร โดยนำเสนอประเด็นหรือเรื่องราวต่างๆ ด้วยมุมมองใหม่และน่าสนใจ
- นฤพนธ์ เอื้อธวัชวันต์, นิตยสารแนวท่องเที่ยว : ศึกษาองค์กร เนื้อหา และผู้รับสาร พบว่า นิตยสารแนวท่องเที่ยวที่เป็นของรัฐบาลจัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยรายได้หลักในการจัดทำนิตยสารจากรัฐบาล ทำให้ไม่ต้องจำกัดกลุ่มผู้อ่านเป้าหมายหรือคำนึงถึงผลกำไร ทั้งยังเป็นนิตยสารแนวท่องเที่ยวฉบับแรกๆ ของประเทศจึงได้รับความเชื่อถือจากประชาชน ส่วนนิตยสารที่เป็นของเอกชนจะนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลายและตรงกับความต้องการของผู้อ่านกลุ่มเป้าหมาย โดยรายได้หลักของนิตยสารมาจากโฆษณาและยอดจำหน่ายนิตยสาร ทำให้ต้องคำนึงถึงตลาดกลุ่มเป้าหมายและคู่แข่ง
- กฤติกา นพรัตน์, การวิเคราะห์ความต้องการของผู้อ่าน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัวของนิตยสาร "ทางเพศ" : ศึกษาเฉพาะเพน্থเฮาส์ เฟซ แมกซ์ พบว่า นิตยสารเพน্থเฮาส์มีกระบวนการผลิตที่รวดเร็ว กระจายอำนาจให้แต่ละฝ่ายรับผิดชอบกันเอง ใช้นางแบบและดาราที่มีชื่อเสียงทั้งไทยและต่างประเทศ นิตยสารเฟซมีการบริหารแบบร่วม

ศูนย์ทุกอย่างขึ้นตรงกับเจ้าของที่เป็นบรรณาธิการ ทำให้กระบวนการผลิตล่าช้า เน้นการนำเสนออัลบั้มภาพรวมนางแบบ นางงาม และดาราที่มีชื่อเสียงในแนวกึ่งเปลือยกับศิลป์ ส่วนนิตยสารแมกซ์มีการบริหารแบบกระจายอำนาจให้แต่ละฝ่ายรับผิดชอบกันเองโดยต้องขึ้นต้นกับเจ้าของ เน้นการนำเสนออัลบั้มภาพรวมนางแบบ นางงาม และดาราที่มีชื่อเสียงในลักษณะของการเป็น sex appeal โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัวของนิตยสารทางเพศคือ การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม วัฒนธรรมจากตะวันตก และความต้องการของผู้อ่านในการใช้สื่อนิตยสารทางเพศ

2540

- ปัญญา ไกรทัศน์, โครงสร้าง บทบาทในด้านการข่าวและธุรกิจของศูนย์ข่าวภูมิภาค พบว่า ศูนย์ข่าวภูมิภาคของหนังสือพิมพ์มีโครงสร้างและนโยบายสอดคล้องกับส่วนกลาง ด้วยแนวนโยบายการกระจายอำนาจและข้อมูลข่าวสารไปทั่วภูมิภาคของประเทศไทย เพื่อเพิ่มยอดขายและขยายกลุ่มเป้าหมายไปยังพื้นที่ต่างๆ โดยเน้นการเจาะข่าวเชิงลึกด้านอาชญากรรม เศรษฐกิจ และการเมือง อาจมีการนำเสนอข่าวสารประชาสัมพันธ์จังหวัดหรือหอการค้าจังหวัดในกรณีที่เกี่ยวข้องกับหัวหน้าศูนย์ข่าวภูมิภาคเป็นการส่วนตัว
- วาสิ ชันธุวาร, วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัวของหนังสือพิมพ์ข่าวสดในช่วงปี พ.ศ. 2533-2538 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของหนังสือพิมพ์ข่าวสดคือ การปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารองค์กร การทำงานเป็นทีม การปรับเนื้อหาและรูปแบบของหนังสือพิมพ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้อ่าน การวางแผนนำกลยุทธ์ทางการตลาดมาใช้ในการจัดจำหน่าย การเพิ่มเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย การนำเสนอเนื้อหาที่เจาะลึกกว่าหนังสือพิมพ์คู่แข่ง ผู้อ่านเป้าหมาย และสภาพแวดล้อม
- ศรียัดดา อุทยานรัตน์, นโยบายและกลยุทธ์การนำเสนอปกของนิตยสารการเมืองรายสัปดาห์ พบว่า นโยบายและกลยุทธ์การนำเสนอปกของนิตยสารการเมืองมีการนำเสนอหัวข่าวและภาพปกโดยการสื่อความหมายด้วยภาษาและสัญลักษณ์ เสนอเรื่องราวที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ รวมทั้งการออกแบบปกอย่างสร้างสรรค์โดยการผสมผสานเทคโนโลยีสมัยใหม่กับแนวคิดร่วมสมัย

2541

- ไพรยา ตันติวงศ์, กลยุทธ์การแข่งขันของ นสพ.บางกอกโพสต์และเดอะเนชั่น ผ่านการจัดทำนิตยสารแทรก Real Time และ Weekend กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้รับสาร พบว่า กลยุทธ์การผลิตนิตยสารแทรกของหนังสือพิมพ์มีความแตกต่างกันคือ หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์จัดทำขึ้นเพื่อรักษากลุ่มผู้อ่านและส่วนแบ่งการตลาดเดิมไว้

ขณะที่หนังสือพิมพ์เดอะเนชั่นจัดทำขึ้นเพื่อสร้างส่วนแบ่งการตลาดในเชิงรุก ซึ่งแนวทางการจัดทำนิตยสารแทรกของทั้งสองหนังสือพิมพ์เป็นเพียงกลยุทธ์ในการส่งเสริมการขายให้กับหนังสือพิมพ์

- สมิตินันท์ ไทยรุ่งโรจน์, ปัจจัยที่ผลต่อพัฒนาการของนิตยสารด้านเทคโนโลยีการสื่อสารพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการของนิตยสารด้านเทคโนโลยีการสื่อสารคือ ความรู้ความสามารถของบุคลากร ทัศนคติผู้บริหาร ความพร้อมด้านเงินทุน นโยบายของรัฐบาลภาพเศรษฐกิจ ผู้ลงโฆษณา และผู้อ่าน

2542

- ปัญญา จันทรา, การปรับกลยุทธ์การจัดจำหน่ายสื่อสิ่งพิมพ์ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจพบว่า กลยุทธ์การจัดจำหน่ายของสื่อสิ่งพิมพ์ในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจจะเป็นไปในลักษณะกว้างขวาง ส่วนในช่วงภาวะวิกฤตเศรษฐกิจจะมีการใช้กลยุทธ์การจัดจำหน่ายแตกต่างกันไปตามแต่ละช่วงของวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ โดยจะพิจารณาตามความสามารถในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและความอยู่รอดขององค์กรเป็นสำคัญ
- สุชาดา งามวัฒนจินดา, สถานภาพและการเติบโตของหนังสือแปลในประเทศไทยและผลกระทบที่มีต่อสังคมไทย พบว่า องค์กรสำนักพิมพ์มีนโยบายการจัดจำหน่ายหนังสือแปลแตกต่างกัน โดยองค์กรเอกชนจะคัดเลือกหนังสือแปลตามความต้องการของตลาดและความสนใจของผู้อ่าน มีการใช้กลยุทธ์การจัดจำหน่ายที่หลากหลายและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ขณะที่องค์กรรัฐจะคัดเลือกหนังสือแปลที่ให้ความรู้และด้านการศึกษาเป็นหลัก ใช้การประชาสัมพันธ์และจัดจำหน่ายโดยไม่ได้มุ่งหวังผลกำไรมากนัก
- อรุณา ขวัญเย็น, การดำเนินธุรกิจนิตยสารสตรีที่ได้รับลิขสิทธิ์จากต่างประเทศและลักษณะของผู้อ่าน พบว่า นิตยสารสตรีที่ได้รับลิขสิทธิ์จากต่างประเทศจะมีข้อตกลงในการดำเนินธุรกิจโดยบริษัทในประเทศไทยถือหุ้นร้อยละ 51 และบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์ถือหุ้นร้อยละ 49 ต้องรายงานผลการประกอบการให้ทราบตามวาระปีละครั้ง รูปแบบและเนื้อหาที่นำเสนอต้องสอดคล้องและตรงตามมาตรฐานที่บริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์กำหนด โดยใช้ลักษณะของการเป็นนิตยสารหัวนอกที่มีความทันสมัยและบอกถึง Life Style ของผู้หญิงเลือกใช้ช่องทางจัดจำหน่ายที่ตรงกับบุคลิกของนิตยสารและเข้าถึงผู้อ่านเป้าหมาย

2544

- เมธาจิตรี ไตรยภาพ, กลยุทธ์การจัดการนิตยสารภาพยนตร์ต่างประเทศ พบว่า องค์กรผู้ผลิตนิตยสารภาพยนตร์ต่างประเทศมีกลยุทธ์ในการจัดการธุรกิจคือ การใช้กลยุทธ์ทางการตลาดทั้งในด้านจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ การตั้งราคา สถานที่จัดจำหน่าย และกิจกรรม

การส่งเสริมการตลาดที่เหมาะสมและดึงดูดความสนใจกลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมต่างๆ การแจกของรางวัล การแถมสินค้า และการจัดทำสิ่งพิมพ์ฉบับพิเศษ

2545

- แทนใจ โภธิแทน, จุดกำเนิดและพัฒนาการของรูปแบบและเนื้อหาของนิตยสารดาราทะเลและทีวีพูล พบว่า องค์กรผู้ผลิตนิตยสารบันเทิงมีการกำหนดรูปแบบและเนื้อหาที่เน้นข่าวสารเกี่ยวกับวงการบันเทิงเป็นหลัก โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบและเนื้อหาให้สอดคล้องกับกระแสความนิยมของผู้อ่าน ใช้ความโดดเด่นและเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการสร้างภาพลักษณ์ของนิตยสาร ใช้กลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสื่ออื่นๆ

2547

- อนันดา นานา, หนังสือทำมือกับการเป็นสื่อทางเลือก พบว่า รูปแบบการนำเสนอของหนังสือทำมือส่วนใหญ่เป็นนิตยสาร เรื่องสั้น กลอน รวบรวมบทความ เรื่องแปล และนิทาน ที่ใช้กระบวนการผลิตที่เรียบง่าย ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวและทำด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ใช้การพิมพ์จากเครื่องถ่ายเอกสารหรือโรงพิมพ์ การเข้าเล่มแบบง่ายๆ โดยใช้ช่องทางการจัดจำหน่ายแบบขายตรง ฝากขายหรือขายผ่านเว็บไซต์ และสมัครเป็นสมาชิก ซึ่งหนังสือทำมือมีบทบาทในการเป็นสื่อทางเลือกให้กับกลุ่มที่ต้องการแสดงออก แต่ก็ไม่สามารถตอบสนองความต้องการให้กับผู้อ่านที่ต้องการความหลากหลายในการบริโภคเนื้อหาได้ ทั้งยังมีการรวมตัวกันของกลุ่มผู้ผลิตหนังสือทำมือเพื่อมุ่งหวังผลประโยชน์ทางธุรกิจและคอยเวลากลับเข้าไปสู่ธุรกิจกระแสหลัก

2548

- ศุภรักษ์ ศรีใจ, การจัดทำนิตยสารวัยรุ่นแนวเอเชียตะวันออกเฉียงของบริษัทศรีสยามการพิมพ์ พบว่า องค์กรนิตยสารมีแนวคิดและนโยบายที่ต้องการขยายประเภทนิตยสารให้ครอบคลุมตลาด เพื่อตอบรับกับกระแสความนิยมด้านวัฒนธรรมแบบเอเชียตะวันออกเฉียง โดยนำเสนอรูปแบบและเนื้อหาในลักษณะที่คล้ายคลึงกันแต่แบ่งย่อยเนื้อหาให้ต่างกัน เป็นกลุ่มคือ กลุ่มที่ชอบดารานักแสดงนักร้องทุกประเทศ กลุ่มที่ชอบเฉพาะเนื้อหาสาระด้านแฟชั่น กลุ่มที่ชอบนักร้องนักแสดงญี่ปุ่น กลุ่มที่ชอบนักร้องนักแสดงจีน ฮอลลีวูด ใต้หวัน และเกาหลี และกลุ่มที่ไม่ชอบดารานักร้องนักแสดงแต่ชอบเนื้อหาที่หลากหลาย

2549

- ประวรรณ ทรงบัณฑิตย, นิตยสารต้าเจียห่าวกับการนำเสนออัตลักษณ์จีน-สยาม พบว่า นิตยสารต้าเจียหาวมีจุดกำเนิดมาจากนิตยสารทำมือขนาดเล็ก ต่อมาได้พัฒนาขึ้นมาเป็น นิตยสารเพื่อการบริโภคภายใต้การบริหารงานของสำนักพิมพ์ผู้จัดการ โดยใช้แนวคิด เรื่องอัตลักษณ์จีน-สยามอย่างประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม และรูปแบบทางศิลปะของ ชาวจีนหรือชาวไทยเชื้อสายจีนมาเป็นแนวคิดหลักในการนำเสนอเนื้อหาของนิตยสาร ส่วน เนื้อหาในด้านโฆษณาจะเป็นการโฆษณาของธุรกิจที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาและ วัฒนธรรมจีนหรือมีการแสดงออกด้านอัตลักษณ์จีน-สยามอย่างเด่นชัด แต่เนื่องจาก เติญปัญหาด้านความไม่ชำนาญภาษาจีนของทีมงาน การไม่มีผู้ซื้อโฆษณา และถูกตัด งบประมาณจากบริษัทแม่ ทำให้ต้องปิดตัวลงในเดือน พ.ย. 2549
- ดวงทอง แก้ววัชรรังสี, กรอบกรอบสารของวัยรุ่นกับการวิจิจฉัยคุณค่าของบุคคล วัตถุ และเหตุการณ์ในนิตยสารที่สะท้อนวัฒนธรรมย่อยของวัยรุ่น พบว่า นิตยสารที่สะท้อน วัฒนธรรมย่อยของวัยรุ่นมีนโยบายการผลิต กลุ่มเป้าหมาย และการจัดจำหน่ายที่สะท้อน ความเป็นวัฒนธรรมประชานิยมคือ การนำเสนอเนื้อหาที่สะท้อนวิถีชีวิตของกลุ่มผู้ใช้ วัฒนธรรมในระยะเวลาสั้น ลักษณะของนิตยสารที่เป็นสินค้าในระบบทุน การต่อสู้เพื่อขีด ชูค่านิยมของตนในวัฒนธรรมกระแสหลักที่สร้างโดยผู้ใหญ่ และการให้พื้นที่กับมือ สัมผัสเล่นในการแสดงออก โดยมีเนื้อหาที่แสดงถึงความเป็นวัฒนธรรมย่อยของวัยรุ่นใน ฐานะของสื่อมวลชนและเป็นตัวแทนของวัยรุ่นภายใต้วัฒนธรรมหลัก

3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กร

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรสื่อมวลชน เป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ในลักษณะของการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการสื่อสาร รวมทั้ง ช่วยสร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กรด้านความทันสมัย ซึ่งมีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ของสภาพสังคม ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้ ประโยชน์ในเชิงธุรกิจ และปัจจัยที่มีผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มี 6 ชั้นคือ

2538

- ดนัย หวังบุญชัย, ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจและสร้างความพึงพอใจในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในองค์กรหนังสือพิมพ์คือ ปัจจัยในด้านเป้าหมายขององค์กรหรือนโยบายหลัก

เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานและภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร ปัจจัยในด้านความพร้อมภายในองค์กรทั้งบุคลากรและเครื่องมือ ปัจจัยทางด้านการลงทุนและการเงิน รวมทั้งปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อองค์กร

2540

- เขมิกา กมลโชติ, บทบาทของศูนย์ข้อมูลหนังสือพิมพ์ในกระบวนการผลิตข่าวในสังคมสารสนเทศ พบว่า ศูนย์ข้อมูลของหนังสือพิมพ์เป็นแหล่งค้นคว้าและให้บริการข้อมูลข่าวสารที่สนับสนุนในการผลิตข่าวของกองบรรณาธิการ ซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่เป็นข่าวตัดหนังสือพิมพ์ หนังสืออ้างอิง หนังสือ นิตยสาร และรูปภาพ โดยมีการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดเก็บและสืบค้นข้อมูลผ่านฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ ทำให้สามารถเรียกดูข้อมูลที่ต้องการได้จากคอมพิวเตอร์ที่กองบรรณาธิการ
- ประวุฒิ เพิ่มทรัพย์, การรับนวัตกรรมอินเทอร์เน็ตของกลุ่มอุตสาหกรรมหนังสือพิมพ์กับการปรับตัวขององค์กร พบว่า การรับนวัตกรรมอินเทอร์เน็ตมาใช้ในองค์กรหนังสือพิมพ์ก็เพื่อใช้เป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้มีความคล่องตัวและเป็นระบบมากขึ้น ซึ่งปัจจัยที่มีผลให้เกิดการยอมรับนวัตกรรมอินเทอร์เน็ตคือความได้เปรียบทางเทคโนโลยีของอินเทอร์เน็ตและความสอดคล้องกับลักษณะการทำงานของหนังสือพิมพ์ที่ต้องการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร

2541

- กิติพงศ์ ไทยเจริญ, การกำหนดนโยบายองค์กร และลักษณะการรายงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ต (www) ของสื่อมวลชนไทย พบว่า องค์กรสื่อมวลชนมีการกำหนดนโยบายที่ให้ความสำคัญกับการรายงานข้อมูลข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ต โดยใช้เป็นช่องทางสื่อสารและแนวทางในการสร้างรายได้ด้วยการขายพื้นที่โฆษณาในหน้าเว็บไซต์ เพิ่มความสะดวกแก่ผู้ใช้ด้วยการรายงานข่าวแบบ Real time ผ่านทางอินเทอร์เน็ต และยังช่วยสร้างภาพลักษณ์ความทันสมัยให้กับองค์กร

2546

- สิทธิสันติ เล้าสกุล, องค์กรสื่อทางเลือกบนเว็ลด์ไวด์เว็บกับลิขสิทธิ์โปรแกรมคอมพิวเตอร์ พบว่า องค์กรสื่อทางเลือกบนเว็ลด์ไวด์เว็บมีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีลิขสิทธิ์ถูกต้องในการกำหนดรูปแบบของการให้บริการและลักษณะเนื้อหาที่ผลิตและเผยแพร่สู่สาธารณชนบนเว็บไซต์ เพื่อหลีกเลี่ยงข้อจำกัด อุปสรรค และความไม่สะดวกในการดำเนินงาน รวมทั้งความเสี่ยงต่อการละเมิดกฎหมายลิขสิทธิ์ ซึ่งส่วนใหญ่ให้การยอมรับ

ด้านการคุ้มครองลิขสิทธิ์โปรแกรมคอมพิวเตอร์และไม่เห็นถึงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเมืองที่กตัญญูและเอาเปรียบแอบแฝงอยู่

2549

- พิษญาณี ภูตระกูล, การใช้ประโยชน์จากการหลอมรวมสื่อและเครือข่ายบนเว็ลด์ไวด์เว็บ ในรายการอะคาเดมี่ แฟนเทเชีย พบว่า องค์กรกลุ่มบริษัทที่มีลักษณะการใช้ประโยชน์จากการหลอมรวมสื่อ โดยใช้กลยุทธ์การขายพวงหรือบังคับซื้อ การนำเสนอรายการผ่านสื่อที่มีอยู่ และการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ใช้บริการสื่อและสินค้าในกลุ่มธุรกิจ รวมทั้งการใช้เครือข่ายบนอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางการสื่อสารกับผู้ชมรายการด้วยการนำเสนอข่าวสารสินค้าและบริการต่างๆ เกี่ยวกับอะคาเดมี่ แฟนเทเชีย จนเกิดเป็นชุมชนออนไลน์ของกลุ่มแฟนคลับของกลุ่มศิลปิน AF

- อื่นๆ

การศึกษาผู้ส่งสารอื่นๆ ที่ไม่ใช่สื่อมวลชน ทั้งในระดับองค์กรธุรกิจและระดับบุคคล ซึ่งใช้สื่อและเทคโนโลยีในการสื่อสาร ทำให้ประเด็นที่ศึกษาผู้ส่งสารอื่นๆ ที่ไม่ใช่สื่อมวลชนจากวิทยานิพนธ์ของภาควิชาวารสารสนเทศเป็นการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

1. การใช้สื่อเพื่อการสื่อสารขององค์กรธุรกิจและบุคคล

การใช้สื่อเพื่อการสื่อสารขององค์กรธุรกิจและบุคคลเป็นการใช้สื่อมวลชนเพื่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์กรธุรกิจและแหล่งข่าว ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับกลยุทธ์การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อ และปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกสื่อ มี 4 ชั้นคือ

2537

- วรรัตน์ ทีชมงคล, ปัจจัยที่มีต่อการเลือกจัดทำหนังสือฉบับพิเศษที่แทรกในหนังสือพิมพ์ของผู้บริหารองค์กรธุรกิจและความพึงพอใจใช้ประโยชน์ของผู้อ่าน พบว่า ผู้บริหารองค์กรธุรกิจจัดทำหนังสือฉบับพิเศษขึ้นเพื่อมุ่งเน้นการสร้างเสริมภาพพจน์ของบริษัทและองค์กรให้ปรากฏแก่สาธารณชน โดยใช้ความได้เปรียบของหนังสือพิมพ์ในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและกระจายไปได้ทั่วประเทศ

2539

- นฤพนธ์ เอื้อธวัชรัตน์, นิตยสารแนวท่องเที่ยว : ศึกษาองค์กร เนื้อหา และผู้รับสาร พบว่า บริษัทท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญกับการลงโฆษณาในนิตยสารแนวท่องเที่ยวและหนังสือพิมพ์ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ทางธุรกิจและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของบริษัทไปยังกลุ่มเป้าหมาย โดยบริษัทท่องเที่ยวจะอ่านนิตยสารแนวท่องเที่ยวเพื่อดูโฆษณาของตนที่ลงไว้และศึกษาข้อมูลของคู่แข่งแล้วนำมาปรับปรุงรูปแบบโฆษณาของตน

2540

- พรรณิณี อาปีดิน, ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคัดเลือกเนื้อหาด้านอสังหาริมทรัพย์ในหนังสือพิมพ์แนวธุรกิจ : ระหว่างปีเศรษฐกิจเฟื่องฟูกับถดถอย พบว่า บริษัทอสังหาริมทรัพย์ซึ่งประเมินโฆษณาในช่วงเศรษฐกิจถดถอยลดลงมากกว่าครึ่งหนึ่งเมื่อเทียบกับช่วงเศรษฐกิจเฟื่องฟู ซึ่งจะให้ความสำคัญกับการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลของบริษัทในหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณที่เข้าถึงเป้าหมายมากกว่าการลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์แนวธุรกิจ โดยมองว่าการลงโฆษณาจะมีผลต่อการคัดเลือกเนื้อหาด้านอสังหาริมทรัพย์ของหนังสือพิมพ์ในด้านความเกรงใจและอาจหวังผลใช้เป็นอำนาจต่อรองกับหนังสือพิมพ์ในช่วงเศรษฐกิจถดถอยได้

2549

- สุนทรี อมรเพชรสถาพร, กลยุทธ์การใช้พื้นที่ข่าวหน้า 1 ของแหล่งข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า แหล่งข่าวใช้กลยุทธ์ที่สอดคล้องกับนโยบายของหนังสือพิมพ์โดยการทำให้ประเด็นปัญหาของตนมีองค์ประกอบของคุณค่าข่าวที่ตรงกับความต้องการของหนังสือพิมพ์ แม้ว่าแหล่งข่าวจะใช้กลยุทธ์ที่ทำให้หนังสือพิมพ์นำเสนอประเด็นปัญหาในหน้าหนึ่งได้สำเร็จ แต่ก็เกิดผลต่อเนื่องที่ตามมาตรงกับความต้องการของแหล่งข่าวไม่มากนัก รวมทั้งไม่ส่งผลกระทบต่อการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์

2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคคล

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคคลในฐานะผู้ส่งสาร ซึ่งสร้างเนื้อหาผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสร้างความหมายให้กับตนเอง ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะการใช้สื่อเพื่อนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับตนเอง มี 2 ชั้นคือ

2544

- เจริญวิทย์ ฐิติวรารักษ์, การสร้างสารสนเทศและภาพตัวแทนของชายรักชายในเว็บไซต์ไทย พบว่า กลุ่มชายรักชายมีการใช้พื้นที่ของเว็บไซต์ในการสร้างสารสนเทศและภาพตัวแทนที่แตกต่างไปจากที่สังคมและสื่อกระแสหลักเป็นผู้สร้างให้ โดยคุณลักษณะของสื่ออินเทอร์เน็ตเอื้อให้เกิดการแสดงออกถึงความเป็นกลุ่มรักร่วมเพศ ซึ่งสารสนเทศและภาพตัวแทนที่นำเสนอบนเว็บไซต์คือ การรักร่วมเพศไม่ใช่สิ่งผิดปกติและมีรูปแบบการดำเนินชีวิตไม่ต่างจากชายหญิงทั่วไป ชายรักชายเป็นผู้ที่ดูแลเอาใจใส่ตัวเอง มีความสามารถ และเข้าร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับสังคม

2548

- เบญจวรรณ สมสิน, กลยุทธ์การกำหนดวาระข่าวสารของซูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ พบว่า นายซูวิทย์มีการวางแผนเพื่อใช้สื่อมวลชนในการกำหนดวาระข่าวสารเกี่ยวกับตนเอง โดยใช้กลยุทธ์ที่เข้าใจธรรมชาติการทำงานและความต้องการข่าวสารของสื่อมวลชน ด้วยนโยบายที่ เกิดกว้างให้สื่อสามารถเข้าถึงได้ง่ายและพร้อมสัมภาษณ์ตอบคำถามตามที่ต้องการ แม้สื่อมวลชนจะตระหนักรู้ถึงการใช้สื่อของนายซูวิทย์ในการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้กับตนเอง แต่ก็เลือกนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับนายซูวิทย์เนื่องจากมีคุณค่าข่าวสูง

เนื้อหาหรือตัวสาร

ประเด็นที่ศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาหรือตัวสารในฐานะแหล่งสารที่นำเสนอผ่านสื่อต่างๆ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาด้านข่าว บทความและความคิดเห็น และเนื้อหาโดยรวม รวม 108 ชิ้น แบ่งเป็น

- เนื้อหาด้านข่าว

การศึกษาเนื้อหาข่าวที่นำเสนอผ่านสื่อต่างๆ โดยแบ่งเป็นเนื้อหาข่าวหน้าหนึ่ง ประเพณข่าวด้านหน้าที่น่าสนใจ และการกำหนดวาระข่าวสาร ทำให้ประเด็นที่ศึกษาเนื้อหาข่าวจากวิทยานิพนธ์ของภาควิชาวารสารสนเทศเป็นการศึกษาลักษณะและรูปแบบการนำเสนอ รวมทั้งการตีความเนื้อหาด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

1. ข่าวน่าหนึ่ง

ข่าวน่าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ เป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่มีความสำคัญ น่าสนใจ และมีผลกระทบต่อคนหมู่มากที่สอดคล้องกับนโยบายของหนังสือพิมพ์ ทั้งที่เป็นพาดหัวข่าว ภาพข่าว และรูปแบบที่นำเสนอ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับการให้คุณค่าข่าว ทิศทางการนำเสนอ รูปแบบและวิธีการนำเสนอ และคุณภาพของข่าว มี 17 ชิ้นคือ

2534

- ณรงค์ศักดิ์ ศรีทานันท์, เนื้อหาข่าวและแนวทางการคัดเลือกข่าวน่าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พบว่า หนังสือพิมพ์นำเสนอเนื้อหาข่าวน่าหนึ่งส่วนใหญ่ด้วยข่าวการเมืองและข่าวอาชญากรรม ในลักษณะข่าวเชิงลบ เน้นคุณค่าข่าวที่มีความขัดแย้งและผลกระทบต่อเนื่อง โดยหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพและกึ่งคุณภาพจะนำเสนอเนื้อหาที่เป็นข่าวน่า และหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณจะเน้นเนื้อหาที่เป็นข่าวเบามากกว่า

2535

- อัญชลี ชัยวรพร, การวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปลักษณะและเนื้อหาข่าวน่าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พบว่า รูปลักษณะและเนื้อหาข่าวน่าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ภาษาไทยมีความหลากหลายมากกว่าหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ โดยฉบับภาษาไทยจะมีรูปแบบสะดุดตา-เนื้อหาเบาหรือแบบเชิงปริมาณ รูปแบบสะดุดตา-เนื้อหาหนักกึ่งเบาหรือแบบกึ่งคุณภาพ รูปแบบกึ่งเรียบง่าย-เนื้อหาหนักหรือแบบเชิงคุณภาพ ขณะที่ฉบับภาษาอังกฤษจะมีรูปแบบเรียบง่าย-เนื้อหาหนัก

2536

- อรพรรณ มูลจันทร์, การนำเสนอพาดหัวข่าวน่าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พบว่า การพาดหัวข่าวน่าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ใช้ประโยคประธาน ประเด็นที่นำเสนอสอดคล้องกับบรรณานำ นิยมใช้เครื่องหมายวรรคตอน สมญานามและตัวย่อ หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพที่นำเสนอข่าวน่าหนึ่งจะมีความเป็นกลางของพาดหัวข่าวและความสอดคล้องกับเนื้อข่าวมากกว่าหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณที่นำเสนอข่าวเบา

2537

- มนชนก พัฒนพงศ์, การนำเสนอข่าวและภาพข่าว "หน้าหนึ่ง" ของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยก่อนและหลังยกเลิก พร.42 พบว่า การนำเสนอข่าว ภาพข่าว และพาดหัวข่าวในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์มีรูปแบบต่างกันไปตามประเภทของหนังสือพิมพ์คือ แบบเชิง

คุณภาพจะเน้นข่าวหนัก แบบเชิงปริมาณจะเน้นข่าวเบา และแบบกึ่งคุณภาพจะเน้นข่าวหนักและนำเสนอแบบเชิงปริมาณ โดยมีการใช้ภาพข่าวและพาดหัวข่าวในหน้าหนึ่งอย่างเหมาะสมทั้งในช่วงก่อนและหลังยกเลิก ปร.42

2539

- เบญจวรรณ นรสิงห์, การนำเสนอและการคัดเลือกภาพข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า ลักษณะของภาพข่าวที่นำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์จะเป็นภาพเหตุการณ์หรือภาพข่าว ฦ ที่เกิดเหตุมากที่สุด ในหน้าหนึ่ง ภาพข่าวจากพิมพ์ภาพหรือภาพที่เตรียมไว้ และภาพกราฟิกในหน้าอื่นๆ ของหนังสือพิมพ์ โดยประเภทของภาพข่าวที่นำเสนอคือ ภาพข่าวการเมือง ภาพข่าวอาชญากรรม ภาพข่าวบันเทิง ภาพข่าวเศรษฐกิจ ภาพข่าวสิ่งแวดล้อม ภาพข่าวบุคคล-สังคม ภาพข่าวกีฬา และภาพข่าวในราชสำนัก
- พิมพ์พร ยิ่งยง, ข่าวและภาพเกี่ยวกับเพศและความรุนแรงในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน : วิเคราะห์เปรียบเทียบข่าวสดกับมติชน พบว่า หนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเพศและความรุนแรงทั้งที่เป็นข่าวและภาพข่าว รวมทั้งใช้ภาษาที่หือหาวาเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้อ่านมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน

2540

- สุทธิวรรณ ตัญญาพงศ์ปรัชญ์, การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเด็กในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า การนำเสนอข่าวและภาพข่าวเกี่ยวกับเด็กในหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ เป็นเนื้อหาในเชิงลบอย่างปัญหาการถูกละเมิดทางเพศ การทำร้ายร่างกายเด็ก อุบัติเหตุเด็กถูกทอดทิ้งหรือฆ่าตัวตาย และโสเภณีเด็ก โดยมีกาไรซ์ภาพข่าวที่สร้างความสะเทือนใจ การบรรยายเหตุการณ์และระบุนรายละเอียดเกี่ยวกับเด็กที่ตกเป็นข่าวในเนื้อหาข่าว

2541

- ศุภสิทธิ์ ศรีสวัสดิ์ศักดิ์, การนำเสนอภาพข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชานิยมและความคิดเห็นของนักวิชาการและนักศึกษาด้านวารสารศาสตร์ พบว่า หนังสือพิมพ์นำเสนอภาพข่าวในหน้าหนึ่งเป็นภาพข่าวอุบัติเหตุ ข่าวอาชญากรรม ข่าวภัยพิบัติ ข่าวการเมืองและการทหาร ข่าวบันเทิง ข่าวปัญหาสังคม และข่าวในพระราชสำนัก ในลักษณะของภาพเหตุการณ์หรือ ฦ ที่เกิดเหตุ และภาพที่เตรียมไว้ โดยเน้นในด้านของความรุนแรง ความผิดปกติ ความขัดแย้ง องค์ประกอบทางเพศ ความตื่นตื้นเร้าอารมณ์ และตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น
- เลอลักษณ์ รอดเรือง, การตกเป็นเหยื่อจากการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า การนำเสนอข่าวและภาพข่าวในหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับข่าวอาชญากรรม อุบัติเหตุ

และความเคราะห์ร้ายส่วนใหญ่จะมีลักษณะการตกเป็นเหยื่อซ้ำซ้อน เนื่องจากการนำเสนอข่าวในลักษณะการสร้างเหยื่อจากการรายงานข่าวแล้วยังมีการทำให้ผู้ตกเป็นข่าวกลายเป็นเหยื่อเผยแพร่ของหนังสือพิมพ์อีกด้วย

- อุบล ชาญปริชาสมุทธร, พัฒนาการของรูปลักษณะหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์รายวันตั้งแต่ปี พ.ศ. 2387 ถึง 2540 พบว่า หนังสือพิมพ์มีพัฒนาการของรูปลักษณะหน้าหนึ่งที่แบ่งออกเป็นยุคใบประกาศข่าวที่นำเสนอแบบจดหมายเหตุและไม่มีรูปภาพ ยุคประกาศโฆษณาสินค้าที่นำเสนอโฆษณาทั้งหน้าและมีภาพวาดประกอบ ยุคแห่งความคล้อยคลึงของการจัดหน้าแบบมาตรฐานสากลที่มีการแบ่งคอลัมน์และจัดหน้าแนวดิ่ง ใช้ภาพถ่ายประกอบและเริ่มพิมพ์สี และยุคแห่งความหลากหลายของเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่รับเอาเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการผลิตและจัดหน้าหนังสือพิมพ์ให้มีลักษณะเฉพาะ
- อมรรัตน์ เรืองสกุล, การวิเคราะห์การเล่าเรื่องในข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า หนังสือพิมพ์มีการเล่าเรื่องในข่าวหน้าหนึ่ง โดยหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพนิยมใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบสรุปความที่ให้ความสำคัญกับประเด็นข่าวเชิงสาระของเหตุการณ์และความคิดเห็นของบุคคลสำคัญ ใช้ภาษาในระดับมาตรฐานและเน้นเนื้อหาข่าวที่มีใจความตรงกับพาดหัวข่าว ส่วนหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณจะใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบเหมือนดำเนินอยู่จริง และสรุปความอย่างมีสีสันดึงดูดความสนใจ ใช้ภาษาแบบกึ่งแบบแผนที่แผ່งนัยยะ เน้นการเล่ารายละเอียดที่กลางเรื่องและมีจุดหักมุม

2542

- อติศา วงศ์ลักษณะพันธ์, การเล่าเรื่องในข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย พบว่า หนังสือพิมพ์มีลักษณะการรายงานข่าวตามแบบแผนการเล่าเรื่อง นิยมใช้ความขัดแย้งในการกำหนดแก่นเรื่อง โดยใช้ถ้อยคำและภาษาที่มีสีสันในการรายงานข่าวเพื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการและเห็นภาพของเหตุการณ์ได้ชัดเจน เน้นการสร้างภาพพจน์ของบุคคลที่กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความสนใจ

2543

- สุจิตรา เหลืองชูเกียรติ, การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับพระสงฆ์ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันกับการเปิดรับข่าวสารและความเชื่อมั่นทางศาสนาของประชาชน พบว่า การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับพระสงฆ์ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่เป็นไปในทางลบ ทั้งในด้านของประเด็นหลักในการนำเสนอ ภาพข่าวและแหล่งข่าว การใช้นามแทนพระสงฆ์ บุคลิกภาพและพฤติกรรมของพระสงฆ์

- ชญานุช วีรสาร เนื้อหาด้านบันเทิงในหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ นำเสนอข่าวบันเทิงตามเหตุการณ์เป็นหลัก หลีกเลี่ยงการนำเสนอเรื่องส่วนตัว โดยให้ความสำคัญกับข่าวบันเทิงที่มีผลกระทบต่อสังคมในหน้าหนึ่ง และมุ่งนำเสนอข่าวสารและความรู้ให้กับผู้อ่านในหน้าบันเทิง ส่วนหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณจะให้ความสำคัญกับข่าวบันเทิงโดยใช้เป็นจุดขาย เน้นการนำเสนอเรื่องส่วนตัวเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้อ่านเป็นหลักในหน้าหนึ่ง และมุ่งเสนอข่าวสารตามกระแสความสนใจของผู้อ่านเป็นหลักในหน้าบันเทิง

2544

- พารณี ปัทมานันท์, การเสนอข่าวหนังสือพิมพ์กับการรับรู้และปฏิบัติต่อด้านตระหนักของผู้รับสารที่อยู่ในภาวะความเสี่ยงกรณีโคบอลต์ 60 พบว่า หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวเกี่ยวกับภาวะความเสี่ยงภัยทางสิ่งแวดล้อมจากการเผาผลาญเชื้อเพลิงด้วยโคบอลต์ 60 ในประเด็นปัญหาด้านผลกระทบและความรุนแรงในหน้าหนึ่ง โดยมีการนำเสนอภาพข่าวที่น่ากลัวและใช้คำบรรยายได้ภาพเกินข้อเท็จจริงแลผลิตหลักวิชาการ เน้นการเร้าอารมณ์ผู้อ่านมากกว่าการอธิบายเหตุการณ์

2545

- รัตนา ประยูรรักษ์, การประกอบสร้างความเป็นจริงและตัดสินผู้ตกเป็นข่าวด้วยการเล่าเรื่องในหนังสือพิมพ์ พบว่า หนังสือพิมพ์มีการประกอบสร้างความเป็นจริงในเชิงตัดสินผู้ตกเป็นข่าวด้วยการเล่าเรื่องในข่าวหน้าหนึ่ง ซึ่งจะมีการจัดโครงเรื่องที่ได้จากการเลือกนำเสนอเหตุการณ์และร้อยเรียงให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์จนทำให้เกิดความคิดรวบยอดต่อผู้ตกเป็นข่าวไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง

2549

- สุภาพรรณ ศรีสุข, วาทกรรมเกี่ยวกับเรื่องเพศของวัยรุ่นในหนังสือพิมพ์และการตีความของผู้ถูกสร้าง พบว่า หนังสือพิมพ์มีการประกอบสร้างวาทกรรมในการนำเสนอข่าวหน้าหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องเพศของวัยรุ่นในประเด็นด้านพฤติกรรมการแสดงออกในเรื่องเพศของวัยรุ่นที่ขัดแย้งกับวัฒนธรรมและค่านิยมของไทย ด้านทัศนคติและค่านิยมในเรื่องเพศของวัยรุ่นที่ผิดเพี้ยนไปจากค่านิยมเดิมของสังคม และด้านผลกระทบที่เกิดจากรื่องเพศของวัยรุ่นในเรื่องของความรุนแรงและการตั้งครมภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งจะทำให้การผลิตซ้ำความเชื่อและบรรทัดฐานของสังคมในเรื่องเพศของวัยรุ่นว่าไม่เหมาะสม ไม่ควรแสดงออก และผู้หญิงควรรักษานวลสงวนตัว ด้วยการใช้ภาษาที่ตอกย้ำความเชื่อเดิมและตัดสินพฤติกรรมที่เป็นการละเมิดกรอบของสังคม

2. ประเภทข่าวและหน้าที่นำเสนอ

ประเภทข่าวและหน้าที่นำเสนอ เป็นการนำเสนอข่าวหน้าในของหนังสือพิมพ์และนิตยสารข่าว ซึ่งประกอบด้วยข่าวสิ่งแวดล้อม ข่าวภัยพิบัติทางธรรมชาติ ข่าวสาธารณสุข ข่าวอาชญากรรม ข่าวเชิงสืบสวน ข่าววิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ข่าวเศรษฐกิจและการเงิน ข่าวกีฬาและหน้ากีฬา ข่าวภูมิภาคและหน้าภูมิภาค ข่าวการเมืองและหน้าการเมือง ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับปริมาณที่นำเสนอ ประเด็นและทิศทางการนำเสนอ รูปแบบและวิธีการที่นำเสนอ และคุณภาพของข่าว มี 20 ชั้น แบ่งเป็น

ข่าวสิ่งแวดล้อม ข่าวสาธารณสุข และข่าวภัยพิบัติทางธรรมชาติ

ข่าวสิ่งแวดล้อม ข่าวสาธารณสุข และข่าวภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและปัญหาสิ่งแวดล้อม การสาธารณสุขและการแพทย์อย่างเรื่องเอดส์ และภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างคลื่นยักษ์สึนามิ มี 4 ชั้นคือ

2534

- ณรงค์ ขาววิจิตร, หนังสือพิมพ์รายวันกับการเสนอเนื้อหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานคร : การวิเคราะห์เนื้อหาและสำรวจความคิดเห็นของครูในกรุงเทพมหานคร พบว่า หนังสือพิมพ์นำเสนอเนื้อหาด้านสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกันและมีปริมาณไม่มากนัก โดยนำเสนอในลักษณะของข่าวมากที่สุด รองมาเป็นบทความ ภาพประกอบคำบรรยาย คอลัมน์ตอบจดหมาย การ์ตูน บทบรรณาธิการ และสารคดี ตามลำดับ

2540

- รสนันท์ ธรรมสะอาด, กระบวนการคัดเลือกและนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พบว่า การนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์มีความสอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพปัญหามลพิษที่เกิดขึ้น แต่ยังมีปริมาณไม่มากนัก เน้นการนำเสนอตามเหตุการณ์ที่อยู่ในกระแสความสนใจของประชาชนมากกว่าการกำหนดประเด็นขึ้นมาเองของหนังสือพิมพ์

2541

- นพรัตน์ ปทุมรังษี, การวิเคราะห์เนื้อหาเรื่องเอดส์ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษของประเทศไทยและสิงคโปร์ พบว่า หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษมีการนำเสนอเนื้อหาเรื่องเอดส์

ในด้านการป้องกันแก้ไข ด้านการรักษาอาการของโรค และด้านสาระที่มุ่งสู่กลุ่มผู้ติดเชื้อ กลุ่มเสี่ยง และประชาชนทั่วไป โดยหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษของไทยมีการนำเสนอเนื้อหาเรื่องเอดส์มากกว่าของสิ่งคโปรทั้งในด้านความถี่และปริมาณเนื้อหา

2548

- พิษณุรักษ์ ปิตาทะสังข์, การเล่าเรื่องและการสร้างความจริงทางสังคมในข่าวคลื่นยักษ์สึนามิ พบว่า หนังสือพิมพ์มีโครงสร้างตามแบบแผนการเล่าเรื่องอย่างชัดเจนในการนำเสนอข่าวคลื่นยักษ์สึนามิ มีการดำเนินเรื่องที่แบ่งตัวละครออกเป็นฝ่าย ใช้ฉากหรือสภาพเหตุการณ์เข้าไปมา ใช้ภาษาแบบภาพพจน์กระตุ้นอารมณ์ผู้อ่าน โดยการเล่าเรื่องมีส่วนในการประกอบสร้างความจริงทั้งในด้านความหมายและการสร้างความเข้าใจผิด

ข่าวอาชญากรรม ข่าวเชิงสืบสวน

ข่าวอาชญากรรม และข่าวเชิงสืบสวน เป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับอาชญากรรม การฆาตกรรม และการกระทำที่ผิดกฎหมาย รวมทั้งการรายงานในเชิงลึก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์และความเสียหายของสาธารณชน มี 7 ชิ้นคือ

2539

- ศรีลักษณ์ ศิลปี, ปัญหาทางด้านจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวอาชญากรรม พบว่า การนำเสนอข่าวอาชญากรรมมักปรากฏในหน้าหนึ่งและสารคดีข่าวของหนังสือพิมพ์ มีการนำเสนอภาพข่าว พาดหัวข่าว รายละเอียดของข่าว และวิธีการเขียนที่กระตุ้นความรู้สึกของผู้อ่านในลักษณะที่หมิ่นเหม่ต่อปัญหาทางด้านจริยธรรม โดยมีการระบุรายละเอียดเบื้องต้นของผู้ตกเป็นข่าวที่อาจทำให้เกิดความอับอาย เสื่อมเสียชื่อเสียง หรืออันตราย และการใช้ภาษาที่อาจทำให้ผู้ตกเป็นข่าวสะทือนใจหรือผู้อ่านเกิดความเข้าใจผิดได้จากพาดหัวข่าว
- กฤติยา รุจิโชค, ปัญหาของการรายงานข่าวสืบสวน : กรณีศึกษาข่าวผู้ค้ายาเสพติดในหนังสือพิมพ์ พบว่า การนำเสนอข่าวเชิงสืบสวนทั้งที่เป็นบทความและรายงานพิเศษจะมีการนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องมาประกอบการรายงาน โดยจะไม่ระบุแหล่งข่าวหรืออ้างแหล่งข่าวปิด มีการแสดงเอกสารและบทสัมภาษณ์เพียงเล็กน้อย ใช้การคาดเดาเหตุการณ์และหยาบยกประเด็นโดยไม่เป็นผู้ตัดสินแต่จะปล่อยให้ผู้อ่านตัดสินจากเนื้อหาที่นำเสนอ ซึ่งมีบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องและเป็นปัญหาต่อการรายงานข่าวเชิงสืบสวนกรณีผู้ค้ายาเสพติดเป็นนักการเมือง

2541

- ชัยยุทธ โชติบาล, การวิเคราะห์เนื้อหาข่าวที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมของมูลนิธิอิศรา อมันตกุล ระหว่างปี 2515 ถึง 2539 พบว่า ข่าวในหนังสือพิมพ์ที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมส่วนใหญ่เป็นข่าวเชิงสืบสวน มักนำเสนอเป็นพาดหัวข่าวรองและหัวข่าวธรรมดา มีการเปิดประเด็นข่าวในรูปแบบการทำงานเป็นทีมและนำเสนออย่างต่อเนื่องในรูปแบบของบทความ สก๊อปหรือรายงานพิเศษมาประกอบข่าว ใช้แหล่งข่าวทั้งบุคคลและเอกสาร

2542

- กิ่งปรางค์ สมจิตต์, ปัจจัยและแนวทางที่มีอิทธิพลในการคัดเลือกภาพข่าวอาชญากรรมที่มีเนื้อหาความรุนแรง พบว่า หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณมีการนำเสนอภาพข่าวอาชญากรรมที่มีเนื้อหาความรุนแรงอยู่ในระดับน้อยและมีระยะภาพปานกลางในภาพข่าวการฆาตกรรม ภาพข่าวการประทุษร้ายต่อร่างกายและทรัพย์สิน ภาพข่าวการล้วงละเมิดทางเพศหรือข่มขืนกระทำชำเรา ส่วนภาพข่าวอุบัติเหตุจะมีระดับความรุนแรงมากกว่า

2543

- บุญชัย ศรีประทีป, วิเคราะห์วาทศิลป์ในข่าวอาชญากรรมของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณมีการใช้วาทศิลป์ในการเล่าข่าวอาชญากรรม โดยนำเสนอแก่นของหัวข่าวในประเด็นที่ผู้อ่านสนใจในพาดหัวข่าวหน้าหนึ่ง ใช้เทคนิคการเล่าเรื่องที่มุ่งสร้างอารมณ์ด้วยภาษาแบบโลดโผนให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการและเห็นภาพของเหตุการณ์ มีการลำดับเรื่องแบบพีรามิดหัวกลับที่นำเสนอประเด็นสำคัญเพื่อดึงดูดความสนใจ

2544

- สุภัฏญา ตริทิเพนทร์, วาทกรรมการสร้างความจริงเชิงรัฐศาสตร์กับนิติศาสตร์ของหนังสือพิมพ์ในคดีปกปิดทรัพย์สินของทักษิณ ชินวัตร พบว่า การนำเสนอเนื้อหาข่าวคดีปกปิดทรัพย์สินของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ของหนังสือพิมพ์มีการเลือกใช้วาทกรรมการสร้างความจริงในเชิงรัฐศาสตร์มากกว่าเชิงนิติศาสตร์ โดยการนำเสนอประเด็นในทางการเมืองการปกครองมากกว่าประเด็นทางกฎหมาย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการเมืองไทยที่มีลักษณะสั้นไหล สามารถเปลี่ยนกลับไปกลับมาได้

2547

- สุนิย์รัตน์ ลิมปนวิวิธ, วาทกรรมในข่าวอัตวินิบาตกรรมของหนังสือพิมพ์ไทย พบว่า หนังสือพิมพ์มีการนำเสนอข่าวอัตวินิบาตกรรมในประเด็นเรื่องสาเหตุของการทำอัตวินิบาตกรรม สถานภาพและความมีชื่อเสียงของผู้ทำอัตวินิบาตกรรม และความมีเจตนาของการทำอัตวินิบาตกรรม โดยวาทกรรมที่ถูกประกอบสร้างคือ ความรุนแรงต่อ

ผู้หญิงและเด็ก การทำอัตวินิบาตกรรมของผู้ชายมาจากการประสบปัญหาในชีวิต ส่วนผู้หญิงมาจากความโง่เขลาหรืออ่อนแอ การทำอัตวินิบาตกรรมเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน หรือมีปัญหาด้านจิต และพฤติกรรมการเลียนแบบหรือหมกมุ่นในสื่อมวลชน

ข่าววิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ข่าววิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มี 3 ชั้นคือ

2540

- จันทรเพ็ญ ถนอมบุญ, แหล่งข่าว ประตูข่าว และเนื้อหาข่าววิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าววิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็น ข่าวเหตุการณ์ทั่วไปหรือข่าวการประชาสัมพันธ์มากกว่าการตั้งประเด็นของนักข่าว ซึ่ง แหล่งที่มาของข่าวมาจากการสัมภาษณ์นักวิชาการและแหล่งข่าวจากสำนักข่าว ต่างประเทศ ทั้งยังมีข้อบกพร่องในการรายงานข่าวด้านความถูกต้องของเนื้อหาและการ ใช้ภาษา ทำให้ข่าวขาดความน่าสนใจและยากต่อการทำความเข้าใจของผู้อ่าน

2544

- ณัฐยา ให้อิทธิกุล, การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสหสวรรษใหม่ในนิตยสารข่าวรายสัปดาห์ พบว่า นิตยสารข่าวมีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสหสวรรษใหม่ในด้านการเปลี่ยนแปลง ทางสังคม การให้ข่าวสารและความรู้ และแนวทางการแก้ปัญหา โดยใช้ประเด็นเชื่อมโยง กับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลง ทางสังคม และความเชื่อตามหลักศาสนา ซึ่งแหล่งที่มาของเนื้อหาส่วนใหญ่แปลมาจาก สื่อมวลชนต่างประเทศ

2548

- พิสันต์ อิทธิวัฒนกุล, สัญญาและการประกอบสร้างข่าวสายอุตสาหกรรมยานยนต์ใน หนังสือพิมพ์ พบว่า หนังสือพิมพ์มีการนำเสนอข่าวสายอุตสาหกรรมยานยนต์ที่เกี่ยวข้อง กับตัวสินค้า การให้บริการ และแผนการตลาดของผู้เกี่ยวข้องตามลักษณะคุณค่าข่าว โดย การสร้างและใช้สัญญาในการรายงานข่าวที่จะช่วยเน้นย้ำในเรื่องภาพลักษณ์ของบริษัท และสถานการณ์การแข่งขัน

ข่าวเศรษฐกิจและการเงิน

ข่าวเศรษฐกิจและการเงิน เป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับภาวะทางเศรษฐกิจ ความเคลื่อนไหวทางด้านการค้า การเงิน การลงทุน และธุรกิจ รวมทั้งตลาดหลักทรัพย์ มี 3 ชั้นคือ

2541

- ขนิษฐา บัวเทศ, ข่าวลือในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและอิทธิพลที่มีต่อการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุน พบว่า ข่าวที่มีลักษณะเป็นข่าวลือหรือส่งผลกระทบต่อตลาดหลักทรัพย์คือ ข่าวการปรับลดอัตราดอกเบี้ยของธนาคาร ข่าวสภาพคล่องทางการเงินและสภาวะทางเศรษฐกิจ ข่าวการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของสถาบันการเงินไทย ข่าวการลาออกของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและการปรับเปลี่ยนตำแหน่งคณะรัฐมนตรี ข่าวการเพิ่มทุนจดทะเบียนและผลการดำเนินงาน ข่าวการถูกรวบบังำกิจการ และสถาบันการเงินล้มละลาย ซึ่งสาเหตุของข่าวลือส่วนใหญ่เกิดจากความกลัว ความไม่มั่นใจ และความคลุมเครือไม่ชัดเจน

2542

- นพมาศ เพรศิพรพรรณ, การนำเสนอเนื้อหาเชิงคาดการณ์ของข่าวการเงินในหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า หนังสือพิมพ์มีการนำเสนอเนื้อหาเชิงคาดการณ์ทางการเงินไม่มากนักเมื่อเทียบกับเนื้อหาทางการเงินทั้งหมด โดยอยู่ในลักษณะการวิเคราะห์ควบคู่ไปกับการคาดการณ์ในเรื่องเดียวกัน ใช้แหล่งข่าวเปิดทั้งแหล่งข่าวบุคคลและแหล่งข่าวเอกสาร

2548

- สร้อยบุญย์ บุญยรัตพันธ์, การป้องกันการใช้น้ำสื่อพิมพ์แนวธุรกิจเป็นเครื่องมือในการสร้างราคาหลักทรัพย์ พบว่า หนังสือพิมพ์แนวธุรกิจมีการนำเสนอเนื้อหาที่หมิ่นเหม่ต่อความผิดในการสร้างข่าวและเผยแพร่ข่าวเพื่อสร้างราคาหลักทรัพย์ ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอเนื้อหาดังกล่าวคือ ความเชื่อมั่นในสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสาร กระบวนการกลั่นกรองข่าวสารและวิจารณ์ญาณของหนังสือพิมพ์ โดยภาครัฐและเอกชนต้องร่วมมือกันทำให้ประชาชนมีความรู้เท่าทันสื่อและทราบถึงข้อกฎหมายเกี่ยวกับตลาดเงินตลาดทุนเพื่อป้องกันไม่ให้หนังสือพิมพ์เป็นเครื่องมือในการสร้างราคาหลักทรัพย์

ข่าวภูมิภาคและหน้าภูมิภาค

ข่าวภูมิภาคและหน้าภูมิภาค เป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิภาคและจังหวัดต่างๆ ในประเทศ ทั้งที่เกี่ยวกับบุคคล องค์กร และประชาชน มี 1 ชั้นคือ

2541

- เนาวรัตน์ เจริญประพิน, การนำเสนอและการคัดเลือกเนื้อหาในหน้าภูมิภาคของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมและบุคคลสำคัญในท้องถิ่น หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ธุรกิจ การลงทุน และแรงงาน โดยแหล่งที่มาของเนื้อหาส่วนใหญ่มาจากหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจในแต่ละภูมิภาคของประเทศ

ข่าวกีฬาและหน้ากีฬา

ข่าวกีฬาและหน้ากีฬา เป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับกีฬา ทั้งการแข่งขัน ผลการแข่งขัน รายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวกับกีฬา นักกีฬา และบุคคลในแวดวงกีฬา มี 1 ชั้นคือ

2541

- ภูมิสิทธิ์ บุญลิขิต, วิเคราะห์ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาหน้ากีฬาของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในหน้ากีฬาของหนังสือพิมพ์มีทั้งการรายงานข่าว บทความวิจารณ์กีฬา คอลัมน์ทำนายผลการแข่งขันกีฬา คอลัมน์ซุบซิบสังคมในแวดวงกีฬา บทสัมภาษณ์ และคอลัมน์การให้ความรู้ทางด้านกีฬา โดยนำเสนอเนื้อหาในประเภทกีฬาต่างๆ ตามความสนใจของประชาชน

ข่าวการเมืองและหน้าการเมือง

ข่าวการเมืองและหน้าการเมือง เป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการเมือง การบริหารของงานรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ พรรคการเมือง นักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ มี 1 ชั้นคือ

2550

- วชิราวัฒน์ นิรันดร์เตชาภัทร์, ลักษณะการแปลงข่าวเพื่อเสียดสี ล้อเลียนทางการเมืองในหน้า "ผู้จัดกวน" ของหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันกับปฏิกิริยาการรับรู้ของผู้อ่าน พบว่าหน้าผู้จัดกวนในหนังสือพิมพ์ผู้จัดการมีรูปแบบการนำเสนอแบบเลียนแบบข่าวที่เน้นเรื่องแต่งล้อเลียนเสียดสีเหตุการณ์ทางการเมืองผสมผสานมุขตลกด้วยประเด็นข่าวความไม่โปร่งหรือไม่ชอบมาพากลและประเด็นข่าวที่มีคุณค่าข่าวในด้านผลกระทบ โดยจะแปลงข่าวด้วยการใช้สำนวนภาษาอย่างภาพพจน์หรือตั้งสมญานามให้เพี้ยนไปจากข่าวเดิม และใช้อารมณ์ขันผสมจินตนาการตามลักษณะการเล่าเรื่องด้วยน้ำเสียงล้อเลียน ประชดประชันหรือเสียดสีที่มุ่งการประณามและติเตียน เพื่อความบันเทิงเป็นสำคัญ โดยไม่คำนึงถึงจริยธรรมหรือหลักการทางวารสารศาสตร์

3. การจัดอันดับวาระข่าวสาร

การจัดอันดับวาระข่าวสาร เป็นการให้ความสำคัญและจัดอันดับข่าวสารของหนังสือพิมพ์ในการสร้างความสนใจต่อเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ในสังคม ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะการนำเสนอ การให้ความสำคัญ และความสอดคล้องของการจัดอันดับ มี 4 ชั้นคือ

2534

- วิไล ฉัตรกุล ณ อยุธยา, หนังสือพิมพ์ไทยกับหน้าที่ในการกำหนดวาระข่าวสาร พบว่าหนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญกับการจัดอันดับหัวข้อต่างๆ ไม่แตกต่างกัน โดยจะให้ปริมาณเนื้อที่และความถี่กับหัวข้อข่าวที่เกี่ยวกับการเมือง มีผลกระทบต่อคนหมู่มาก ความผิดปกติ และความใกล้ชิด

2538

- ดนยา รัชชนก, หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวันจังหวัดเชียงใหม่กับการกำหนดวาระข่าวสาร การพัฒนาให้แก่ชุมชน พบว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่มีเจ้าของเป็นคนท้องถิ่นมีการนำเสนอข่าวสารการพัฒนาชุมชนในเชียงใหม่มากกว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในเครือของหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง โดยมีการจัดอันดับความสำคัญของหัวข้อข่าวที่สอดคล้องกัน

2541

- การดา ร่วมพุ่ม, ความสอดคล้องของการกำหนดวาระข่าวสารทางการเมืองระหว่างหนังสือพิมพ์ ผู้นำทางความคิด และประชาชน พบว่า หนังสือพิมพ์ไม่ได้เป็นผู้กำหนดวาระ

ข่าวสารทางการเมืองให้กับผู้นำทางความคิดแล้วไปยังประชาชน เนื่องจากวาระข่าวสารทางการเมืองระหว่างหนังสือพิมพ์กับผู้นำทางความคิดและประชาชนไม่สอดคล้องกันตามแนวคิดการสื่อสารแบบสองชั้นตอน

2550

- ภาวดี ดวงนภา, การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวัดถุมงคล "จตุคามรามเทพ" ของหนังสือพิมพ์รายวันและความคิดเห็นของประชาชน พบว่า หนังสือพิมพ์มีการกำหนดวาระข่าวสารเกี่ยวกับวัดถุมงคลจตุคามรามเทพทั้งในด้านการนำเสนอเนื้อหาในแง่อิทธิปาฏิหาริย์ กระแสความนิยมของประชาชน และโฆษณาในเชิงพาณิชย์จนทำให้จตุคามรามเทพกลายมาเป็นกระแสหรือแฟชั่น

- บทความและความคิดเห็น

การศึกษาเนื้อหาบทความและความคิดเห็นที่นำเสนอผ่านสื่อต่างๆ โดยแบ่งเป็นบทบรรณาธิการและหน้าบรรณาธิการ คอลัมน์ซุบซิบ คอลัมน์ประจำ คอลัมน์ร้องทุกข์และตอบจดหมาย ทำให้ประเด็นที่ศึกษาเนื้อหาบทความและความคิดเห็นจากวิทยานิพนธ์ของภาควิชาวารสารสนเทศเป็นการศึกษาลักษณะและรูปแบบการนำเสนอ ความคิดเห็นและแนวคิดของผู้เขียน และวิธีการนำเสนอด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

1. บทบรรณาธิการและหน้าบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการและหน้าบรรณาธิการ เป็นการนำเสนอความคิดเห็นที่สะท้อนนโยบายและจุดยืนของหนังสือพิมพ์ที่แสดงทัศนะของหนังสือพิมพ์ต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับข้อเท็จจริงให้ผู้อ่านได้รับทราบ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับวิธีการนำเสนอ และลักษณะเนื้อหาที่นำเสนอ มี 3 ชั้นคือ

2536

- เพียงเพ็ญ ทูมมานนท์, บทบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย : เนื้อหาและกระบวนการเขียน พบว่า บทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ต่างประเภทกันจะมีประเภทเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอ วิธีการตั้งชื่อ วิธีการสรุป การเน้นบุคคล องค์ประกอบของโครงสร้างการเขียน และความสอดคล้องระหว่างบทบรรณาธิการกับข่าวหน้าหนึ่งในวัน

เดียวกันไม่แตกต่างกัน โดยเนื้อหาในบทบรรณาธิการกับข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ในวันเดียวกันไม่มีความสอดคล้องกัน

2541

- รัชนี้ วงศ์ปิยนันทกุล, เนื้อหา โครงสร้าง รูปแบบและบทบาทหน้าที่ของหน้าบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า เนื้อหา โครงสร้าง และรูปแบบของหน้าบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์มีความแตกต่างกันคือ หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพมุ่งเน้นนำเสนอเนื้อหาที่ประชาชนจำเป็นต้องรู้ มีบทความและบทวิเคราะห์ที่กระตุ้นและส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นให้กับผู้อ่าน ส่วนเชิงปริมาณจะมุ่งเน้นนำเสนอเนื้อหาที่คนทั่วไปอยากรู้ ไร้อารมณ์ของผู้อ่านมากกว่าการกระตุ้นให้เกิดการแสดงความคิดเห็น โดยบทบาทของหน้าบรรณาธิการหนังสือพิมพ์คือ การแสดงจุดยืนของหนังสือพิมพ์และการเป็นผู้นำทางความคิด และการเป็นเวทีสาธารณะในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

2542

- วราภรณ์ ทรัพย์รุ่งเรือง, กระบวนการทำงานของทีมงานผู้รับผิดชอบบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษ พบว่า บทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษส่วนใหญ่นำเสนอเนื้อหาที่มีลักษณะอธิบายข่าวสารหรือเสนอแนะ โน้มน้าวใจหรือกระตุ้นให้เกิดการกระทำ การประเมินผล การประกาศนโยบายหรือจุดยืนของหนังสือพิมพ์ และแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง โดยจะให้ความสำคัญกับข่าวการเมืองการ เศรษฐกิจ และสังคม

2. คอลัมน์ซุบซิบ

คอลัมน์ซุบซิบ เป็นการนำเสนอเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมในลักษณะที่ไม่เป็นทางการหรือเป็นประเด็นที่ยังไม่ชัดเจนและไม่สามารถนำมาเขียนเป็นข่าวได้ รวมทั้งเรื่องที่ไม่พึงเปิดเผยของผู้อื่น ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบและลักษณะการนำเสนอ มี 2 ชั้นคือ

2536

- สิริณี ดีหลกเจริญ, คอลัมน์ซุบซิบในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พบว่า การนำเสนอเนื้อหาในคอลัมน์ซุบซิบจะเน้นที่ตัวบุคคล อาชีพข้าราชการ มักเล่าถึงเรื่องส่วนตัวและหน้าที่การงานในลักษณะบอกเชิงข่าว ล้อเลียน หรือเชิงตำหนิ ด้วยการใช้ภาษา คำหรือสำนวนให้เกิดภาพพจน์ มีการใช้ภาษาที่ไร้อารมณ์ในคอลัมน์ซุบซิบทางการเมือง และใช้ภาษาที่เรียบง่ายในคอลัมน์ซุบซิบทางสังคม

2547

- เสาวลักษณ์ บัจฉิมาภิรมย์, รูปแบบ เนื้อหา และประเด็นทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับคอลัมน์ซุบซิบ "ป๊อปสิ่ว" ของซ้อเจ็ดในหนังสือพิมพ์ผู้จัดการออนไลน์ พบว่า รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในคอลัมน์ซุบซิบออนไลน์มีลักษณะเป็นสื่อประสม สามารถรับฟังเสียงบรรยายหรืออ่านเนื้อหาได้ และมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบผ่านทางเว็บบอร์ด ซึ่งใช้วิธีการนำเสนอที่ให้ผู้อ่านต้องคาดเดาว่าเรื่องที่นำเสนอเป็นของบุคคลใดด้วยการใช้ภาษาที่มีลักษณะหมิ่นเหม่ต่อปัญหาด้านจริยธรรม

3. คอลัมน์ประจำ

คอลัมน์ประจำ เป็นการนำเสนอบทความหรือเรื่องราวโดยมีผู้เขียนประจำ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดความคิดเห็นของบุคคลและข้อมูลข่าวสารที่สอดคล้องกับแนวคิดหลักของคอลัมน์นั้น ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับวิธีการนำเสนอ แนวคิดและการตีความของผู้เขียน มี 8 ชิ้นคือ

2538

- อารสา ศรีสุขเสริม, แนวคิดทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ของ "เปลว สีเงิน" :วิเคราะห์จากบทความในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ พบว่า บทความของเปลว สีเงิน มีการนำเสนอแนวคิดทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมอย่างครบถ้วน โดยเน้นเรื่องผลประโยชน์ของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ วิพากษ์การทำงานของรัฐบาล เสนอความคิดเห็นและทัศนคติต่อสังคมในทางสร้างสรรค์ รวมทั้งแสดงจุดยืนและความรับผิดชอบต่อสังคมในฐานะนักหนังสือพิมพ์ที่ค่อนข้างชัดเจน

2540

- นวฤทธิ เอิบอิม, แนวทางการสร้างความเชื่อของนักโหราศาสตร์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ในบริบททางโหราศาสตร์และทางธุรกิจ พบว่า แนวทางการสร้างความเชื่อของนักโหราศาสตร์ในบริบททางโหราศาสตร์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์จะเป็นการใช้สัญลักษณ์ ดัชนี ภาพลักษณ์ ภาษาด้านโหราศาสตร์ และกลยุทธ์การโน้มน้าวใจ ส่วนบริบททางธุรกิจจะใช้ความแตกต่างและความสามารถในการทำนาย ประสบการณ์ อาชีพการงาน ความมีชื่อเสียง และผลงานเขียนในการจูงใจหรือโฆษณาชวนเชื่อ

2542

- ศิริบุญญา แสนมีมา, การใช้ประโยชน์ของคอลัมน์แนะนำอาชีพอิสระในหนังสือพิมพ์รายวันพบว่า คอลัมน์แนะนำอาชีพในหนังสือพิมพ์นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคล บริษัท และร้านค้าในกลุ่มอาชีพต่างๆ การแนะนำหรือบอกขั้นตอนในการประกอบอาชีพ โครงการของรัฐและศูนย์อบรม และการให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ โดยหนังสือพิมพ์ได้ประโยชน์จากคอลัมน์แนะนำอาชีพในแง่ของรายได้ ภาพลักษณ์องค์กร และรักษากลุ่มผู้อ่านเดิมหรือขยายฐานกลุ่มผู้อ่านในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ
- ชนิดรัตน์ ญ บางช้าง, แนวคิดด้านการเมืองและสังคมกับลักษณะความเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่สะท้อนจากงานเขียนของ มาลัย ชูพินิจ พบว่า เนื้อหาที่นำเสนอในงานเขียนของมาลัย ชูพินิจ ส่วนใหญ่มีแนวคิดทางการเมืองในด้านการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยและเน้นเสรีภาพของคนในสังคมที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย และแนวคิดทางสังคมที่เน้นให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข รู้จักรักษาสิ่งแวดล้อมและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่มีอุดมการณ์ทางวิชาชีพ

2544

- อวยชัย สังสนา, วาทกรรมการสื่อความหมายของนิวัตติ กองเพียรผู้คัดค้านในหนังสือพิมพ์รายวันและนิตยสารรายสัปดาห์ พบว่า การนำเสนอเนื้อหาในผลงานเขียนของนิวัตติ กองเพียร ผ่านวาทกรรมการสื่อความหมายภาพผู้ดำเนินส่วนใหญ่มีกรอบแนวคิดในด้านเพศสภาพ มุมมองทางศิลปะ สถานภาพทางสังคม ช่องทางการนำเสนอ วัฒนธรรมและบรรทัดฐานของสังคมที่สะท้อนอุดมการณ์แบบปิตาธิปไตยหรือผู้ชายเป็นใหญ่
- พัชรา รุ่งสุข, วาทกรรมของนักวิจัยชายและหญิงเรื่องเพศกับวัยรุ่นและการผลิตซ้ำของหนังสือพิมพ์ พบว่า บทความในหนังสือพิมพ์ที่มีการนำเสนอผลการวิจัยเรื่องเพศกับวัยรุ่นของนักวิจัยชายและหญิงนั้นมีการตีความประเด็นปัญหาของวัยรุ่นไปในทิศทางเดียวกันแต่มีมุมมองของปัญหาที่แตกต่างกัน ทำให้ปัจจัยด้านเพศของนักวิจัยมีผลต่อการสื่อความหมายและรูปแบบการนำเสนอผลการวิจัย ส่วนด้านการผลิตซ้ำทางวาทกรรมของหนังสือพิมพ์นั้นจะเป็นการนำเอาผลวิจัยบางส่วนที่พาดพิงถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่นมาเปิดเป็นประเด็นใหม่ที่สามารถกระตุ้นหรือสร้างความตระหนักให้กับสังคม
- ทรงพร ศรีช่วย, บทบาททางวารสารศาสตร์ในเรื่องสตรีของคุณนิลวรรณ ปิ่นทอง พบว่า การนำเสนอเนื้อหาเรื่องสตรีในผลงานเขียนของคุณนิลวรรณ ปิ่นทอง ส่วนใหญ่มีแนวคิดสตรีนิยมที่ค่อนข้างเสรีนิยม สนับสนุนให้สตรีได้รับโอกาสที่เท่าเทียมในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การศึกษา และการประกอบอาชีพโดยไม่รังเกียจงานบ้านที่เป็นความคาดหวังเดิมของสังคม ขณะเดียวกันก็ไม่ทำทนายอำนาจของผู้ชายด้วยการเรียกร้องสิทธิ

- แต่จะกระตุ้นให้สตรีมีการศึกษาเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ซึ่งบทบาททางวารสารศาสตร์ที่ปรากฏคือ การสังเกตและรายงาน การให้การศึกษา และการสร้างค่านิยมหรือทัศนคติ
- ชัยณรงค์ บุญฤทธิ์, แนวคิดเชิงวิพากษ์ทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมวัฒนธรรมของ นิธิ เอียวศรีวงศ์ ในมติชนสุดสัปดาห์ พบว่า การนำเสนอเนื้อหาเชิงวิพากษ์ในผลงานเขียนของ นิธิ เอียวศรีวงศ์ ที่มีต่อสังคม-วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจนั้นสะท้อนให้เห็นถึงการเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่มีอุดมการณ์ทางวิชาชีพ ซึ่งให้ความสำคัญกับการนำเสนอประเด็นปัญหาต่างๆ วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลและนักการเมือง กระตุ้นและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม โดยปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอแนวคิดเชิงวิพากษ์คือ บริบททางการเมืองกับการเข้ามาบริหารประเทศ บริบททางเศรษฐกิจแบบทุนนิยม บริบททางสังคม-วัฒนธรรมแบบบริโภคนิยม และประสบการณ์การทำงานกับทัศนคติของผู้เขียน

4. คอลัมน์ร้องทุกข์และตอบจดหมาย

คอลัมน์ร้องทุกข์และตอบจดหมาย เป็นการนำเสนอเนื้อหาจากจดหมายของประชาชนที่ต้องการสื่อสารกับหนังสือพิมพ์เพื่อขอความช่วยเหลือหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม รวมทั้งการแสดงข้อชี้แจงของหน่วยงาน ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่นำเสนอ มี 1 ชั้นคือ

2540

- โสภา จิรพัฒนานันท์, เนื้อหาและแนวทางการคัดเลือกจดหมายในคอลัมน์ร้องทุกข์ พบว่า เนื้อหาของจดหมายร้องทุกข์จากประชาชนและชี้แจงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้รับการนำเสนอส่วนใหญ่เป็นประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการคมนาคม การจราจร การบริการด้านสาธารณสุข ปกศ กฎหมายและนักการเมือง ส่วนเนื้อหาที่ไม่ได้รับการนำเสนอจะเป็นจดหมายที่มีลักษณะพาดพิงถึงความมั่นคงของชาติและสถาบัน หรือการแสดงความเห็นส่วนตัวที่ไม่เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

- เนื้อหาโดยรวม

การศึกษาเนื้อหาโดยรวมที่นำเสนอผ่านสื่อต่างๆ ในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งเป็นการพิจารณาในภาพรวมของเนื้อหาทั้งในด้านรูปแบบ ปริมาณ และความหมาย ทำให้ประเด็นที่ศึกษาเนื้อหาโดยรวมจากวิทยานิพนธ์ของภาคศึกษาวารสาร สนเทศเป็นการศึกษาในลักษณะของการตีความเนื้อหาและลักษณะการนำเสนอด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

1. ทิศทางการนำเสนอเนื้อหาทางการเมือง

ทิศทางการนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองเป็นการนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองทั้งที่เป็นข่าวและบทความของหนังสือพิมพ์และนิตยสารข่าว ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับทิศทางการนำเสนอ จุดยืนทางการเมือง วิธีการและลักษณะที่นำเสนอ และความเกี่ยวข้องทางการเมืองกับการนำเสนอเนื้อหา มี 13 ชั้นคือ

2537

- สุกานดา วรพันธุ์พงศ์, หนังสือพิมพ์รายวันกับการเสนอเนื้อหาทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2533 พบว่า หนังสือพิมพ์ที่มีความเกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการเมืองจะนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับพล.ต.จำลอง ศรีเมืองมากที่สุดโดยให้ความถี่และปริมาณพื้นที่มากกว่าผู้สมัครคนอื่น ๆ ซึ่งข้อฉบับที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มการเมืองจะนำเสนอในทิศทางลบ ขณะที่ข้อฉบับที่ไม่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการเมืองจะนำเสนอในทิศทางบวกและรายงานข่าวทั่วไปของผู้สมัครคนอื่น

2538

- ปาจริย์ ธนะสมบุญณิกิจ, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐกับการกำหนดวาระสารความขัดแย้งทางการเมืองในเหตุการณ์พฤษภาคม 2535 พบว่า หนังสือพิมพ์แสดงจุดยืนด้วยการนำเสนอเนื้อหาในท่าทีที่ไม่เป็นปรปักษ์กับฝ่ายรัฐบาล แต่ก็ไม่ได้เป็นกระบอกเสียงให้กับรัฐบาล มีการพาดหัวข่าวที่ไม่เอาตัวเองเข้าไปเกี่ยวข้องกับฝ่ายรัฐ ใช้การอ้างแหล่งข่าวและสร้างความเป็นกลางโดยยอมรับอำนาจทั้งจากฝ่ายรัฐ ทหาร และคณะรชช. พยายามไม่นำเสนอข่าวของฝ่ายต่อต้านในหน้าหนึ่ง บทบรรณาธิการ และคอลัมน์ประจำ โดยการแสดงทัศนะในบทบรรณาธิการจะเปลี่ยนไปตามกระแสทางการเมืองที่เกิดขึ้น

2539

- ศุภกิจ จงศักดิ์สวัสดิ์, หนังสือพิมพ์กับการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535 พบว่า หนังสือพิมพ์ที่มีความสัมพันธ์กับนักการเมืองมีความโน้มเอียงในการเสนอข่าวสารในลักษณะที่ให้การสนับสนุนนักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องด้วยทั้งในด้านปริมาณ ทิศทางการนำเสนอ และการแก้ไขข้อผิดพลาดมากกว่าหนังสือพิมพ์ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับนักการเมืองหรือพรรคการเมือง
- ศิริอร หริมปราณี, การศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว. เสรีรักษ์ ปราโมช กับรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร (21 เม.ย. 2519 - 20 ต.ค. 2520) พบว่า ทิศทางการนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองของหนังสือพิมพ์แตกต่างกันไปตามบริบททางการเมืองของรัฐบาลแต่ละสมัยจากการปกครองแบบประชาธิปไตยไปสู่การปกครองแบบอำนาจนิยมที่มีการควบคุมการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ ทำให้หนังสือพิมพ์มีการปรับเนื้อหาทางการเมืองที่เกี่ยวกับรัฐบาลในทิศทางที่เป็นกลางหรือเป็นบวกมากกว่าลบ และลดความหลากหลายของเนื้อหา รวมทั้งความเข้าใจในการนำเสนอลง เพื่อความอยู่รอดขององค์กรและรักษาสถานภาพของหนังสือพิมพ์ไว้

2540

- เบญจวรรณ เลิศเชื่อนพันธ์, วิเคราะห์ข่าวสารเลือกตั้งผู้ว่าฯ กรุงเทพมหานคร : เน้นเกมการแข่งขันหรือเน้นสาระ พบว่า การนำเสนอข่าวสารการเลือกตั้งผู้ว่าฯ ครั้งที่ 1-5 (พ.ศ.2518, 2528, 2533, 2535 และ 2539) ของหนังสือพิมพ์นั้นมีปริมาณและรูปแบบที่ต่างกัน โดยครั้งที่ 1-4 นำเสนอในรูปแบบของข่าวและบทความเพิ่มมากขึ้น ยกเว้นครั้งที่ 4 ที่มีสถานการณ์ทางการเมืองอย่างพฤษภาทมิฬเข้ามาเกี่ยวข้อง และครั้งที่ 5 ที่มีการเปิดหน้าพิเศษนำเสนอเฉพาะข่าวสารการเลือกตั้ง โดยในทั้ง 5 ครั้งหนังสือพิมพ์จะนำเสนอประเด็นเกมการแข่งขันในช่วงเปิดตัวกับช่วงใกล้เลือกตั้งและประเด็นสาระในช่วงรณรงค์
- วลัยลิกา อังสกุล, การวิเคราะห์ความขัดแย้งทางความคิดเห็นเกี่ยวกับ สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ และทิศทางการเมืองไทยระหว่างนักหนังสือพิมพ์ฝ่ายรัฐบาลกับฝ่ายประชาชนในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 พบว่า การนำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการเมืองไทยในสมัยรัชกาลที่ 6 ของนักหนังสือพิมพ์แตกต่างกัน โดยนักหนังสือพิมพ์ฝ่ายรัฐบาลมองว่าระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเหมาะสมกับประเทศที่ประชาชนเข้าใจและพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ในขณะที่ฝ่ายประชาชนนำแนวคิดเรื่องสิทธิ หน้าที่ และเสรีภาพมาเกี่ยวโยงกับแนวคิดทางการเมืองเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

2541

- ธีระ ัญญาไพบูลย์, การวิเคราะห์กระบวนการประตูข่าวสารการตั้งการเมืองในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พบว่า การนำเสนอเนื้อหาในการตั้งการเมืองของหนังสือพิมพ์มักเน้นข่าวการเมืองเกี่ยวกับฝ่ายรัฐบาลมากกว่าฝ่ายค้าน มุ่งเน้นไปที่นายกรัฐมนตรี ใช้อัตลักษณ์และบทสนทนาในการถ่ายทอดเนื้อหา ทั้งในเชิงวิพากษ์วิจารณ์ ประชดประชัน เสียดสี และล้อเลียนบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2542

- เพียงฤดี ธีระวุฒิชูวงศ์, การสื่อความหมายจากประเด็นทางการเมืองผ่านการ์ตูนการเมือง พบว่า การนำเสนอประเด็นทางการเมืองผ่านการ์ตูนการเมืองในหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มีการสื่อความหมายในทางลบ วิพากษ์วิจารณ์หรือมุ่งโจมตีไปตามบริบทของประเด็นทางการเมืองและความคิดของนักเขียน ใช้การเปรียบเทียบอุปมาอุปมัย เปรียบเทียบเชื่อมโยงและเย้ยหยัน โดยประเด็นทางการเมืองที่มักถูกนำมาล้อเลียนคือ การโจมตีและวิจารณ์การทำงานของรัฐบาล วิจารณ์นักการเมือง และบุคคลต่างๆ ทั้งในภาครัฐหรือเอกชน

2543

- มัทนา เจริญวงศ์, เนื้อหาการเมืองในหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มีการนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐบาลหรือนักการเมือง เหตุการณ์ทางการเมือง และการเมืองท้องถิ่นในเชิงโจมตีมากกว่าสนับสนุน โดยเน้นที่ตัวบุคคลมากกว่านโยบาย และนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองโดยรวมในทิศทางลบมากกว่าบวก ในลักษณะที่เร้าอารมณ์มากกว่าเชิงพัฒนา

2544

- กระสุน สกกุลโพน, กรอบในเนื้อหาเชิงลบของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับรัฐบาล ช่วงปลายสมัยรัฐบาลบรรหาร ชวลิต และชวน พบว่า การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับรัฐบาลในช่วงปลายสมัยของหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่จะเป็นเนื้อหาในเชิงลบมากกว่าเนื้อหาอื่นทั้งในส่วนที่เป็นข่าวและความคิดเห็น ซึ่งประเด็นที่นำเสนอจะเกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้ง นโยบายหรือการปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมาะสม การแสดงความไม่เชื่อมั่นและไม่เชื่อถือรัฐบาล

2545

- พรรัตน์ ทองพูล, การสร้างความชอบธรรมทางความคิดในบทความโต้แย้งระหว่างรัชกาลที่ 6 กับนักหนังสือพิมพ์ฝ่ายค้านในสงครามปากกา (พ.ศ.2455-2465) พบว่า การนำเสนอเนื้อหาในบทความโต้แย้งของนักหนังสือพิมพ์มีจุดยืนทางความคิดและวิธีการนำเสนอที่ต่างกันคือ รัชกาลที่ 6 ต้องการให้รักษาระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไว้

ปลูกฝังลัทธิชาตินิยมกับการใช้หลักทศพิธราชธรรม เลือกรับอารยธรรมตะวันตกและปรับให้ให้เหมาะสมกับวัฒนธรรม ให้ราษฎรไทยเห็นความสำคัญของการทำธุรกิจการค้า โดยใช้วิธีโน้มน้าวใจด้วยหลักความน่าเชื่อถือ จิตวิทยาและเหตุผล ส่วนนักหนังสือพิมพ์ฝ่ายค้านต้องการสร้างกลุ่มอำนาจใหม่สู่การปฏิวัติการปกครองเป็นแบบประชาธิปไตย เรียกร้องสิทธิเสรีภาพ และชี้ให้เห็นถึงปัญหาด้านต่างๆ โดยใช้การตอบโต้ด้วยลีลาการใช้ภาษา

2547

- ณิชชา อาจารย์ยุคต์, การประกอบสร้างความจริงในข่าวสงครามระหว่างประเทศ สหรัฐอเมริกากับประเทศอิรักของหนังสือพิมพ์ไทย พบว่า หนังสือพิมพ์มีการประกอบสร้างความจริงผ่านชุดความหมายในข่าวสงครามระหว่างประเทศทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ แตกต่างกันไปตามระดับความขัดแย้ง โดยเนื้อหาเกี่ยวกับสหรัฐอเมริกาในเชิงลบของความเป็นจักรวรรดินิยมที่ส่งสงครามเพื่อผลประโยชน์ ไร้มนุษยธรรม มีเล่ห์เหลี่ยมและกลอุบาย โทกและใส่ร้ายอิรักว่ามีอาวุธร้ายแรง ส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับอิรักในเชิงบวกของการไม่มีอาวุธร้ายแรงในครอบครอง การไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้าย และสถานการณ์ภายในประเทศไปในทิศทางที่ดีขึ้น

2549

- ศจีรัตน์ พุฒเรื่องศักดิ์, วาทกรรมการเมืองที่ปรากฏบนปกนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ พบว่าการนำเสนอเนื้อหาของปกนิตยสารมีโครงสร้างสัญลักษณ์ที่ประกอบด้วยภาพ พาดหัวปก และข้อความยกป้ายที่มีการสื่อความหมายที่ทำให้ผู้อ่านต้องตีความตามบริบทของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น โดยกลุ่มบุคคลที่ปรากฏบนปกจะถูกสร้างภาพตัวแทนให้เป็นกลุ่มอำนาจที่มีผลประโยชน์แอบแฝง กลุ่มต่อต้านอำนาจหลัก และกลุ่มที่สร้างสมดุลหรือความเป็นกลาง ซึ่งจะถูกนำเสนอผ่านการสื่อความหมายเชิงต่อต้านรัฐบาล เชิงตอบโต้หรือต่อสู้ระหว่างบุคคล และเชิงบุคคล

2. การนำเสนอค่านิยมและอุดมการณ์ผ่านสื่อ

การนำเสนอค่านิยมและอุดมการณ์ผ่านสื่อ เป็นการสร้าง ผลิตซ้ำ และตอกย้ำค่านิยม ความเชื่อ แนวคิด และอุดมการณ์ผ่านสื่อต่างๆ ไปยังประชาชน ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะของค่านิยมและอุดมการณ์ที่นำเสนอ แนวคิดและความเชื่อที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหา รูปแบบและลักษณะการสื่อความหมาย มี 13 ชิ้นคือ

2542

- อภิรดี เจริญธัญสกุล, แนวทางการปลูกฝังลัทธิชาตินิยมผ่านหนังสือพิมพ์ของรัฐบาลในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับรัฐบาลในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม พบว่า หนังสือพิมพ์ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการปลูกฝังลัทธิชาตินิยมอันเนื่องมาจากบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่อยู่ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เพื่อความอยู่รอดของประเทศในช่วงวิกฤตการณ์ โดยในสมัยรัชกาลที่ 6 มีการปลูกฝังชาตินิยมที่คงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ส่วนในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม มีการปลูกฝังชาตินิยมที่ให้ความสำคัญกับชาติ ทหาร และผู้นำเผด็จการ ทั้งนี้เพื่อคงไว้ซึ่งสถานภาพทางสังคมของผู้ปกครองเป็นสำคัญ

2544

- พจนีย์ พจนะลาวัฒน์, เนื้อหา และการสะท้อนค่านิยมในนิตยสารวัยรุ่น เธอกับฉัน เดอะบอยฮาร์ท พบว่า นิตยสารวัยรุ่นมีการนำเสนอเนื้อหาที่สะท้อนค่านิยมที่ไม่พึงปฏิบัติอย่าง การบริโภคสินค้าต่างประเทศ ความฟุ่มเฟือย และการแต่งกายไม่เหมาะสมตามวัฒนธรรมตะวันตก มากกว่าค่านิยมที่พึงปฏิบัติอย่างการพึ่งพาตนเอง การประหยัด ความขยันหมั่นเพียร และการมีความรับผิดชอบ

2545

- วรณมณี บัวเทศ, อุดมการณ์ทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมืองที่ปรากฏในข้อเขียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ในประเทศแถบเอเชียเปรียบเทียบกับเอเชียไต้หวัน พบว่า นิตยสารต่างประเทศนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศในแถบเอเชียโดยมีอุดมการณ์ตะวันตกเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับประเทศในโลกตะวันตก อุดมการณ์ทุนนิยมที่หมายรวมรูปแบบการดำเนินธุรกิจการค้าเสรี การเกิดช่องว่างหรือการเกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างคนในสังคม และอุดมการณ์ด้านสิทธิเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตยที่เป็นการตอกย้ำความเชื่อทางตะวันตกให้ชัดเจนขึ้น และการเปลี่ยนความเชื่อหรือกรอบงำทางอุดมการณ์ของผู้รับสาร
- เจิมสิริ เหลืองศุภภรณ์, จินตนาการทางเพศของผู้หญิงผ่านนิตยสารวัยรุ่น พบว่า นิตยสารวัยรุ่นมีการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับจินตนาการทางเพศทั้งที่เป็นแบบชัดเจนและแอบแฝงด้วยกลวิธีการสร้างความหมายเรื่องเพศในด้านความรักและมายาคติทางด้านความรัก ซึ่งตอกย้ำเรื่องการแต่งงานเป็นจุดหมายสูงสุดของผู้หญิง การมีคู่รักและเพศสัมพันธ์ การแต่งกายตามแฟชั่น การสร้างอุดมคติทางเพศและความรักของชายหญิง

- อรุณา เก่งชน, การเคลื่อนไหวกระแสสตรีนิยมยุคบุกเบิกที่ปรากฏในนิตยสาร พบว่า นิตยสารสตรีในยุคบุกเบิกมีการนำเสนอเนื้อหาตามแนวคิดสตรีนิยมที่สะท้อนให้เห็นถึงการเคลื่อนไหวของกระแสสตรีนิยมที่เป็นแบบเสรีนิยมที่เน้นการแสดงออกถึงความต้องการที่จะขจัดอคติทางเพศต่อสตรี ปลอดภัยและยกสถานภาพบทบาทของสตรีให้ทัดเทียมกับบุรุษ เรียกร้องสิทธิเสรีภาพและความเป็นธรรมให้กับสตรี และแบบวัฒนธรรมที่เน้นการสร้างวัฒนธรรมเป็นของตนเองเพื่อผลิตซ้ำทางวาทกรรมและการต่อรองเชิงอำนาจให้กับสตรีอย่างนิตยสาร หนังสือ และโรงเรียนสำหรับสตรี
- จินตนาถ กลัดวัง, การสร้างความหมาย "ครัว" ในนิตยสารครัวและนิตยสารแม่บ้าน พบว่า เนื้อหาที่นิตยสารนำเสนอส่วนใหญ่สะท้อนถึงอุดมการณ์ทางเพศสภาพตามแนวคิดแบบพิตาธิปไตยมากกว่าแบบสตรีนิยมในประเด็นเรื่องบทบาท สถานภาพ และพื้นที่ของผู้หญิง โดยการสร้างความหมายครัวตามแนวคิดแบบพิตาธิปไตยคือ การเป็นภรรยาและหน้าที่ของสตรี การเพิ่มคุณค่าของผู้หญิงที่เป็นแม่ศรีเรือน การเป็นพื้นที่ในบ้านที่ตอกย้ำสถาบันครอบครัวแบบกระแสหลัก และการกำหนดให้ความสุขต้องอยู่คู่กับผู้หญิง ส่วนแนวคิดแบบสตรีนิยมคือ การให้อำนาจผู้หญิงในการควบคุมการตัดสินใจ การเป็นพื้นที่ที่ไม่จำกัดเพศ การแหล่งเพิ่มรายได้ การเป็นพื้นที่ของความรักความอบอุ่นในครอบครัว การเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ และการสร้างความหมายของสถาบันครอบครัวใหม่

2546

- กรชนก รักษาเสรี, ความเป็นโลกาภิวัตน์ของสื่อตะวันตกใน "สรรสาระ" นิตยสารรีดเดอร์ส ไดเจสท์ฉบับภาษาไทย พบว่า นิตยสารมีการนำเสนอรูปแบบและเนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดการครอบงำทางวัฒนธรรมมากกว่าโลกาภิวัตน์ เนื่องจากมีแบบแผนการผลิตและแหล่งที่มาของเนื้อหาจากฐานข้อมูลของบริษัทแม่ โดยมีเนื้อหาที่ดัดแปลงหรือเขียนขึ้นในประเทศไทยเพียงส่วนน้อย ซึ่งลักษณะความเป็นโลกาภิวัตน์ของสื่อตะวันตกของนิตยสารต่างประเทศฉบับภาษาไทยคือ การเป็นสื่อข้ามชาติที่มีนายทุนต่างชาติเป็นเจ้าของและระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่มุ่งแสวงหาผลกำไร

2547

- สุกมาศ ้วยอุดมวุฒิ, การทำจิตวิญญาณให้เป็นสินค้าในนิตยสารผู้หญิง พบว่า นิตยสารผู้หญิงมีการนำเสนอรูปแบบและเนื้อหาเชิงสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับความงาม อาหารและเครื่องมือ การออกกำลังกาย สปา และการแพทย์ในลักษณะของโฆษณาหรือเป็นสินค้า โดยมีการสื่อความหมายทางจิตวิญญาณอย่างความสงบ ความอ่อนคลาย ความดีงาม และการเข้าถึงความสมดุลทางจิตใจ

2548

- การฝึก ยืมพัฒนา, นิตยสาร a day กับภาพสะท้อนของกลุ่มวัฒนธรรมย่อยแบบโพสต์โมเดิร์น พบว่า ลักษณะแบบโพสต์โมเดิร์นที่ปรากฏในนิตยสารคือ ท่าทีแบบโพสต์โมเดิร์นที่มาจากวิถีคิดของผู้ก่อตั้ง ความเป็นโพสต์โมเดิร์นที่ผู้ผลิตเลือกหยิบยกมานำเสนอ สื่การเขียนที่ใช้เทคนิคการประพันธ์แบบโพสต์โมเดิร์น และเนื้อหาที่สะท้อนลักษณะของผู้คน สังคม วัฒนธรรมการบริโภคแบบโพสต์โมเดิร์น โดยลักษณะของโพสต์โมเดิร์นที่สะท้อนวิถีชีวิตของผู้อ่านมีเพียงในแง่ของรสนิยมทางด้านศิลปะและรูปแบบที่แตกต่างของนิตยสารที่เป็นลักษณะหนึ่งของโพสต์โมเดิร์นเท่านั้น

2549

- อำนวย ฤทัยคงถาวร, การถ่ายทอดอุดมการณ์คาทอลิกผ่านสื่อมวลชนคาทอลิก พบว่า สื่อมวลชนคาทอลิกมีการอุดมการณ์คาทอลิกในเรื่องของความรัก สันติภาพ ความยุติธรรม สิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีมนุษย์ ด้วยวิธีการนำเสนอที่อ้างคำหรือประโยคที่เกี่ยวกับอุดมการณ์จากพระคัมภีร์ไบเบิล ยกตัวอย่างชีวิตของบุคคลร่วมสมัย เหตุการณ์หรือเรื่องราวในสถานการณ์ปัจจุบัน และการทำทนายผู้รับสารให้เกิดการตัดสินใจ

2550

- สุภาวดี สุขสมัย, นิตยสารแนวสุขภาพของบริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) กับการนำเสนอเรื่อง "โยคะ" พบว่า นิตยสารแนวสุขภาพมีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโยคะในลักษณะของข้อมูลทั่วไปและกระแสมโนมโยคะในสังคม สร้างกระแสบริโภคโยคะในฐานะสัญญาณทางวัฒนธรรมด้วยการใส่รหัสให้โยคะเป็นการออกกำลังกายของชนชั้นสูงและสร้างความหมายโดยนัยให้โยคะเป็นการออกกำลังกายสำหรับคนรุ่นใหม่ สร้างอัตลักษณ์สำหรับคนรุ่นใหม่ไม่ตกกระแส สร้างคุณค่าให้โยคะเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิต ช่วยให้รูปร่างดีและสวยงาม
- วิราพร วัชรพงศ์ชัย, อุดมการณ์การต่อสู้ทางเพศในหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นสำหรับผู้หญิงกับการสร้างอัตลักษณ์ทางเพศของวัยรุ่นหญิงไทย พบว่า หนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นสำหรับผู้หญิงมีการนำเสนอเนื้อหาผ่านวาทกรรมที่เป็นอุดมการณ์การต่อสู้ทางเพศในด้านความเป็นหญิง ด้านการใช้ชีวิตของผู้หญิง และความรักของผู้หญิงที่ถ่ายทอดผ่านตัวการ์ตูนนางเอก ซึ่งค่านิยมเรื่องเพศที่ถูกนำเสนอในหนังสือการ์ตูนและวัยรุ่นหญิงนำมาประกอบสร้างเป็นอัตลักษณ์ทางเพศคือ ค่านิยมความเป็นผู้หญิงที่ใส่ใจต่อความสวยงาม ความเป็นแม่ศรีเรือนร่วมสมัย ค่านิยมที่ผู้หญิงเท่าเทียมกับผู้ชายในด้านการมีอิสระในการดำเนินชีวิต ฟังพา

ตนเอง และค่านิยมด้านความรักที่สามารถแสดงออกต่อเพศชายได้อย่างเท่าเทียม และการมีเพศสัมพันธ์กันตามกรอบการรักรับรองของตัวของผู้หญิง

- กติกา ศรีรักษา, ความหมายและกระบวนการสร้างความหมาย "บ้าน" ในนิตยสารบ้านและสวน พบว่า การให้ความหมายบ้านที่ปรากฏในนิตยสารมีความหมายที่สอดคล้องตามแนวคิดแบบสมัยใหม่ในประเด็นด้านความทันสมัย การอยู่ภายใต้ระบบแบบแผน การสนองการใช้งานเพื่ออยู่อาศัย และความเป็นพื้นที่ส่วนตัว และแนวคิดแบบโพสต์โมเดิร์นในประเด็นการคำนึงถึงสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ความโหยหาอดีต การสนองการใช้งานเชิงสัญลักษณ์เพื่อการสื่อสารความเป็นตัวตน และการไม่จำกัดความเป็นพื้นที่ส่วนตัว

3. ภาพลักษณ์และอัตลักษณ์ที่นำเสนอผ่านสื่อ

ภาพลักษณ์และอัตลักษณ์ที่นำเสนอผ่านสื่อ เป็นการนำเสนอลักษณะของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือประเทศในลักษณะใดลักษณะหนึ่งตามแนวคิดหรือความเชื่อหลักของผู้ผลิตสื่อที่มีต่อเรื่องนั้นๆ ซึ่งสะท้อนแนวคิดและความเชื่อหลักของสังคม ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะ วิธีการ และรูปแบบการนำเสนอภาพลักษณ์หรืออัตลักษณ์ การสื่อความหมาย และการต่อสู้หรือต่อรองความหมาย มี 17 ชิ้นคือ

2538

- ชันญีชี กาญจนอุไรโรจน์, การศึกษาภาพลักษณ์สตรีในหนังสือพิมพ์รายวันในช่วงปี 2528-2537 พบว่า หนังสือพิมพ์มีการนำเสนอภาพลักษณ์ของสตรีแตกต่างกันตามหน้าที่นำเสนอ คือ สตรีจะถูกนำเสนอในฐานะป็นผู้ถูกกระทำหรือวัตถุประสงค์ในประเด็นสตรีกับเหยื่อความรุนแรง เป็นสตรีธรรมดาด้วยรูปภาพและทิศทางที่เป็นกลางในหน้าหนึ่ง ขณะที่ในหน้าสตรีและหน้าอื่นๆ จะนำเสนอประเด็นสตรีกับสังคมในฐานะเป็นผู้กระทำ เป็นผู้นำ และหญิงยุคใหม่ในปริบทลสาธาณะด้วยรูปภาพและทิศทางที่เป็นกลาง
- นาทฤดี จุลประยูร, เปรียบเทียบภาพลักษณ์ของนายกรัฐมนตรีไทยในหน้าหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในช่วงปี 2531-2535 พบว่า การนำเสนอบทบาทของนายกรัฐมนตรีที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเภทของข่าวอยู่ในเรื่องของการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และด้านการทหาร โดยภาพลักษณ์ที่นำเสนอ นั้น พลเอกชาติชายมีแนวโน้มเป็นบวกมากกว่าลบ พลเอกสุจินดาดีมีแนวโน้มเป็นลบมากกว่าบวก และนายอานันท์มีแนวโน้มที่ใกล้เคียงกันทั้งในด้านบวกและลบ

2539

- จิตรารภรณ์ วนัสพงศ์, ชาติพันธุ์นิยมในการนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับประเทศลาวในหนังสือพิมพ์ไทย พบว่า หนังสือพิมพ์การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศลาวจะแตกต่างกันไปตามเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศลาว โดยในช่วงการเกิดเหตุการณ์สงครามพิพาทชายแดนจนถึงช่วงสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว มีการนำเสนอภาพลักษณ์ไปในทิศทางลบมากกว่าบวก และในช่วงการฟื้นฟูความสัมพันธ์จนถึงช่วงที่ความสัมพันธ์ดำเนินไปด้วยดีจะนำเสนอภาพลักษณ์ไปในทิศทางบวกมากกว่าลบ

2540

- กิตติวรรณ ปุ่มบางกระตี, การวิเคราะห์บทบาทของหนังสือพิมพ์รายวันต่อการสร้างภาพลักษณ์ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในช่วงปี 2523 -2539 พบว่า หนังสือพิมพ์นำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง แตกต่างกันไปตามช่วงเวลา บทบาททางการเมืองของ พล.ต.จำลอง และปัจจัยแวดล้อม โดยในช่วง พ.ศ.2523-2535 มีการนำเสนอภาพลักษณ์ในทางบวก เนื่องจากการปฏิบัติตัวที่แตกต่างจากนักการเมืองทั่วไป ช่วง พ.ศ. 2535 ที่เกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ มีการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นกลาง เนื่องจากหนังสือพิมพ์ระมัดระวังเรื่องการนำเสนอเนื้อหาที่อาจส่งผลเสียต่อประเทศชาติและประชาชน และช่วง พ.ศ.2535-2539 มีการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นบวกน้อยสุด เนื่องจากการปฏิบัติตัวของ พล.ต.จำลอง หลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬที่มีความขัดแย้งในตัวเอง ทำให้ประชาชนเกิดความสับสนและไม่แน่ใจในตัว พล.ต.จำลอง

2542

- วีระยุทธ ลาตีฟี, การสะท้อนภาพของเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับชาวมุสลิมในหนังสือพิมพ์ไทย พบว่า ภาพลักษณ์ของชาวมุสลิมที่ถูกนำเสนอในเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ผ่านเหตุการณ์ข่าวส่วนใหญ่เป็นภาพลักษณ์ในเชิงลบมากกว่าเชิงบวก มักนำเสนอเนื้อหาเพียงด้านเดียว โดยเฉพาะปัญหาความขัดแย้งและความรุนแรง เน้นย้ำภาพลักษณ์เชิงลบของชาวมุสลิมที่ส่งผลต่อการรับรู้ของประชาชน

2543

- พัชรารัตน์ แสนยานุสิน, ประเทศไทยในมุมมองของเอเชียวีค และฟาร์อีสเทิร์นอีคอนอมิค รีวิวในช่วงก่อนและระหว่างวิกฤตทางเศรษฐกิจ (2538 - 2542) พบว่า นิตยสารต่างประเทศนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยในด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเมืองภายในประเทศ ปัญหาทางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยมีมุมมองต่อ

ประเทศไทยด้วยการนำเสนอเนื้อหาในเชิงลบในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจและเป็นกลางในช่วงเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ

- ลีติกร เตรยาภรณ์, ภาพลักษณ์ของกลุ่มชายรักร่วมเพศที่สะท้อนจากเนื้อหาในหนังสือพิมพ์รายวันไทยช่วงปี พ.ศ. 2508-2543 พบว่า หนังสือพิมพ์มีการนำเสนอภาพลักษณ์ของกลุ่มชายรักร่วมเพศในด้านบุคลิกและพฤติกรรม ประเด็นของเนื้อหา และสาเหตุของพฤติกรรมรักร่วมเพศที่มีลักษณะเป็นการสร้าง ดำรง และต่อยอดภาพลักษณ์และทัศนคติด้านลบของคนในสังคม โดยภาพลักษณ์ด้านลบของกลุ่มชายรักร่วมเพศที่ถูกนำเสนอคือ สู้สอน วิดถาวร มีพฤติกรรมผิดกฎหมาย ชอบล่อลวงเด็ก ส่วนภาพลักษณ์ด้านบวกที่ถูกนำเสนอคือ มีความสามารถและความคิดสร้างสรรค์ ช่วยเหลือสังคม และมีความตระหนักถึงโรคเอดส์

2544

- บุษบรรณ จินเจริญ, การต่อสู้ทางวาทกรรมของโสเภณีหญิงไทยจากสื่อกระแสหลักสู่เว็ลด์ไวด์เว็บ พบว่า สื่อกระแสหลักอย่างหนังสือพิมพ์มีการนำเสนอภาพลักษณ์ของโสเภณีผ่านวาทกรรมในเชิงลบในลักษณะของการเป็นสินค้าและวัตถุทางเพศ การเป็นผู้หญิงเลวและความเป็นอื่นในสังคม และวาทกรรมในเชิงบวกในลักษณะของการเป็นผู้ประกอบอาชีพและความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน ขณะที่สื่อเว็บไซต์จะมีการผลิตซ้ำวาทกรรมจากสื่อกระแสหลักและวาทกรรมที่โสเภณีเป็นผู้สร้างความหมายเองเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองให้กับตนเองในลักษณะของการเป็นผู้หญิงที่ดีต่อสู้ชีวิตและเป็นเหยื่อสังคม
- กนกวรรณ ไม้สนธิ, การต่อรองอำนาจของผู้หญิงจากการนำเสนอเรื่องราวผ่านสื่อวิทยุในประเทศไทย พบว่า ลักษณะการต่อรองอำนาจของนางแบบในการนำเสนอภาพตัวแทนเรือนร่างของผู้หญิงในวิทยุที่ท้าทายแนวคิดแบบปิตาธิปไตยคือ การนำเสนอลักษณะความงามของผู้หญิงด้วยการเปิดเผยเรือนร่างแม้ว่าจะมีอายุมาก การใช้ภาพตัวแทนด้านบวกด้วยการสวมบทบาทเป็นคนชาติอื่น และการใช้ภาพตัวแทนหรืออัตลักษณ์ของนางแบบเองในการต่อรองอำนาจด้วยการเป็นผู้ใส่รหัสผ่านทางสายตาหรือท่าทาง
- มีโชค ราษฎร์นุวัต, การต่อรองทางเพศสภาพในนิตยสารผู้หญิงและผู้ชาย พบว่า นิตยสารผู้หญิงมีการนำเสนอเนื้อหาที่ยังคงอุดมการณ์หลักในเรื่องความเป็นหญิงและความเป็นชายในลักษณะเดิม รวมทั้งมีการต่อรองทางเพศสภาพ ขณะที่นิตยสารชายมีการนำเสนอเนื้อหาที่ยอมรับและต่อยอดเพศสภาพความเป็นชายและหญิงตามอุดมการณ์หลักของสังคมในลักษณะที่ชายเป็นใหญ่

2545

- มณฑกานต์ เชื่อมชิต, สตรีกับการถูกทำให้เป็นเหยื่อในหนังสือพิมพ์และชีวิตหลังผ่านพ้นพบว่า หนังสือพิมพ์มีลักษณะการนำเสนอข่าวที่ทำให้ผู้หญิงในข่าวกลายเป็นจำเลยของสังคมและถูกทำให้เป็นเหยื่อด้วยการใช้กรอบการเล่าเรื่องทั้งที่เป็นรายละเอียดของเหตุการณ์ ภูมิหลังของเหตุการณ์และผู้ตกเป็นข่าว ผลต่อเนื้อหาของเหตุการณ์ ปฏิกริยาจากฝ่ายต่างๆ ในสังคม และการใช้ภาษาที่มีการให้คุณค่าและซ่อนนัยยะที่ตอกย้ำอุดมการณ์แบบชายเป็นใหญ่อันเป็นอุดมการณ์หลักของสังคม

2547

- นันทพร ผลอนันต์, วาทกรรมในการนำเสนอข่าวชุมชนกรณีความขัดแย้งเรื่องที่ดิน จังหวัดลำพูน เปรียบเทียบระหว่างหนังสือพิมพ์ไทยนิวส์กับสำนักข่าวประชาธรรม พบว่า การนำเสนอข่าวกรณีความขัดแย้งเรื่องที่ดินผ่านวาทกรรมในสื่อหนังสือพิมพ์กับเว็บไซต์แตกต่างกัน โดยหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไทยนิวส์นำเสนอวาทกรรมที่มองรัฐในแง่บวกและชาวบ้านในแง่ลบ ส่วนเว็บไซต์ของสำนักข่าวประชาธรรมจะนำเสนอวาทกรรมที่มองรัฐในแง่ลบและชาวบ้านในลักษณะที่เป็นกลาง
- วรรณภรณ์ สุขมาก, นิตยสารผู้ชายกับกระบวนการสร้างความเป็นชายแบบ "เมโทรเซ็กส์ชวล" พบว่า นิตยสารผู้ชายมีกระบวนการสร้างภาพตัวแทนความเป็นชายแบบเมโทรเซ็กส์ชวลที่เชื่อมโยงกับรูปแบบของสัญลักษณ์เพื่อการบริโภคผ่านทางโฆษณา บทความเชิงโฆษณา ภาพแฟชั่น และการจัดวางสินค้าหรือตราสินค้าทั้งในทางตรงและทางอ้อม โดยลักษณะความเป็นชายแบบเมโทรเซ็กส์ชวลที่ปรากฏในนิตยสารคือ ผู้ชายที่มีการศึกษาสูงและฐานะดี มีรสนิยมในการดูแลเอาใจใส่ตนเองทั้งในด้านสุขภาพและความงาม สนใจแฟชั่นและผลิตภัณฑ์ดูแลความงาม
- ณัฐกานต์ คูสมิทธิ, ภาพวีรบุรุษที่ถูกประกอบสร้างผ่านกระบวนการข่าวสารของหนังสือพิมพ์ประชานิยม พบว่า หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณมีการประกอบสร้างภาพวีรบุรุษด้วยการจำแนกคุณสมบัติของบุคคลที่ตกเป็นข่าว โดยเลือกนำเสนอประเด็นที่มีความสอดคล้องและสนับสนุนคุณสมบัติของวีรบุรุษที่หนังสือพิมพ์ประกอบสร้างคือ การกำหนดกรอบความเป็นวีรบุรุษ การให้ความสำคัญกับบุคลิกและผลงานของบุคคลที่ตกเป็นข่าว และการนำเสนอข่าวให้สอดคล้องกับช่วงเวลาและเหตุการณ์
- วิจิศา ไชยสินธุ์, อัตลักษณ์ "ผู้หญิงเก่ง" ในนิตยสารสตรีช่วงปี พ.ศ.2540-2545 พบว่า นิตยสารผู้หญิงมีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้หญิงเก่งด้วยการให้ความหมายและสร้างภาพตัวแทนของผู้หญิงที่มีความรู้ ความสามารถในการในอาชีพการงาน มีวิสัยทัศน์และความ

เป็นผู้นำ มีบทบาทเท่าเทียมผู้ชายและได้รับการยอมรับจากสังคม สามารถจัดการบทบาททั้งในการทำงานและในครอบครัวได้ดี

2550

- สุวิชา ชัยวรรณธรรม, การสร้างภาพตัวแทนและการผลิตซ้ำอุดมการณ์ประชาสังคมขององค์กรพัฒนาเอกชนในนิตยสารสารคดีและ www.sarakadee.com พบว่า นิตยสารสารคดีมีการสร้างภาพตัวแทนและผลิตซ้ำอุดมการณ์ประชาสังคมขององค์กรพัฒนาเอกชนคือ ภาพตัวแทนในประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภาพตัวแทนในประเด็นด้านกลุ่มบุคคลและสภาพของปัญหา และภาพตัวแทนในประเด็นด้านสถาบันและชุมชนสังคม โดยมีกระบวนการสร้างความหมายผ่านทางรูปแบบของวาทกรรมอุดมการณ์อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ รวมทั้งมีลักษณะที่สัมพันธ์กับความเคลื่อนไหวประเด็นทางประชาสังคมขององค์กรพัฒนาเอกชนในแต่ละยุคสมัย
 - โสภา สถาพรชัยวัฒน์, วาทกรรมผู้หญิงเช็กซีในนิตยสารมาร์สและอิมเมจ พบว่า นิตยสารมีการนำเสนอวาทกรรมผู้หญิงเช็กซีที่สะท้อนถึงอำนาจของทุนนิยมและแนวคิดแบบปิตาธิปไตยที่เข้ามากำกับความหมายของผู้หญิงเช็กซีในมิติเพศสรีระ เพศสภาพ และเพศวิถีที่ทำให้ผู้หญิงเช็กซีกลายเป็นสินค้าในพื้นที่สื่อ ซึ่งลักษณะของผู้หญิงเช็กซีที่ถูกนำเสนอในนิตยสารคือ ผู้หญิงสวยแต่งกายเปิดเผยเรื้อนร่างหรือเน้นอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย ผู้หญิงที่มีบุคลิกหน้าตาที่มีเสน่ห์ดึงดูดทางเพศ ผู้หญิงที่แต่งกายทันสมัยและมีความเป็นผู้หญิงยุคใหม่ และผู้หญิงที่เปิดเผยความรู้สึกและความต้องการทางเพศ
4. รูปแบบและปริมาณการนำเสนอข้อมูลทางสถิติและประชากรศาสตร์

รูปแบบและปริมาณการนำเสนอข้อมูลทางสถิติและประชากรศาสตร์ เป็นการนำเสนอข้อมูลทางสถิติและผลการทำประชากรศาสตร์ของหนังสือพิมพ์ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะและวิธีการนำเสนอ ปริมาณและรูปแบบการนำเสนอ มี 3 ชั้นคือ

2539

- ดลฤดี พิธิษฐการ, รูปแบบและปริมาณการใช้ข้อมูลทางสถิติประกอบการเสนอเนื้อหาในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พบว่า หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพมีปริมาณการใช้ข้อมูลทางสถิติในรูปแบบบรรยายและกึ่งบรรยายกึ่งตารางมากกว่าหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณที่ใช้รูปแบบตารางและแผนภูมิ ส่วนหนังสือพิมพ์เฉพาะด้านมีปริมาณการใช้ข้อมูลทางสถิติ

มากกว่าหนังสือพิมพ์ทั่วไป โดยหนังสือพิมพ์ทุกประเภทจะใช้ข้อมูลสถิติในรูปแบบบรรยายในข่าว ส่วนในเนื้อหาอื่นๆ จะใช้รูปแบบตาราง กึ่งบรรยายกึ่งตาราง และแผนภูมิ

2544

- รพีวรรณ กลยนิ, เปรียบเทียบเนื้อหาการสำรวจโพลในหนังสือพิมพ์รายวันและการสร้างความน่าเชื่อถือ พบว่า หนังสือพิมพ์นำเสนอเนื้อหาการสำรวจโพลในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความขัดแย้ง ประเด็นการเลือกตั้งในด้านทำนายผลการเลือกตั้ง และประเด็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ประชาชนสนใจ ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นการรายงานผลโพลที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วโดยไม่ถูกต้องสมบูรณ์ตามหลักการรายงานผลสำรวจ เพื่อใช้ในการสร้างความน่าเชื่อถือและน้ำหนักให้กับข่าว
- วงศ์สุภัทร คงสวัสดิ์, การนำเสนอเนื้อหาการทำประชาพิจารณ์ของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า แนวทางในการนำเสนอเนื้อหาการทำประชาพิจารณ์ของหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่เป็นการให้ข่าวสารทั่วไป การนำเสนอข้อโต้เถียงของทุกฝ่าย การให้ข้อคิดบางประการ การเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็น การรายงานให้ทราบถึงความเป็นมา การแจ้งให้ทราบถึงผลการทำประชาพิจารณ์ และการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

5. ลักษณะการไหลของข้อมูลข่าวสารและอคติในการนำเสนอ

ลักษณะการไหลของข้อมูลข่าวสารและอคติในการนำเสนอ เป็นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่สมดุลหรือเท่าเทียมกันระหว่างโลกตะวันตกกับโลกตะวันออก ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะและทิศทางการนำเสนอเนื้อหา มี 2 ชั้นคือ

2540

- ปารณีย์ จันทรกุล, การเสนอข่าวโลกตะวันตกและข่าวโลกตะวันออกของสำนักข่าวต่างประเทศ พบว่า สำนักข่าวต่างประเทศนำเสนอข่าวเกี่ยวกับประเทศที่อยู่ต่างภูมิภาคในทิศทางบวกมากกว่าประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน ซึ่งสำนักข่าวทั้งสองภูมิภาคเน้นคุณค่าข่าวเกี่ยวกับความใกล้ชิดและเชิงลบเป็นหลัก ทำให้การนำเสนอข่าวของภูมิภาคตะวันออกไม่เป็นไปในทิศทางลบหรือไม่มีอคติในการนำเสนอข่าวสารระหว่างประเทศ ส่วนการไหลของข่าวสารระหว่างประเทศของสำนักข่าวตะวันออกกับตะวันตกยังไม่สมดุลกัน เนื่องจากสำนักข่าวตะวันตกมีปริมาณการนำเสนอข่าวสารมากกว่าสำนักข่าวตะวันออกอย่างเห็นได้ชัด

2541

- เสาวณีย์ ฉัตรแก้ว, การนำเสนอวัตรกรรมของชาติตะวันตกในหนังสือพิมพ์ของมิชชันนารีระหว่างสมัยรัชกาลที่ 3 ถึงสมัยรัชกาลที่ 5 พบว่า การนำเสนอวัตรกรรมของชาติตะวันตกในหนังสือพิมพ์ของมิชชันนารีทั้งในด้านสังคม การปกครอง เทคโนโลยี การแพทย์ และศาสนาแล้วแต่มุ่งขยายทัศนวิสัยที่เป็นกลาง เพื่อให้ผู้อ่านชาวสยามได้เรียนรู้อารยธรรมตะวันตก ด้านสิทธิทางการศึกษา สิทธิสตรี และเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ ยกเว้นความปรารถนาอย่างเป็นทางการกระตุ้นให้เกิดการยอมรับและนิยมในแนวความคิดตะวันตก ทั้งยังมีการสรรเสริญพระมหากษัตริย์ที่ทรงยอมรับวิทยาการตะวันตกด้วย

6. ความยากง่ายของสไตล์การเขียนในหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ

ความยากง่ายของสไตล์การเขียนในหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ เป็นการนำเสนอลักษณะข้อเขียนภาษาอังกฤษในหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับระดับความยากของการใช้ภาษาอังกฤษในงานเขียน มี 1 ชั้นคือ

2538

- กิตติพงษ์ ทวีวงศ์, การศึกษาเปรียบเทียบระดับความยากง่ายต่อการอ่านของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์และเดอะเนชั่น พบว่า การนำเสนอเนื้อหาส่วนใหญ่ของหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษทั้ง 2 ชื่อฉบับมีระดับความยากต่อการอ่านโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับยากตามมาตรฐานของ Flesch และยากอยู่ในระดับมหาวิทยาลัยปีที่ 1 ของสหรัฐอเมริกา ตามมาตรฐานของ Gunning โดยข้อเขียนที่มาจากนักเขียนของหนังสือพิมพ์มีความยากต่อการอ่านโดยเฉลี่ยมากกว่าข้อเขียนจากสำนักข่าว

7. โครงสร้าง รูปแบบ และไวยากรณ์ของหนังสือพิมพ์

โครงสร้าง รูปแบบ และไวยากรณ์ของหนังสือพิมพ์ เป็นการจัดวางรูปแบบและโครงสร้างของหนังสือพิมพ์ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างโดยรวมของหนังสือพิมพ์ การจัดวางรูปแบบ และหลักไวยากรณ์ที่ใช้ มี 1 ชั้นคือ

2549

- งาม เชื้อสถาปนศิริ, โครงสร้าง ระบบ และไวยากรณ์ของหนังสือพิมพ์ พบว่า โครงสร้างของหนังสือพิมพ์ประกอบด้วยโครงสร้างสถิติที่แบ่งเป็นโครงสร้างทางความคิดที่ประกอบด้วยเนื้อหาสาระ และรูปแบบการตีพิมพ์ กับโครงสร้างทางกายภาพที่เป็นตัวเล่มระดับหน้า และระดับหน่วยย่อย โดยมีนักหนังสือพิมพ์เป็นตัวเชื่อมระหว่างโครงสร้างทางความคิดและทางกายภาพด้วยกระบวนการทางความคิดของนักหนังสือพิมพ์และกระบวนการผลิตซ้ำอุดมการณ์ความคิดของนักหนังสือพิมพ์ไปยังสื่อหนังสือพิมพ์ได้ด้วยไวยากรณ์ที่มีกฎเกณฑ์ในการสร้างและความคุมความเป็นหนังสือพิมพ์ และอีกโครงสร้างที่เป็นโครงสร้างพลวัตรทางกายภาพของหนังสือพิมพ์ที่สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามโครงสร้างที่กำหนดค่าความหมายไว้แล้ว

8. รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในสื่อใหม่อย่างอินเทอร์เน็ต

รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในสื่อใหม่อย่างอินเทอร์เน็ต เป็นการนำเสนอเนื้อหาผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นช่องทางการสื่อสารอย่างหนึ่งหรือเป็นสื่อใหม่ในสังคมสารสนเทศ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบและลักษณะการนำเสนอเนื้อหา มี 3 ชั้นคือ

2545

- จิรัฏฐ์ ศุภการ, การอธิบายตัวตนในชุมชนเสมือนจริง พบว่า รูปแบบการนำเสนอตัวตนในชุมชนเสมือนจริงเป็นแบบอนุรักษ์ที่คงไว้ซึ่งความเป็นมนุษย์ในโลกแห่งความเป็นจริงทั้งแบบนามธรรม แบบธรรมดา และแบบสวยงาม รวมทั้งยังมีรูปแบบตัวตนที่ถูกสร้างขึ้นใหม่หมดในลักษณะที่ไม่มีคำจำกัดความ และแบบผสมผสานตามลักษณะจินตนาการ ส่วนรูปแบบการจัดระเบียบสังคมในชุมชนเสมือนจริงเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตยผ่านตัวแทนที่มีความสามารถทางด้านคอมพิวเตอร์ โดยจะให้สิทธิเสรีภาพในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและทรัพยากรส่วนบุคคลของสมาชิกในชุมชนเสมือน
- กานตวี ปานสีทา, บทบาทของเว็บมาสเตอร์ในการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ พบว่า เนื้อหาส่วนใหญ่ของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ไม่ต่างไปจากหนังสือพิมพ์ฉบับเล่ม และอาจมีการเพิ่มเติมเนื้อหาที่สร้างขึ้นเพื่อนำเสนอบนเว็บไซต์ ซึ่งจะใช้ลักษณะเด่นของสื่ออินเทอร์เน็ตที่สามารถสื่อสารแบบสองทางหรือมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้ส่งและผู้รับสารได้ โดยเนื้อหาที่นำเสนอจะเหมาะสมกับการใช้งานข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต

2548

- วิมลรัตน์ ทรัพย์เพ็ญภพ, ปัญหาทางจริยธรรมในการโต้ตอบบนเว็บบอร์ดในเว็บไซต์ผู้จัดการออนไลน์ พบว่า เนื้อหาในเว็บบอร์ดส่วนใหญ่เป็นการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นข่าวที่หนังสือพิมพ์ออนไลน์นำเสนอ โดยลักษณะของปัญหาทางจริยธรรมที่พบในการโต้ตอบบนเว็บบอร์ดคือ ปัญหาการหลบหลู่ดูหมิ่น ปัญหาการขาดเหตุผล ปัญหาความก้าวร้าว ปัญหาการขาดแหล่งอ้างอิง และปัญหาการใช้เนื้อหาทางศาสนาโจมตีผู้อื่น

สื่อหรือช่องทางการสื่อสารและบริบททางสังคม

ประเด็นที่ศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสื่อหรือช่องทางการสื่อสารในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนหรือสื่อกลางในการสื่อสาร ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ต่อสังคม ทั้งยังมีเสรีภาพในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารตามสิทธิการรับรู้ของประชาชน จึงต้องมีการเฝ้าระวังและควบคุมเสรีภาพของสื่อมวลชนให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคม ทำให้ประเด็นที่ศึกษาสื่อหรือช่องทางการสื่อสารจากวิทยานิพนธ์ของภาคีวารสารสนเทศเป็นการศึกษาสื่อมวลชนในประเด็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ เสรีภาพและการควบคุม รวมทั้งสิทธิการรับรู้กับสิทธิส่วนบุคคล รวม 41 ชิ้น แบ่งเป็น

1. บทบาทและหน้าที่ของสื่อ

บทบาทและหน้าที่สื่อสิ่งพิมพ์อย่างหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และหนังสือการ์ตูนที่มีต่อสังคม ในการรายงานข่าวสาร ให้ความรู้ ความคิดเห็น ความบันเทิง และเป็นสื่อกลางข้อมูลข่าวสารหรือถ่ายทอดมรดกทางสังคม รวมทั้งการเป็นเวทีแห่งการแสดงความคิดเห็นหรือพื้นที่สาธารณะให้กับประชาชน ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับบทบาทและการทำหน้าที่ของสื่อที่สะท้อนผ่านทางเนื้อหา มี 17 ชิ้นคือ

2538

- วัฒนีย์ ภูวทิศ, การวิเคราะห์บทบาทหนังสือพิมพ์ในการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย พบว่าหนังสือพิมพ์มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้นในช่วงปีรณรงค์ทางวัฒนธรรมไทย ในขอบข่ายของศิลปกรรมไทยและภาษาไทย เน้นการนำเสนอประเภทวัฒนธรรมในเชิงนามธรรมมากขึ้น โดยหนังสือพิมพ์มีบทบาทเป็นผู้ให้ความร่วมมือและสนับสนุนมากกว่าการแจ้งข่าวสารทั่วไป

- พรรณพิมล สระโรชะมาศ, บทบาทของหนังสือพิมพ์มุสลิมในประเทศไทย พบว่า การนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ทางน่านีมีหลักการของอิสลามเป็นบรรทัดฐานในการกำหนดทิศทางการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ซึ่งมีบทบาทเป็นหนังสือพิมพ์มุสลิมในวิถีทางอิสลามที่นำเสนอเนื้อหาและปกป้องอุดมการณ์อิสลามในประเทศไทย

2539

- สำรวย ธรรมโม, บทบาททางการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและสยามรัฐในช่วงเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516, 6 ตุลาคม 2519 และ 17-20 พฤษภาคม 2535 พบว่า หนังสือพิมพ์สยามรัฐมีบทบาทในการนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองในลักษณะของการให้ข้อมูลข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น และการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบายได้อย่างต่อเนื่อง และมีจุดยืนทางการเมืองที่ชัดเจนมากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่นำเสนอเนื้อหาในลักษณะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์

2541

- สกน กิจจวิต, บทบาทของหนังสือพิมพ์เจ้าพระยาในการสร้างความชอบธรรมให้กับรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร และความขัดแย้งกับหนังสือพิมพ์ร่วมสมัย พบว่า หนังสือพิมพ์เจ้าพระยามีบทบาทในการสร้างความชอบธรรมให้รัฐบาลด้วยการนำเสนอเนื้อหาที่สนับสนุนการใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐ การให้ข้อมูลข่าวสารและวิจารณ์รัฐในเชิงบวก การสร้างบรรทัดฐานของสังคมและเห็นพ้องไปกับกิจกรรมต่างๆ ของรัฐ และการเป็นสื่อกลางของรัฐในการตอบโต้หนังสือพิมพ์ฝ่ายตรงข้ามหรือหนังสือพิมพ์ร่วมสมัย
- นรินทร์ นำเจริญ, บทบาทในการสะท้อนและวิพากษ์วิจารณ์สังคมของนิตยสารแนววรรณกรรมไทย พ.ศ.2520-พ.ศ.2539 พบว่า นิตยสารแนววรรณกรรมไทยมีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมในด้านลบเป็นหลักในลักษณะของสังคมเมืองที่เป็นไปด้วยปัญหาและความตกต่ำทางจิตใจที่สวนทางกับความก้าวหน้าทางวัตถุ ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริง และมีคุณค่าในด้านการเตือนภัยให้สังคมทราบ
- ทรงวิทย์ กุลศักดิ์นันท์, บทบาทหนังสือพิมพ์คู่แข่งรายวันในการให้การศึกษาด้านธุรกิจกับความพึงพอใจของนักศึกษา "คู่แข่ง Mini-MBA" พบว่า บทบาทของหนังสือพิมพ์ในการให้การศึกษาด้านธุรกิจนั้นเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งในการส่งเสริมการขายประเภทสมาชิกให้กับองค์กร โดยการเปิด section ของคู่แข่ง Mini-MBA นั้นเป็นการเพิ่มโอกาสทางธุรกิจ ทำให้การศึกษาเป็นสินค้าหรือบริการประเภทหนึ่งที่ขายภูมิปัญญาและความรู้ ซึ่งต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้บริโภคในการนำเสนอเนื้อหาเป็นสำคัญ

- สรายุทธ ยะหะกร, การวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ไทยรายวันในเชิงบทบาททางเศรษฐกิจในภาวะวิกฤต (พ.ศ. 2539 - 2540) พบว่า หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพมีบทบาทในด้านการให้ข้อมูลข่าวสารทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการประสานเรื่องราว ด้านการสร้าง ความต่อเนื่อง และด้านการระดมกำลังหรือผลักดันให้เกิดความเคลื่อนไหวทางสังคม มากกว่าหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณในช่วงภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ

2542

- สรลักษณ์ ต้นเสียงสม, การนำเสนอเนื้อหาด้านการท่องเที่ยวของไทยของหนังสือพิมพ์รายวัน กับความต้องการของผู้อ่าน พบว่า หนังสือพิมพ์มีบทบาทในการนำเสนอเนื้อหาด้านการท่องเที่ยวโดยการให้ข้อมูลข่าวสาร การแสดงความคิดเห็นและชักจูงใจ การถ่ายทอดมรดก ของสังคม การให้ความบันเทิง และการเป็นสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์
- อรพินท์ ตริอมรเลิศ, การนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับกระบวนการร่าง รัฐธรรมนูญแห่งพระราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พบว่า บทบาทของหนังสือพิมพ์ ในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญ คือ การเป็นเวทีแสดงความคิดเห็น การเป็นผู้แจ้งข้อมูลข่าวสาร การเป็นผู้ให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชน การเป็น ผู้ให้หรือปลูกฝังจิตสำนึก และการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง

2543

- จิรอดุลย์ บุญยภักดี, บทบาทของนิตยสารในการให้ความรู้เรื่องเพศ พบว่า นิตยสารหัว นอกที่นำเสนอเนื้อหาเรื่องเพศมีบทบาทในการให้ความรู้เรื่องเพศเกี่ยวกับลักษณะทาง ชีววิทยา ลักษณะทางสังคมวิทยา และลักษณะทางสุขวิทยา นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอ เนื้อหาที่คลาดเคลื่อนไปจากข้อเท็จจริงและอาจก่อให้เกิดการกระตุ้นหรือปลุกเร้าอารมณ์ ทางเพศของผู้อ่าน
- จันทิกา สุภาพงษ์, บทบาทของหนังสือพิมพ์ไทยในการวางกรอบอุดมการณ์ทางสังคมใน กรณีนำเสนอข่าววัดพระธรรมกาย พบว่า หนังสือพิมพ์มีการนำเสนอเนื้อหาข่าววัด พระธรรมกายที่แฝงอุดมการณ์ที่ส่งเสริมอำนาจรัฐมากกว่าการเป็นเวทีอิสระทางความ คิดเห็น ทำให้หนังสือพิมพ์มีบทบาทเสมือนเป็นกลไกอย่างหนึ่งของรัฐในการควบคุมสังคม ทางอ้อมในการผลิตซ้ำอุดมการณ์ที่ส่งเสริมอำนาจรัฐ
- วีระพล อันมัย, บทบาทหนังสือพิมพ์กับการพึ่งพาข่าวสารของชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบ จากโครงการสร้างเขื่อนปากมูล พบว่า หนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญกับการนำเสนอเนื้อหา เกี่ยวกับการชุมนุมของผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการสร้างเขื่อนปากมูลค่อนข้างน้อย ทำ

ให้หนังสือพิมพ์มีบทบาทในการให้ข้อมูลข่าวสารและสื่อกลางในการกระตุ้นให้เกิดความเคลื่อนไหวทางสังคมที่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้ชุมนุม

2544

- ศศิเพ็ญ วชิรเจริญทรัพย์, บทบาทหนังสือพิมพ์กับการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ พบว่าหนังสือพิมพ์นำเสนอเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์ยังไม่ครอบคลุมและเพียงพอกับการสร้างพื้นฐานความรู้และกระบวนการคิดในทางวิทยาศาสตร์ให้กับผู้อ่านได้ แต่ก็สามารถมีส่วนช่วยในการสร้างวัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ได้ด้วยการนำเสนอและให้ความสำคัญกับเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เชื่อมโยงกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคม
- สุวีรัตน์ ทองอินทร์, การนำเสนอเนื้อหาการจัดระเบียบสังคมในหนังสือพิมพ์ไทย พบว่าหนังสือพิมพ์มีการนำเสนอเนื้อหาการจัดระเบียบสังคมในลักษณะสนับสนุนมากกว่าคัดค้าน ซึ่งสะท้อนบทบาทในการให้ความรู้และแจ้งข้อมูลข่าวสาร สร้างสถานภาพของบุคคล เป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปลุกจิตสำนึกให้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดระเบียบ และช่วยให้สังคมมีความขัดแย้งน้อยลง

2545

- ชลาพันธ์ อูปกิจ, บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวัน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจ.เชียงใหม่ตามแนวคิดประชาสังคมส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอประเด็นปัญหาในระดับจังหวัดตามความสนใจของประชาชน โดยจะไม่ให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหาในระดับท้องถิ่นหรืออำเภอรอบนอกเท่าที่ควร และไม่เป็นที่สาธารณะสำหรับประชาชนในท้องถิ่น มีเพียงการเปิดโอกาสให้ผู้นำกลุ่มประชาสังคมหรือนักวิชาการที่มีชื่อเสียงให้ข้อมูลแก่ทางหนังสือพิมพ์ในบางโอกาสเท่านั้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการขาดโอกาสแสดงความคิดเห็นและกำหนดประเด็นข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นปัญหาในระดับท้องถิ่นของประชาชน
- นิดา สุวรรณชัยศักดิ์, บทบาทของหนังสือพิมพ์ในการส่งเสริมการศึกษาตามแนวนโยบายปฏิรูปการศึกษาและความคาดหวังของสังคม พบว่า การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาของหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่เป็นข่าวในระดับนโยบายที่แสดงให้เห็นถึงบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการเป็นผู้แจ้งข่าวสาร ผู้สร้างความเข้าใจในสังคม ผู้ผลักดันหรือกระตุ้นให้เกิดการกระทำ ผู้ตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการเป็นที่สาธารณะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในสังคม

2548

- เอนก รัตนจิตบรรจง, บทบาทของหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นประเภทกีฬากับการเสริมสร้างคุณธรรมแก่เด็กและเยาวชน พบว่า หนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นประเภทกีฬาที่มีบทบาทในการเสริมสร้างคุณธรรมแก่เด็กและเยาวชนด้วยการนำเรื่องราวในชีวิตประจำวันของเด็กอาจจะประสบพบเจอมาใช้เป็นโครงเรื่องให้เกิดความรู้สึกร่วม โดยลักษณะคุณธรรมที่ปรากฏในเนื้อหา คือ ความอดทน ความสามัคคี ความซื่อสัตย์สุจริต การมีสติสัมปชัญญะ ความรับผิดชอบ ความเมตตา กรุณา ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ และความยุติธรรม

2. บทบาทและรูปแบบการนำเสนอของสื่อใหม่อย่างอินเทอร์เน็ต

บทบาทและรูปแบบการนำเสนอของสื่อใหม่อย่างอินเทอร์เน็ตในฐานะสื่อหรือช่องทางการสื่อสารอย่างหนึ่งที่มีต่อสังคม ทั้งในด้านการรายงานข่าวสาร ให้ความรู้ ความคิดเห็น ความบันเทิง และเป็นสื่อกลางข้อมูลข่าวสารหรือถ่ายทอดแนวคิดและอุดมการณ์ รวมทั้งการเป็นเวทีแห่งการแสดงความคิดเห็นหรือพื้นที่สาธารณะให้กับประชาชน ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับบทบาทของสื่อใหม่ที่สะท้อนผ่านรูปแบบการนำเสนอ มี 17 ชิ้นคือ

2541

- วลัษณ์กมล เขี่ยมวิวัฒน์กิจ, เว็บไซต์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในฐานะเป็นแหล่งสารสนเทศเกี่ยวกับปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลก พบว่า เว็บไซต์ในกลุ่มของประเทศพัฒนาแล้วจะนำเสนอข้อมูลในประเด็นเกี่ยวกับมาตรการหรือการกำหนดนโยบายของประเทศในการรับมือและแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลก ขณะที่เว็บไซต์ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาจะเน้นนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลก ความรู้และผลกระทบที่มีแหล่งข้อมูลและอ้างอิงมาจากภายนอกประเทศ โดยบทบาทของเว็บไซต์ในการสื่อสารคือ ใช้เป็นแหล่งข้อมูลและความรู้ เป็นเวทีในการแสดงความคิดเห็นและปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำทางข่าวสารระหว่างกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วกับกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา

2543

- เกรียงไกร ทวีโชติกิจเจริญ, แนวโน้มหนังสือพิมพ์ออนไลน์ในประเทศไทย พบว่า หนังสือพิมพ์ออนไลน์ส่วนใหญ่มีบทบาทเป็นเพียงสื่อเสริมจากสื่อเดิมขององค์กรหนังสือพิมพ์ โดยนำเสนอเนื้อหาไม่ต่างจากหนังสือพิมพ์ฉบับเล่ม สามารถดูข่าวย้อนหลัง

ได้ตามความต้องการของผู้อ่าน มีการเชื่อมโยงเนื้อหาไปยังภายนอกเว็บไซต์ และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งและผู้รับสาร ส่วนแนวโน้มของหนังสือพิมพ์ออนไลน์จะมีการขยายตัวไปในวงกว้างตามการเติบโตของผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต การใช้สื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างหนังสือพิมพ์กับผู้อ่าน และการให้บริการข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายมากขึ้น

2544

- บุญญาภรณ์ วาณิชชาติ, บทบาทของ "เว็บไซต์อัญจารีดอทคอม" ในการเป็นมณฑลสาธารณะของกลุ่มหญิงรักหญิง พบว่า เว็บไซต์อัญจารีดอทคอมมีบทบาทเป็นมณฑลสาธารณะของกลุ่มหญิงรักหญิงได้ในระดับหนึ่งในเรื่องทั่วไปและความสนใจเฉพาะกลุ่มที่สนับสนุนความเป็นตัวตนและแสวงหาความสัมพันธ์ระหว่างกันภายในกลุ่ม ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจหรือทางการเมือง

2545

- อัญนิดา น้อยวงศ์, บทบาทของ www.Muslimthai.com ในการปกป้องอุดมการณ์อิสลาม พบว่า บทบาทของเว็บไซต์มุสลิมไทยในการปกป้องอุดมการณ์อิสลามคือ การปกป้องอุดมการณ์ด้วยการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ชี้ให้เห็นว่าอุดมการณ์อิสลามเหนือกว่ากระแสข่าวสารที่เป็นอุดมการณ์จากโลกตะวันตก การเผชิญหน้ากับผู้ต่อต้านอุดมการณ์อิสลามด้วยนำเสนอเนื้อหาที่สร้างความเข้าใจ หลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรง และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นได้ แต่ถ้าเกิดความขัดแย้งในกระดานสนทนาจะมีการลบข้อความหรือยกเลิกการใช้งานกระดานสนทนาชั่วคราว
- มณฑกานต์ ตปนียางกูร, พัฒนาการของสื่อประชาสังคมไทยบนอินเทอร์เน็ต พบว่า เว็บไซต์ที่นำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับภาคประชาชนในฐานะสื่อภาคประชาคมนั้นมีบทบาทเป็นฐานข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของประชาชนที่ต่างจากสื่อกระแสหลัก เป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเป็นช่องทางติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน โดยไม่มีบทบาทในด้านการเป็นสื่อกลางในการประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายและการยุติปัญหาหรือหาทางออกให้กับสังคมตามแนวคิดการเมืองแบบประชาธิปไตยได้อย่างเต็มรูปแบบ

2548

- พิษณีย์ คงเครือ, การสร้างภูมิคุ้มกันเรื่องเพศแก่วัยรุ่นผ่านทางเว็บไซต์ Sex Must Say และ Teenpath พบว่า เว็บไซต์มีรูปแบบและเนื้อหาในเรื่องเพศในเชิงให้ความรู้และสร้างภูมิคุ้มกันเรื่องเพศให้กับวัยรุ่น โดยใช้รูปแบบการตอบคำถามและกระทู้ในกระดานสนทนา

ในการปลูกฝังภูมิคุ้มกัน ให้ความรู้เรื่องเพศทั้งในเชิงชีววิทยาและเชิงจิตวิทยา จัดทำคัดเลือกและพัฒนาเนื้อหา ร่วมกับองค์กรภายนอก และควบคุมเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม

- พิมลพรรณ ไชยนันท์, บทบาทของเสิร์ชเอนจินที่มีบริการสืบค้นด้วยภาษาไทยในการคัดเลือกเนื้อหา พบว่า เสิร์ชเอนจินที่มีบริการสืบค้นด้วยภาษาไทยจะมีการกั้นกรองคัดเลือกเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม โดยเว็บไซต์ของไทยเองจะมีเฉพาะในส่วนของ การจัดเก็บและคัดเลือกเนื้อหาไว้ในฐานข้อมูลโดยมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้จัดการดูแลเนื้อหา ขณะที่เว็บไซต์ระหว่างประเทศจะไม่มีกั้นกรองเนื้อหา ก่อนทำการจัดเก็บฐานข้อมูล แต่จะมีกลไกที่ผู้ใช้สามารถตั้งค่าการกั้นกรองเนื้อหาได้เอง ซึ่งสามารถกั้นกรองส่วนที่แสดงออกทางเพศอย่างโจ่งแจ้งเท่านั้น

2549

- มนัสชล หิรัญรัตน์, สารานุกรมวิกิพีเดียภาษาไทยและการสื่อสารความรู้สู่สาธารณะ พบว่า เว็บไซต์วิกิพีเดียภาษาไทยมีลักษณะเป็นสารานุกรมออนไลน์ที่ผู้ใช้สามารถมีส่วนร่วมในการจัดการเนื้อหาและแบ่งปันความรู้อย่างสมดุลด้วยลิขสิทธิ์เสรี GFDL ด้วยมุมมองที่เป็นกลางและนโยบายที่เปิดกว้าง มีกระบวนการในการบรรลุข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้ใช้ โดยกรณีที่เกิดความขัดแย้งด้านเนื้อหาจะมีการอภิปรายกันในบทความเพื่อหาข้อสรุปและข้อตกลงที่เป็นกลาง ใช้การจัดทำหน้าเนื้อหาด้วยแรงงานอาสาสมัครและผู้ใช้เว็บไซต์ สามารถค้นหาที่ต้องการได้ง่ายและมีวิกิลิงค์เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างบทความที่ต่อเนื่องกัน ซึ่งมีลักษณะเป็นการสื่อสารความรู้สู่สาธารณะ
- กรรณิกา เชาว์วัฒนากุล, การก่อตัว วิถีชีวิต และปฏิภพในชวงวิกฤตของชุมชนท่องเที่ยวทางอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์เทรคกิ้งไทยดอทคอม พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวของเว็บไซต์เทรคกิ้งไทยดอทคอมมีกระบวนการก่อตัวจากการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตค้นหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มบุคคลจนนำไปสู่การสานสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในเว็บไซต์ โดยสมาชิกจะเลือกมอบความไว้วางใจของสมาชิกในชุมชนด้วยการเรียนรู้ลักษณะนิสัยของคู่สนทนา ใช้ระยะเวลาในคบหา และเปิดเผยตัวตนจริง ซึ่งการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของเว็บไซต์อย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นชุมชนเสมือนบนอินเทอร์เน็ตนั้นสามารถเป็นช่องทางในการพัฒนาเป็นธุรกิจเชิงพาณิชย์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้ในอนาคต

2550

- สุวิชา ชัยวรรณธรรม, การสร้างภาพตัวตนและการผลิตซ้ำอุดมการณ์ประชาสังคมขององค์กรพัฒนาเอกชนในนิตยสารสารคดีและ www.sarakadee.com พบว่า เว็บไซต์สารคดีดอทคอมมีบทบาทในการเปิดพื้นที่สาธารณะเพื่อการสร้างภาพตัวตนและผลิตซ้ำ

วาทกรรมอุดมการณ์ประชาสังคมขององค์กรพัฒนาเอกชนที่เชื่อมโยงจากนิตยสารสารคดี
 ในประเด็นด้านการอภิปรายทัศนคติความคิดเห็นเชิงวิพากษ์ที่ขัดแย้งกันระหว่างตัวแทน
 ขององค์กร NGO และหน่วยงานรัฐ รวมทั้งการแสดงทัศนคติความคิดเห็นจากผู้อ่านที่มี
 อุดมการณ์แนวคิดที่สอดคล้องและสนับสนุนทัศนคติวิพากษ์ของตัวแทน NGO

- ธิดา แย้มบุปผา, บทบาททางการเมืองของเว็บไซต์มหาวิทยาลัยเที่ยงคืนในช่วง
 วิกฤตการณ์ทางการเมืองปี พ.ศ.2549-พ.ศ.2550 พบว่า เว็บไซต์มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน
 โดยภาพรวมได้แสดงมิติของการเป็นสื่อภาคประชาชนในด้านการวิเคราะห์วิจารณ์
 แนวโน้มของเหตุการณ์ทางการเมืองได้อย่างเด่นชัด และบทบาทการเป็นพื้นที่สาธารณะ
 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั่วไปทางการเมืองในกระดานสนทนาที่ไม่
 สามารถนำไปสู่ข้อสรุปหรือแนวทางในการแก้ไขหรือหาทางออกของปัญหาทางการเมืองที่
 ชัดเจนได้
- สมพร อัจฉปัญญา, การเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยบนอินเทอร์เน็ตกับโลกาภิวัตน์ทาง
 เศรษฐกิจ พบว่า เว็บไซต์ขององค์กรพัฒนาเอกชนที่มีการนำเสนอเนื้อหาการเคลื่อนไหว
 ภาคประชาชนเกี่ยวกับกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจมีบทบาทในการเป็นสื่อภาค
 ประชาสังคมในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่สาธารณะในวงกว้าง เพื่อขอความร่วมมือ
 สนับสนุนด้านข้อมูล ส่งต่อข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมต่างๆ ในประเด็นด้านโลกาภิวัตน์
 ทางเศรษฐกิจ และเปิดพื้นที่สาธารณะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
 เกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งส่วนใหญ่ไม่อาจนำไปสู่ข้อสรุปและ
 การเคลื่อนไหวที่ชัดเจนในโลกแห่งความจริงได้
- ภัทรมน ดิวานนท์, เว็บไซต์บันเทิงเกาหลีและเว็บไซต์แฟนคลับดาราเกาหลีกับโลกาภิวัตน์
 ทางวัฒนธรรม พบว่า เว็บไซต์บันเทิงเกาหลีและเว็บไซต์แฟนคลับดาราเกาหลีในประเทศไทย
 ไทยสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการโลกาภิวัตน์ทางวัฒนธรรมที่มีประเทศเกาหลีได้เป็น
 ศูนย์กลาง โดยมีบทบาทเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและถ่ายทอด
 วัฒนธรรมเกาหลีผ่านทางอุตสาหกรรมบันเทิงเกาหลี รวมทั้งยังช่วยส่งเสริมให้เกิดการ
 บริโภคสินค้าและธุรกิจการท่องเที่ยวของประเทศเกาหลีได้
- พรรณอุษา ธีรภาพภัทรกุล, บทบาทเชิงวารสารศาสตร์แบบก่อกกระแสนของผู้จัดการ
 ออนไลน์ในช่วงวิกฤตการณ์ทางการเมืองไทย พบว่า เว็บไซต์ผู้จัดการออนไลน์มีบทบาทใน
 การนำเสนอเนื้อหาแบบก่อกกระแสนทางการเมืองในช่วงวิกฤตการณ์ทางการเมือง โดย
 ผู้ผลิตใช้ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างอินเทอร์เน็ตมาช่วยในการเผยแพร่
 แนวคิดการต่อต้านรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ด้วยการนำเสนอข่าวและข้อมูลที่มีเป้าหมายใน
 การโค่นล้มรัฐบาล และสอดแทรกความคิดเห็นหรือแต่งเติมเนื้อหาในการนำเสนอ

- เจษฎา เจนพิทักษ์, เว็บไซต์มหาวิทยาลัยเที่ยงคืนในฐานะสื่อประชาสังคม พบว่า เว็บไซต์มหาวิทยาลัยเที่ยงคืนยังไม่มีบทบาทของการเป็นสื่อภาคประชาสังคมอย่างเต็มรูปแบบ เนื่องจากอุปสรรคในเรื่องของเนื้อหาและภาษาที่ใช้มีลักษณะทางวิชาการที่ยากแก่ความเข้าใจของผู้ใช้ทั่วไป ทำให้กลุ่มผู้ใช้อยู่ในวงจำกัด ไม่ขยายไปในสังคมวงกว้าง การแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้ส่วนใหญ่ขาดหลักเหตุผล และมีความไม่สะดวกในการแสดงความคิดเห็น ทำให้ความนิยมในการใช้กระดานสนทนาลดลงและส่งผลให้ไม่เกิดลักษณะของชุมชนออนไลน์
- สมฤดี เกียรติศิริกุลธร, วาทกรรมเอดส์ในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ พบว่า เว็บไซต์แก้วไดอารี่มีการนำเสนอวาทกรรมเอดส์ในประเด็นของการมองโลกในแง่ดีเพื่อให้กำลังใจและระบายความรู้สึก การแพทย์เพื่อให้ตระหนักถึงสภาวะและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทางศาสนาเพื่อให้เกิดความสบายใจและปลงไม่คิดมาก เพศสภาพเพื่อตอกย้ำหน้าที่ของผู้หญิง ซึ่งมีบทบาทเป็นชุมชนเสมือนให้พื้นที่พักพิงใจสำหรับผู้ติดเชื้อและเสมือนเป็นสะพานเชื่อมระหว่างสมาชิกบนอินเทอร์เน็ตมาสู่โลกแห่งความจริง
- กรกนก กมลรัตน์, บทบาทอินเทอร์เน็ตในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสำหรับเด็กและเยาวชน พบว่า เด็กและเยาวชนใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางหนึ่งในการเข้าถึงข้อมูลทางด้านพระพุทธศาสนาอย่างเว็บไซต์พลังจิตตอคอม เนื่องจากมีความหลากหลายของเนื้อหาและข้อมูลเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาที่เข้าใจง่าย มีความเปิดกว้างทางความคิด และสามารถดาวน์โหลดบทสวดมนต์หรือเสียงเทศนามาฟังได้ ทำให้อินเทอร์เน็ตมีบทบาทในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาให้กับเด็กและเยาวชนได้ในระดับหนึ่ง

3. เสรีภาพของหนังสือพิมพ์

เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ในการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางของประชาชนในระบบการเมืองแบบเสรีประชาธิปไตย โดยการรายงานข่าวสารและความคิดเห็นที่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนเป็นสำคัญ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะของเสรีภาพหนังสือพิมพ์ การลิดรอนสิทธิและเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ มี 4 ชั้นคือ

2534

- นุปผา ช้างแก้ว, คำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 กับการควบคุมหนังสือพิมพ์โดยรัฐบาลสมัยต่างๆ พบว่า คำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 42 เป็นกฎหมายที่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ โดยให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานของ

รัฐบาลในการควบคุมหนังสือพิมพ์ได้ตามกฎหมายโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการของศาล ซึ่งลักษณะการใช้คำสั่งควบคุมจะแตกต่างกันไปตามสมัยของรัฐบาล โดยการควบคุมหนังสือพิมพ์จะออกมาในรูปของคำสั่งปิด สั่งพักใบอนุญาต และการดักเตือน

2539

- สมเกียรติ รุ่งเรืองวิริยะ, เสรีภาพและจริยธรรมหนังสือพิมพ์ไทยในทัศนะของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช พบว่า ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเสรีภาพและจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ไทยในลักษณะที่เรียกว่า "ไม่ควบคุม ไม่เรียกร้อง" และสามารถเปลี่ยนแปลงท่าทีจากหลักการเดิมอยู่ตลอดเวลาได้ โดยสถานภาพและจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบและจรรยาบรรณของนักหนังสือพิมพ์เอง ซึ่งการวิพากษ์วิจารณ์และล้อเลียนจะต้องอยู่ในขอบเขตที่ไม่ขัดต่อหลักกฎหมายหรือที่ทำให้เกิดการฟ้องร้องได้ รวมทั้งต้องคำนึงถึงผู้อ่านเป็นสำคัญด้วย

2540

- ดวงใจ เสกธีระ, ทัศนะเกี่ยวกับเสรีภาพหนังสือพิมพ์ของนักวิชาชีพ นักการเมืองและประชาชน พบว่า นักวิชาชีพ นักการเมือง และประชาชนมีทัศนะต่อเสรีภาพของหนังสือพิมพ์แตกต่างกัน โดยนักวิชาชีพในฐานะผู้ส่งสารมีความต้องการในด้านการสื่อสารที่เป็นอิสระ ไม่มีการแทรกแซงจากหน่วยงานของรัฐ สามารถแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลได้ ส่วนนักการเมืองในฐานะแหล่งข่าวและผู้รับสารมีความต้องการในด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในเชิงบวกและควรคำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลของแหล่งข่าว ส่วนประชาชนในฐานะผู้รับสารมีความต้องการในด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในเชิงบวก ควรคำนึงถึงสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและผลประโยชน์ส่วนร่วมเคารพในสิทธิส่วนบุคคล และมีจรรยาบรรณวิชาชีพ

2543

- นภัทร วัชระพิมลมาศ, การควบคุมและการใช้ประโยชน์จากหนังสือพิมพ์ของรัฐบาลในยุคจอมพล ป. พิบูลสงคราม กับ ยุคจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ พบว่า หนังสือพิมพ์ถูกลดรอนสิทธิและเสรีภาพโดยไม่สามารถนำเสนอเนื้อหาหรือแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับรัฐบาลและเป็นสื่อกลางหรือรักษาผลประโยชน์ให้กับประชาชนได้ เนื่องจากรัฐบาลสามารถสั่งถอนใบอนุญาตและปิดองค์กรหนังสือพิมพ์ ขณะเดียวกันรัฐก็ใช้บุคคลและสื่อต่างๆ เป็นเครื่องมือสนับสนุนนโยบายและอุดมการณ์ของรัฐและโจมตีหนังสือพิมพ์ฝ่ายตรงข้าม

4. การเฝ้าระวังสื่อและการควบคุมเสรีภาพสื่อมวลชน

การเฝ้าระวังสื่อและการควบคุมเสรีภาพสื่อมวลชนในการนำเสนอความคิดเห็นหรือเนื้อหาที่ขัดต่อหลักจริยธรรมหรือหมิ่นเหม่ต่อความสงบในสังคม ทั้งในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ต ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับวิธีการเฝ้าระวังและการควบคุมเนื้อหาสื่อ มี 2 ชั้นคือ

2540

- ชื่นกมล สุวรรณโชติ, แนวคิดของกลุ่มบุคคลในภาครัฐ ภาควิชาชีพ และภาคประชาชน เกี่ยวกับมาตรการเฝ้าระวังสื่อหนังสือพิมพ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการใช้มาตรการทางกฎหมายในควบคุมเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ เนื่องจากหนังสือพิมพ์และสมาคมวิชาชีพไม่สามารถพิสูจน์ตัวเองในด้านการควบคุมหรือดูแลตนเองได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดที่อำนาจนิยมที่ประชาธิปไตยของคนในสังคมได้ในระดับหนึ่ง

2550

- บัณฑิต จำรูญวงศ์สกุล, การกำกับดูแลและแทรกแซงเว็บบอร์ดทางการเมืองหลังเหตุการณ์รัฐประหาร 19 กันยายน 2549 พบว่า เนื่องจากเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นทำให้ภาครัฐมีการกำกับดูแลและแทรกแซงเว็บบอร์ดทางการเมืองของเว็บไซต์ต่างๆ ผ่านทางกฎหมายและกลไกของรัฐที่มีอยู่ โดยใช้มาตรการปิดกั้นเว็บไซต์ที่มีท่าทีต่อต้านรัฐและไม่มีกำกับการกำกับดูแลเว็บไซต์ที่มีท่าทีสนับสนุนรัฐ ใช้วิธีการแจ้งเตือนผู้ดูแลเว็บไซต์ให้ลบกระทู้หรือข้อความ แจ้งผู้ให้บริการ Web Hosting ให้นำเว็บไซต์นั้นออกจากไอพี

5. สิทธิการรับรู้ข่าวสารกับสิทธิส่วนบุคคล

สิทธิการรับรู้ข่าวสารกับสิทธิส่วนบุคคลในด้านการนำเสนอมหาสารที่มีลักษณะหมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ตกเป็นข่าวของหนังสือพิมพ์ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในด้านสิทธิการรับรู้กับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล มี 1 ชั้นคือ

2538

- กมลลา สุวรรณธรรมมา, ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิในการรับรู้และสิทธิส่วนบุคคล และอิทธิพลของภาพลักษณ์ต่อการประเมินเหตุการณ์ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล พบว่า หนังสือพิมพ์มีการปฏิบัติหน้าที่และทักษะด้านสิทธิการรับรู้ข่าวสารเป็นไปในทางบวก ส่วนด้านละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเป็นไปในทางลบ โดยสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะ

อย่างเจ้าหน้าที่รัฐและดารานักแสดงควรมีขอบเขตส่วนตัวน้อยที่สุดในเรื่องการเงิน สุขภาพ พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และประวัติส่วนตัว ขณะที่สิทธิส่วนบุคคลของประชาชนในเรื่องข้อมูลส่วนตัว ที่อยู่ เบอร์และสถานที่ติดต่อควรมีขอบเขตส่วนตัวมากที่สุด

ผู้รับสาร

ประเด็นที่ศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้รับสารในฐานะที่เป็นฝ่ายรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ทั้งในลักษณะที่เป็นผู้ถูกกระทำหรือเป็นฝ่ายรับข้อมูลข่าวสารเพียงอย่างเดียว และในลักษณะที่เป็นฝ่ายกระทำหรือมีบทบาทในการเลือกสรรและใช้ประโยชน์ข่าวสารจากสื่อได้ ทำให้ประเด็นที่ศึกษาผู้รับสารจากวิทยานิพนธ์ของภาควิชาวารสารสนเทศเป็นการศึกษาผู้รับสารในประเด็นเกี่ยวกับการใช้สื่อและความพึงพอใจ การรับรู้ของผู้รับสาร องค์กรประกอบหรือปัจจัยเกี่ยวกับผู้รับสาร และผลกระทบของสื่อต่อผู้รับสาร รวม 125 ชิ้น แบ่งเป็น

1. การรับรู้วาระข่าวสาร

การรับรู้วาระข่าวสารของผู้รับสารในการจัดอันดับความสำคัญของการนำเสนอข่าวสารผ่านสื่อมวลชน ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับความสอดคล้องของการจัดอันดับความสำคัญของหัวข้อข่าวของผู้รับสารกับสื่อที่นำเสนอ มี 5 ชิ้นคือ

2534

- วิไล ฉัตรกุล ณ อยุธยา, หนังสือพิมพ์ไทยกับหน้าที่ในการกำหนดวาระข่าวสาร พบว่า การรับรู้ของผู้อ่านในด้านการจัดอันดับความสำคัญของการนำเสนอหัวข้อข่าวในหนังสือพิมพ์ไม่สอดคล้องกัน โดยผู้อ่านจะจัดอันดับความสำคัญให้กับหัวข้อข่าวที่มีความใกล้ชิดและส่งผลกระทบต่อคนหมู่มากมากกว่าหัวข้อข่าวทางการเมือง

2538

- ดนยา ธีชชนก, หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวันจังหวัดเชียงใหม่กับการกำหนดวาระข่าวสาร การพัฒนาให้แก่ชุมชน พบว่า ผู้รับสารมีการจัดอันดับความสำคัญของหัวข้อข่าวด้านการพัฒนาชุมชนสอดคล้องกับการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น และเห็นว่าการนำเสนอในด้านดังกล่าวยังไม่มากพอและไม่มีคุณภาพ

2541

- ศุภรัตน์ ยุทธนาระวีศักดิ์, บทบาทของสื่อมวลชนและสื่อระหว่างบุคคลกับการแพร่กระจายข่าวเหตุการณ์สำคัญในกลุ่มนิสิตมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษารับรู้วาระข่าวสารที่สื่อมวลชนนำเสนอ แต่จะให้ความสำคัญกับการบอกเล่าข่าวและติดตามข่าวที่ตนสนใจมากกว่า ซึ่งระดับความสนใจของนักศึกษาจะมีผลต่อปริมาณการบอกเล่าข่าวและการติดตามข่าวนั้นเพิ่มเติม

2542

- จิดารัตน์ แดงเดช, การกำหนดวาระของหนังสือพิมพ์กับการใช้ประโยชน์จากข่าวสารทางเศรษฐกิจของประชาชนในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงกันยายน 2542 พบว่า ผู้อ่านมีการรับรู้วาระหรือจัดอันดับความสำคัญของข่าวสารทางเศรษฐกิจในหนังสือพิมพ์ไม่สอดคล้องกับวาระข่าวสารที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ

2548

- ฟารีดา เตชะวรินทร์เลิศ, ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เท่าทันสื่อกับการได้รับอิทธิพลด้านการกำหนดความสำคัญแก่วาระข่าวสารและการเลือกกรอบในการตีความข่าวสาร พบว่า นักศึกษาที่มีความรู้เท่าทันสื่อน้อยและที่มีมากจะมีการรับรู้และจัดอันดับความสำคัญแก่วาระข่าวสารสอดคล้องกับการจัดอันดับความสำคัญของหนังสือพิมพ์ ส่วนในด้านการตีความข่าวนั้น นักศึกษาที่มีความรู้เท่าทันสื่อน้อยจะตีความแง่มุมข่าวสารที่สอดคล้องกับกรอบการตีความของหนังสือพิมพ์มากกว่าที่มีความรู้เท่าทันสื่อมาก

2. การใช้สื่อและความพึงพอใจ

การใช้สื่อและความพึงพอใจของผู้รับสารในการการเปิดรับสาร การแสวงหาข่าวสาร การสร้างความพึงพอใจ และความคาดหวังจากการใช้สื่อ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ ความคาดหวัง และความพึงพอใจ พฤติกรรมและลักษณะการแสวงหาข้อมูลข่าวสารหรือเปิดรับสื่อ และปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดรับสื่อ มี 35 ชิ้นคือ

2534

- ณรงค์ ขำวิจิตร, หนังสือพิมพ์รายวันกับการเสนอเนื้อหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนกรุงเทพมหานคร : การวิเคราะห์เนื้อหาและการสำรวจความคิดเห็นของครูในกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูในกรุงเทพมหานครนำเนื้อหาสิ่งแวดล้อมในหนังสือพิมพ์

มาใช้ในการเรียนการสอนโดยใช้เป็นหัวข้อสนทนาหรือตัวอย่าง และมอบหมายงานให้นักเรียนค้นคว้าเรื่องสิ่งแวดล้อมในชุมชนเป็นครั้งคราว

2537

- สิริพร จิตรักษ์ธรรม, การเปิดรับและการใช้ประโยชน์ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารด้านธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจการส่งออก พบว่า ผู้ประกอบธุรกิจส่งออกมีแรงจูงใจในการเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์ทางธุรกิจเพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ติดตามข่าวสารและรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางธุรกิจ และแสวงหาความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารและต่อตนเอง ซึ่งสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ
- ขนิษฐา กิตติตระกูลกาล, การนำเสนอการใช้ประโยชน์และทัศนคติเกี่ยวกับการสำรวจสาธารณสมบัติในหนังสือพิมพ์แนวธุรกิจ พบว่า หนังสือพิมพ์มีนโยบาย แนวทางการจัดทำ และการระบุข้อมูลพื้นฐานในการรายงานผลสำรวจไม่ต่างกัน ผู้อ่านจะใช้ประโยชน์ในการทราบความคิดเห็นของประชาชนและต้องการให้สำรวจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน โดยหน้าที่การงานของผู้อ่านจะมีความสัมพันธ์กับปริมาณการอ่าน ประโยชน์ที่ได้รับ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ขณะที่การศึกษาของผู้อ่านมีความสัมพันธ์กับการเลือกกลุ่มตัวอย่างและการระบุข้อมูลพื้นฐานในรายงานผลสำรวจ
- วรรัตน์ ทีฆมมงคล, ปัจจัยที่มีต่อการเลือกจัดทำหนังสือฉบับพิเศษที่แทรกในหนังสือพิมพ์ของผู้บริหารองค์กรธุรกิจและความพึงพอใจใช้ประโยชน์ของผู้อ่าน พบว่า ผู้อ่านหนังสือฉบับพิเศษเป็นผู้อ่านทั่วไปมากกว่ากลุ่มธุรกิจ โดยจะอ่านเนื้อหาเพียงบางส่วนและนิยมอ่านที่เป็นแนะนำผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ซึ่งผู้อ่านทั่วไปจะใช้ประโยชน์เพื่อเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารและเพิ่มพูนความรู้ใหม่ ขณะที่ผู้อ่านกลุ่มธุรกิจจะใช้เพื่อทราบถึงความเคลื่อนไหวทางธุรกิจและทราบข้อมูลที่เชื่อถือได้หรือด้านที่เกี่ยวข้องกับงาน

2539

- สุเมธ จงศรีสวาท, การแสวงหาข้อมูลข่าวสารและการเปิดรับสื่อของนักลงทุนรายย่อยในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลในด้านรายได้ของนักลงทุนรายย่อยไม่มีผลต่อพฤติกรรมการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและการเปิดรับสื่อ ยกเว้นปัจจัยด้านเพศโดยนักลงทุนหญิงมีความต้องการด้านข่าวสารต่างๆ และมีการเปิดรับสื่อบุคคลมากกว่านักลงทุนชาย ส่วนประสบการณ์และประเภทของนักลงทุนรายย่อยที่ต่างกันไม่มีผลต่อพฤติกรรมการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและการเปิดรับสื่อ
- สิทธิพร ต้นปัทมดิลก, การคัดเลือกข่าวสารของนักวิเคราะห์ในบริษัทสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า นักลงทุนรายย่อยในบริษัทสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์

ให้ความสำคัญกับการใช้ประโยชน์จากข่าวสารด้านหลักทรัพย์ที่ได้จากนักวิเคราะห์น้อย โดยจะพึ่งพาข่าวสารจากสื่อประเภทอื่นแทน และมองว่าบทวิเคราะห์ของนักวิเคราะห์ไม่ตอบสนองความต้องการด้านการใช้ประโยชน์ข่าวสารด้านหลักทรัพย์ไม่ว่านักวิเคราะห์นั้นจะมีความรู้และประสบการณ์ในการวิเคราะห์หลักทรัพย์มากน้อยเพียงใด

- ชุตติมา ชื่นเจริญ, การวิเคราะห์นโยบาย เนื้อหา และผู้อ่าน ของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับแยกส่วน "จุดประกาย" พบว่า ผู้อ่านทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกหนังสือพิมพ์มีความพอใจในรูปแบบและเนื้อหาที่นำเสนอในฉบับแยกส่วน "จุดประกาย" โดยให้ความสำคัญกับเนื้อหาที่เป็นข้อมูลความรู้ เรื่องราวที่สนุกสนาน ประเด็นหรือมุมมองใหม่ๆ สารคดี และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

2540

- หนึ่งฤทัย ไทยปรีชา, ความคาดหวัง การเปิดรับและความพึงพอใจของผู้อ่านวารสารออมสิน พบว่า ผู้อ่านมีความคาดหวังจากการเปิดอ่านวารสารออมสินในด้านการใช้เวลาว่างที่เป็นประโยชน์ ทราบความเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงของธนาคาร แสวงหาข้อมูลข่าวสารในเรื่องต่างๆ และการให้บริการของธนาคาร ส่วนด้านความพึงพอใจที่ได้จากการอ่านวารสารคือ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทราบข้อมูลข่าวสาร เรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหา และนำไปพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น
- วีระภัทร์ จิรวิฑิตชีพ, กลยุทธ์การจัดการนิตยสารธุรกิจรายเดือน และความพึงพอใจของผู้รับสารในภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ พบว่า ผู้อ่านมีความคาดหวังและพึงพอใจต่อเนื้อหาของนิตยสารธุรกิจในด้านการทราบความเคลื่อนไหวหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเที่ยงตรง สามารถนำไปใช้หรือให้คำปรึกษากับผู้อื่นได้ รู้จักและทราบข่าวของบุคคลในวงการธุรกิจ

2541

- ไพรยา ดันติวงศ์, กลยุทธ์การแข่งขันของ นสพ.บางกอกโพสต์และเดอะเนชั่น ผ่านการจัดทำนิตยสารแทรก Real Time และ Weekend กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้รับสาร พบว่า ผู้อ่านใช้นิตยสารแทรกในการตอบสนองความต้องการด้านทราบความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น เสริมความคิดเห็นและสนับสนุนการตัดสินใจ สนทนากับผู้อื่น และความบันเทิง โดยผู้อ่านส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับเนื้อหาในด้านความแปลกใหม่ทันสมัย ใช้ประโยชน์ได้จริง ให้ความสำคัญสร้างสรรค์ และสนุกสนาน
- จันดารา อุดมสิน, การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจของผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและข่าวสด พบว่า ผู้อ่านบทวิเคราะห์การเมืองมีการใช้ประโยชน์ใน

ด้านการทราบข้อมูลเบื้องต้นเบื้องหลังของปัญหาทางการเมือง นำไปใช้อ้างอิงการสนทนาประเด็นทางการเมือง มีมุมมองทางการเมืองที่กว้างขึ้น ทราบถึงพฤติกรรมที่ไม่ชอบมาพากลของนักการเมือง และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยมีความพึงพอใจในบทบาทของหนังสือพิมพ์จากการอ่านบทวิเคราะห์การเมืองในด้านการประมวลเหตุการณ์ทางการเมือง ด้านการถ่ายทอดข่าวสารและกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของปัญหา และด้านการเป็นเวทีสร้างประชาคมติและช่วยพิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชน

- ชยุดรา ศิริไกรวัฒนาวงศ์, พฤติกรรมการเปิดรับ การคาดหวังประโยชน์ และความพึงพอใจของผู้อ่านนิตยสารแนวธรรมะและแนววิถีปฏิบัติปฏิบัติ พบว่า ผู้อ่านมีพฤติกรรมการเปิดรับนิตยสารต่างกัน โดยผู้อ่านแนวธรรมะจะเปิดอ่านทั้งเล่มและเชื่อถือในเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่ ขณะที่ผู้อ่านแนววิถีปฏิบัติปฏิบัติจะเปิดอ่านเฉพาะคอลัมน์ที่ตนสนใจและเชื่อถือในเนื้อหาสาระแบบเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่ง ส่วนด้านความคาดหวังประโยชน์และความพึงพอใจของผู้อ่านส่วนใหญ่จะเป็นการได้รับสาระประโยชน์และความรู้ในเรื่องต่างๆ การผ่อนคลายความเครียดและเป็นที่พักทางใจ
- ทรวงวิทย์ กุลศักดิ์นันท์, บทบาทหนังสือพิมพ์คู่แข่งรายวันในการให้การศึกษาด้านธุรกิจกับความพึงพอใจของนักศึกษา "คู่แข่ง Mini - MBA" พบว่า นักศึกษาโครงการคู่แข่ง Mini - MBA มีความพึงพอใจในลักษณะของสื่อและการดำเนินงานขององค์กรหนังสือพิมพ์คู่แข่งแตกต่างกันไปตามลักษณะทางประชากรอย่างเพศ สถานภาพการสมรส รุ่นที่ศึกษา อาชีพ และระดับการศึกษา
- พนิด เงามาม, การพึ่งพาข่าวสารทางสื่อสิ่งพิมพ์ของคนหูหนวก พบว่า คนหูหนวกมีการเปิดรับและใช้ประโยชน์สื่อสิ่งพิมพ์อย่างหนังสือพิมพ์และนิตยสารในการทราบข่าวสารบ้านเมือง ความรู้รอบตัว ทนสมัยและทันเหตุการณ์ นิยมอ่านเนื้อหาประเภทกีฬาและบันเทิง เลือกซื้อโดยพิจารณาจากภาพที่นำเสนอ ด้านความต้องการในเนื้อหาของสื่อสิ่งพิมพ์ คนหูหนวกต้องการให้นำเสนอเนื้อหาที่เอื้อต่อการใช้งานของคนหูหนวกมากขึ้น
- อนรุทธิ์ กามิต, ลักษณะส่วนบุคคล พฤติกรรมการลงทุนและพฤติกรรมการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและการเปิดรับสื่อของนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า นักลงทุนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการแสวงหาข้อมูลข่าวสารและเปิดรับสื่อโดยใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการตัดสินใจ เลือกใช้แหล่งข่าวสารจากปัจจัยด้านความทันต่อเหตุการณ์ ความน่าเชื่อถือและมีชื่อเสียงของแหล่งข่าว ความชัดเจน และความสะดวกในการได้รับข่าวสาร โดยปัจจัยด้านลักษณะทางจิตวิทยาส่วนบุคคลของนักลงทุนจะมีผลต่อการเปิดรับข้อมูลข่าวสารในด้านการเลือกรับรู้ ติความ และเลือกจดจำข้อมูลที่ตนต้องการหรือเกิดประโยชน์สูงสุด

2542

- พรศุภกร พิพัฒน์วิไลกุล, ความคาดหวัง พฤติกรรมการเปิดรับและความพึงพอใจของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ซิงเกิ้ลเยอะเป่า พบว่า ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ซิงเกิ้ลเยอะเป่าส่วนใหญ่อายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป มีความรู้ด้านภาษาจีนทั้งการพูด ฟัง อ่าน เขียน มีพฤติกรรมการเปิดรับโดยซื้อมาอ่านเองและเป็นสมาชิก อ่านสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง เพื่อทราบความเคลื่อนไหวของบ้านเมืองและข้อมูลทางธุรกิจการค้าประเทศจีนและประเทศอื่นๆ ซึ่งความคาดหวัง พฤติกรรมการเปิดรับ และความพึงพอใจของผู้อ่านมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก
- สรลักษ์ณต์ ต้นเสียงสม, การนำเสนอเนื้อหาด้านการท่องเที่ยวไทยของหนังสือพิมพ์รายวัน กับความต้องการของผู้อ่าน พบว่า ผู้อ่านต้องการข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล โดยมีความต้องการเนื้อหาด้านการท่องเที่ยวจากหนังสือพิมพ์ในเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัยและสวัสดิภาพของนักท่องเที่ยว การแนะนำกิจกรรมและสถานที่ท่องเที่ยวภายในประเทศ และการถูกเอารัดเอาเปรียบจากการให้บริการ
- ศรีัญญา แสนมีมา, การใช้ประโยชน์ของคอลัมน์แนะนำอาชีพอิสระในหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า ผู้อ่านใช้ประโยชน์คอลัมน์แนะนำอาชีพในหนังสือพิมพ์เป็นแหล่งข้อมูลหรือแนวทางในการประกอบอาชีพอิสระหรืออาชีพเสริม กระตุ้นและเป็นแรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพส่วนตัวหรือทำเป็นรายได้เสริม
- ศุภนิตย์ วงศ์ทางสวัสดิ์, ลักษณะเนื้อหา พฤติกรรมการอ่านและการใช้ประโยชน์ของเยาวชนไทยจากบางกอกโพสต์ สตีวเด้นท์ วีคลี่และเนชั่นจูนีเยอร์ พบว่า ผู้อ่านนิตยสารภาษาอังกฤษมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในด้านการเพิ่มทักษะด้านภาษาอังกฤษนอกเหนือหลักสูตรการสอน มีความรู้รอบตัวมากขึ้น ฝึกให้มีความคิดสร้างสรรค์ ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- รัชดาพร เสียงเสนาะ, การเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์กับช่องว่างทางความรู้ ทศนคติและพฤติกรรมการเปลี่ยนรูปร่างวิสาหกิจในกลุ่มพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พบว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการแปรรูปวิสาหกิจจากสิ่งพิมพ์ภายในองค์กร เพื่อนร่วมงาน หนังสือพิมพ์ และการชี้แจงของสมาคมพนักงานวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เพื่อทราบความเคลื่อนไหวและทันเหตุการณ์ โดยมีพฤติกรรมการเข้าร่วมชุมนุมคัดค้านค่อนข้างน้อย

2543

- ธนพงษ์ เจริญบุญณณะ, การเปิดรับและการใช้ประโยชน์จากนิตยสารเกมแม็กและนิตยสารเมก้าของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีแรงจูงใจในการเปิดรับ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจในเนื้อหาของนิตยสารเกมในส่วนที่เป็นคอลัมน์แนะนำเกม

ใหม่ วิจัยกรณีเกมเพื่อตัดสินใจซื้อเกม สูตรเกมและบทสรุปของเกม โดยนำไปใช้ในการเล่นเกมหรือเรียนรู้ทักษะและเทคนิคต่างๆ เพื่อให้การเล่นเกมประสบความสำเร็จ

- ธีระพล อ้นมัย, บทบาทหนังสือพิมพ์กับการพึ่งพาข่าวสารของชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากโครงการสร้างเขื่อนปากมูล พบว่า กลุ่มผู้ชุมนุมมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการชุมนุมและพึ่งพาข่าวสารจากสื่อหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ให้นำเสนอข่าวสารการชุมนุมอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการสร้างความเข้าใจไปในวงกว้าง ใช้เป็นตัวกลางในการกระตุ้นให้รัฐบาลหันมาสนใจและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
- อรรถพรณ สุทธกรลัมพ์, นโยบายและวิธีปฏิบัติในการรายงานข่าวโพลกับทัศนคติจากแหล่งจัดทำและผู้อ่านโพล พบว่า ผู้อ่านมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์เพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ปัจจุบันและความคิดเห็นของคนในสังคม โดยต้องการให้นำเสนอข่าวโพลอย่างตรงไปตรงมา หัวข้อที่สำรวจทันสมัยตรงกับกระแสสังคม และใช้กลุ่มตัวอย่างในวงกว้าง

2544

- จิตินันท์ วัฒนสิน, คอลัมน์ทายผลฟุตบอลในหนังสือพิมพ์กีฬารายวันและพฤติกรรมการพนันของผู้อ่าน พบว่า ผู้อ่านหนังสือพิมพ์กีฬาส่วนใหญ่ติดตามคอลัมน์ทายผลฟุตบอลเพื่อติดตามการแข่งขันฟุตบอลและเพิ่มอรรถรสในการชม เป็นข้อมูลสำหรับนำไปพูดคุยกับผู้อื่น และใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเล่นพนัน
- เริงฤดี ปราการะนันท์, การเปิดรับเนื้อหาทางเพศจากนิตยสารผู้หญิงและทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องเพศของสตรีวัยรุ่นและวัยทำงาน พบว่า ผู้หญิงที่มีสถานภาพ อายุ การศึกษา ศาสนา ภูมิลำเนา ที่พักอาศัย รายได้และอาชีพต่างกันจะมีทัศนคติในเรื่องเพศและเพศสัมพันธ์ต่างกัน ส่วนการเปิดรับนิตยสารผู้หญิงที่มีเนื้อหาทางเพศจะมีความสัมพันธ์เชิงสอดคล้องกับทัศนคติในเรื่องเพศสัมพันธ์อย่างการใช้ชีวิตคู่ก่อนแต่ง รักร่วมเพศ และการมีเพศสัมพันธ์กับคนแปลกหน้าของผู้หญิง

2545

- ศศิธร ยุวโกศล, การให้ความหมายข่าวในมุมมองผู้รับสาร พบว่า ผู้รับสารมีการเปิดรับข่าวเพื่อทราบความเป็นไปของเหตุการณ์ต่างๆ เป็นแหล่งความรู้และเพื่อการฆ่าเวลา ในมิติของความมีประโยชน์ ความมีจริยธรรมหรือคุณธรรม ความถูกต้อง และความเป็นมาตรฐานทางวิชาชีพ ซึ่งมีลักษณะการบริโภคข่าวในเชิงรับมากกว่าให้อ่านจากต่อนักข่าวในการเลือกเหตุการณ์มานำเสนอ ไม่ค่อยตั้งคำถามหรือเรียกร้องเกี่ยวกับกระบวนการนำเสนอข่าว และขาดความรู้เท่าทันสื่อ ทำให้ข่าวยังคงเป็นเครื่องมือในการสร้างและอ้าง

รักษาอุดมการณ์ต่างๆ ของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับการนิยามข่าวของผู้รับสารที่ว่า ข่าวคือการรายงานเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเสมือนเป็นกระจกสะท้อนสังคมมากกว่าการเป็นสินค้า โดยการสร้างความเป็นจริงทางสังคมและเป็นเครื่องมือในการนำเสนออุดมการณ์

2546

- ณรงค์ สุทธิรักษ์, การจับกลุ่มเครือข่ายทางข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า นักลงทุนมีแนวโน้มจะเปิดรับข่าวสารที่ใช้ความพยายามน้อยแต่สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างสื่ออินเทอร์เน็ตในห้วงค้าหลักทรัพย์และสื่อบุคคลเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบข่าวจากสื่ออินเทอร์เน็ต ส่วนด้านการสร้างเครือข่ายทางข่าวสารของนักลงทุน นายหน้าค้าหลักทรัพย์ และผู้บริหารตลาดหลักทรัพย์สามารถสร้างประโยชน์เฉพาะหน้าให้กับสมาชิกและสร้างความน่าเชื่อถือให้กับสมาชิกในระยะยาว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับฐานะทางการเงิน ขนาดการลงทุน ความกล้าตัดสินใจ และสถานภาพทางสังคมของบุคคลที่เป็นสมาชิกเครือข่ายด้วย

2547

- จันทนา จุฑาธวัช, แรงจูงใจของเด็กที่มีส่วนร่วมในการสื่อสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า แรงจูงใจที่ทำให้เด็กส่งผลงานเข้ามามีส่วนร่วมในการสื่อสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์คือ ต้องการความภาคภูมิใจในตนเองและต้องการให้ผู้อื่นยอมรับในความสามารถของตน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และท้าทายความสามารถของตน ต้องการชื่อเสียงและความสำเร็จ ซึ่งความสนใจของเด็กที่มีต่อเนื้อหาของสื่อสิ่งพิมพ์นั้นสามารถดึงดูดใจให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการสื่อสารด้วยการส่งผลงานของตนเองไปยังสื่อสิ่งพิมพ์นั้น

2548

- ภาณุพงษ์ วงษ์รอด, การศึกษาเนื้อหาและการใช้ประโยชน์จากนิตยสาร "อี-คอมเมิร์ซ" ของกลุ่มผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์แบบปีที่ พบว่า ผู้อ่านส่วนใหญ่จะเลือกอ่านนิตยสารเฉพาะคอลัมน์ที่สนใจและอ่านผ่านๆ ทั้งเล่ม ใช้ประโยชน์และพึงพอใจในด้านการทราบความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลง และความรู้เกี่ยวกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยเนื้อหาที่นำเสนอในนิตยสารยังไม่ตรงกับความต้องการของผู้อ่าน

2549

- อำนวย ฤทัยคงถาวร, การถ่ายทอดอุดมการณ์คาทอลิกผ่านสื่อมวลชนคาทอลิก พบว่า ผู้รับสารส่วนใหญ่เปิดรับข้อมูลข่าวสารทางคาทอลิกจากสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ มีความพึงพอใจในรูปแบบและการนำเสนอเนื้อหาแตกต่างกันไปตามประเภทสื่อ โดยอุดมการณ์ที่ผู้รับสารได้รับจากสื่อคาทอลิกคือ ความรัก ความยุติธรรม และสันติภาพ

- มนัสชล หิรัญรัตน์, สารานุกรมวิกิพีเดียภาษาไทยและการสื่อสารความรู้สู่สาธารณะ พบว่า ผู้ใช้เว็บไซต์มีการใช้ประโยชน์และพึงพอใจในการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร มีส่วนร่วมในการจัดการเนื้อหาค่อนข้างน้อย และให้ความเชื่อถือเนื้อหาภายในเว็บไซต์ปานกลาง
- นันทกา สุธรรมประเสริฐ, ความเป็นแม่บ้านและการบริโภคข่าวแนวเล่าข่าวสาร พบว่า ความเป็นแม่บ้านมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวสารของแม่บ้าน เนื่องจากมีความสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของแม่บ้านที่ต้องใช้เวลาทำงานบ้านตลอดทั้งวัน ซึ่งปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการบริโภคข่าวสารของแม่บ้านคือ วิถีชีวิตประจำวันของแม่บ้าน รูปแบบการเล่าข่าว และผู้ที่ทำการเล่าข่าว

2550

- ชลิตา ชื่อดรง, การเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตของผู้พิการทางสายตาในประเทศไทย พบว่า ผู้พิการทางสายตาส่วนใหญ่ยังคงประสบกับปัญหาการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศในเกือบทุกสื่อ โดยเฉพาะสื่ออินเทอร์เน็ต เนื่องจากปัจจัยด้านเทคโนโลยีที่มีราคาแพงและการออกแบบเว็บไซต์ที่ไม่รองรับการเข้าถึงสารสนเทศของผู้พิการทางสายตา การขาดความรู้และความไม่เอื้ออำนวยของระบบสังคมและการสนับสนุนจากผู้วางนโยบายหรือผู้บริหารของหน่วยงานภาครัฐ ทำให้การเข้าถึงและใช้ประโยชน์สารสนเทศบนสื่ออินเทอร์เน็ตของผู้พิการทางสายตาเป็นเรื่องของทุนและชนชั้นทางสังคมมากกว่าสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน
- สุภาวดี สุขสมัย, นิตยสารแนวสุขภาพของบริษัทยูนิคอฟริ่งแอนด์พัลลิตซิง จำกัด (มหาชน) กับการนำเสนอเรื่อง "โยคะ" พบว่า ผู้อ่านมีการเปิดรับ ใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจนิตยสารแนวสุขภาพในด้านความต้องการข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโยคะและใช้โยคะเพื่อการผ่อนคลายความเครียด
- นภัสสร เดชสุวรรณ, การให้บริการข้อมูลข่าวสารผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้รับบริการ พบว่า ผู้รับบริการข่าวสารผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีอายุ อาชีพ และรายได้ต่างกันจะมีพฤติกรรมในการรับส่งข่าวสารผ่านข้อความสั้นที่ต่างกันและมีการใช้ประโยชน์จากการบริการข้อมูลข่าวสารในด้านความสามารถในการนำข้อมูลที่ได้รับไปเป็นหัวข้อสนทนาและเพื่อความบันเทิง ส่วนผู้รับบริการที่มีเพศและอาชีพต่างกันจะมีความพึงพอใจจากการรับบริการข้อมูลข่าวสารผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่างกันในแง่ของการรายงานข่าวที่มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ มีระยะเวลาความถี่ในการส่งข้อความที่เหมาะสม และประเภทของข่าวที่มีให้บริการตรงตามความต้องการ

3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการเปิดรับสื่อ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ของผู้รับสาร ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดรับข่าวสารหนังสือพิมพ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการตัดสินใจทางการเมือง มี 2 ชั้นคือ

2536

- นิคม บัณฑิตเจริญรักษ์, การเปิดรับข่าวสารหนังสือพิมพ์กับการเรียนรู้และการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตที่เปิดรับข่าวสารหนังสือพิมพ์มากจะเรียนรู้ทางการเมืองได้ดีและพูดคุยเรื่องการเมืองการบริหารมากกว่า นิสิตที่เปิดรับข่าวสารปานกลางและต่ำ โดยนิสิตเพศชายจะมีการเรียนรู้ทางการเมือง เข้าร่วมฟังการปราศรัย ชุมนุมประท้วง และพูดคุยทางการเมืองมากกว่า นิสิตหญิง แต่นิสิตหญิงมีแนวโน้มการชักจูงให้ประชาชนไปออกเสียงเลือกตั้งมากกว่า นิสิตชาย

2550

- ดลภพ เหล่าวานิช, ปัจจัยที่นำมาสู่การประมวลผลโดยใช้ความคิดเชิงรวบรัดในการตัดสินใจทางการเมือง พบว่า ผู้ที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจะใช้ความคิดเชิงรวบรัดเป็นหลักในการตัดสินใจทางการเมือง ซึ่งความคิดเชิงรวบรัดที่นิยมใช้ในการตัดสินใจทางการเมืองคือ ความง่ายในการคาดเดาหรือความรู้ที่จำกัด ประเภทของสิ่งเร้าที่ตรงกับต้นแบบ และการตีความสิ่งเร้าในครั้งแรกเป็นจุดอ้างอิง โดยผู้ที่มีความรู้ทางการเมืองสูงจะมีโอกาสใช้ความคิดรวบรัดน้อยเนื่องจากมีช่องทางการแลกเปลี่ยนข่าวสารที่หลากหลายและเข้าใจรูปแบบการนำเสนอข่าวจากสื่อ ซึ่งเป็นหนทางลดการใช้ความคิดเชิงรวบรัด

4. พฤติกรรมการซื้อและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ

พฤติกรรมการซื้อและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้รับสารในฐานะผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อสิ่งพิมพ์ที่ตรงกับความต้องการของตน ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกซื้อ และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ มี 4 ชั้นคือ

2539

- ภวิกา ชันทเขตต์, การส่งเสริมการขายและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการซื้อหนังสือพิมพ์แนวธุรกิจเศรษฐกิจ พบว่า ปัจจัยจูงใจสำคัญในการตัดสินใจซื้อหนังสือพิมพ์

แนวธุรกิจ-เศรษฐกิจของนิสิตนักศึกษาคือ คุณภาพของเนื้อหา ลักษณะของปกและเนื้อเรื่องหรือหัวข้อหน้าแรก ส่วนการส่งเสริมการขายที่จูงใจให้เกิดการตัดสินใจซื้อคือ การแจกสิ่งพิมพ์ฉบับพิเศษและการลดราคาเมื่อสมัครเป็นสมาชิก

- สมปอง โธณบุตร, ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับร้านจำหน่ายหนังสือที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของลูกค้า พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับร้านจำหน่ายหนังสือที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของลูกค้า คือ บรรยากาศภายในร้านทั้งด้านการจัดตกแต่งร้าน การจัดหน้าร้าน การจัดหมวดหมู่หนังสือและความสะดวกในการเลือก ทำเลที่ตั้ง ความรวดเร็วในการวางแผน และการให้บริการของพนักงานและเทคนิคการขาย ส่วนความต้องการและวัตถุประสงค์ในการซื้อจะต่างกันไปตามประเภทของสิ่งพิมพ์
- กฤติกา นพรัตน์, การวิเคราะห์ความต้องการของผู้อ่าน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัวของนิตยสาร "ทางเพศ" : ศึกษาเฉพาะเพน্থเฮาส์ เฟซ แมกซ์ พบว่า ผู้อ่านส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีพฤติกรรมการซื้อและความพึงพอใจเกี่ยวกับการเลือกใช้นางแบบและรูปแบบการนำเสนอในแนวเซ็กซี่ เพื่อตอบสนองความต้องการด้านความอยากรู้อยากเห็น คลายเครียด เก็บสะสม และความต้องการทางเพศ

2542

- สุชาติ งามวัฒนจินดา, สถานภาพและการเติบโตของหนังสือแปลในประเทศไทยและผลกระทบที่มีต่อสังคมไทย พบว่า ผู้อ่านที่มีพฤติกรรมการซื้อหนังสือแปลจะนิยมซื้อตามความสนใจหรือเป็นผลงานของนักเขียนที่มีชื่อเสียง มีภาษาที่เข้าใจง่าย ชื่อเรื่องและหน้าปกที่สะดุดตา และราคาไม่สูงมากนัก โดยปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อหนังสือแปลของผู้ซื้อคือ หนังสือที่ได้รับรางวัลหรือเป็น Best-Seller และคำแนะนำของบุคคลอื่นอย่างเพื่อน อาจารย์ หรือพนักงานขาย

5. ผลกระทบของสื่อที่มีต่อผู้รับสาร

ผลกระทบของสื่อที่มีต่อผู้รับสารในฐานะเป็นผู้ถูกกระทำหรือตั้งรับ ซึ่งสามารถจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับสารได้ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อต่อการรับรู้และพฤติกรรมของผู้รับสาร และปัจจัยที่มีผลต่อผู้รับสาร มี 18 ชิ้นคือ

2538

- กมลลา สุวรรณธรรมมา, ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิในการรับรู้และสิทธิส่วนบุคคล และอิทธิพลของภาพลักษณ์ต่อการประเมินเหตุการณ์ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล พบว่า

ภาพลักษณ์ของบุคคลสาธารณะที่ตกเป็นข่าวในหนังสือพิมพ์และความชอบในหนังสือพิมพ์ที่อ่านมีอิทธิพลต่อการประเมินเหตุการณ์ข่าวและการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยหนังสือพิมพ์ของผู้อ่าน คือ ถ้าเหตุการณ์ข่าวที่นำเสนอเป็นเรื่องในด้านลบของบุคคลที่ตนชอบและเป็นหนังสือพิมพ์ที่ตนไม่ชอบแล้วผู้อ่านจะให้คะแนนด้านจริยธรรมในการหาข่าวและความเป็นกลางแก่หนังสือพิมพ์น้อย

2539

- กฤตินี ประชาบาล, อิทธิพลของหัวข้อหนังสือพิมพ์ที่มีต่อความสนใจ การตีความ และความเชื่อถือของผู้อ่าน พบว่า หัวข้อข่าวที่มีลักษณะกำกวมและเกินจริงมีผลให้ผู้อ่านสนใจติดตามอ่านเนื้อหาข่าว และอาจทำให้เกิดการตีความข้อเท็จจริงไม่ถูกต้องในผู้อ่านที่อ่านเนื้อหาข่าวไม่ละเอียด รวมทั้งมีอิทธิพลต่อความเชื่อถือของผู้อ่านที่ใช้เวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์ต่อครั้งน้อยกว่า 15 นาทีด้วย
- สุธี เผ่าบุญมี, ผลของความน่าเชื่อถือของหนังสือพิมพ์และน้ำหนักข้อโต้แย้งในเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อเส้นทางการยอมรับข่าวสารโน้มน้าวใจในสถานการณ์ความเสี่ยงทางสิ่งแวดล้อม พบว่า ความน่าเชื่อถือและการให้น้ำหนักข้อโต้แย้งในเนื้อหาของหนังสือพิมพ์นั้นขึ้นอยู่กับแรงจูงใจและความสามารถในการคิดพิจารณาข้อโต้แย้ง รวมทั้งความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ของผู้อ่านในการยอมรับข่าวสารที่โน้มน้าวใจจากสถานการณ์ความเสี่ยงทางสิ่งแวดล้อม

2540

- เกศกนก ชุ่มประดิษฐ์, ความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านหนังสือการ์ตูนกับการใช้ภาษาและความคิดสร้างสรรค์ พบว่า ปริมาณการอ่านหนังสือการ์ตูนของนักเรียน ม.ปลายมีผลต่อรูปแบบการใช้ภาษาอย่างเป็นเหตุเป็นผลและความคิดสร้างสรรค์ แต่ไม่มีผลต่อทักษะการเขียน ส่วนระยะเวลาในการอ่านหนังสือการ์ตูนไม่มีผลต่อทักษะการเขียน รูปแบบการใช้ภาษาอย่างเป็นเหตุเป็นผล และความคิดสร้างสรรค์ของผู้อ่าน
- วรเชษฐ หอมจันทร์, การรับรู้ของเยาวชนในเขตชุมชนคลองเตยเกี่ยวกับบทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์ในการชักจูงเยาวชนไปสู่การสร้างพฤติกรรมเบี่ยงเบน พบว่า เยาวชนในเขตชุมชนคลองเตยมีการรับรู้และเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์แตกต่างกันไปตามบริบททางสังคมในด้านการศึกษา สถานภาพครอบครัว ฐานะทางบ้าน ความสัมพันธ์ทางสังคมกับครูและเพื่อน โดยมองว่าการเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์ที่นำเสนอพฤติกรรมเบี่ยงเบนไม่มีส่วนในการสร้างพฤติกรรมเบี่ยงเบนแต่อาจมีผลต่อการสร้างพฤติกรรมเลียนแบบได้ และการเปิดรับสื่อ

สิ่งพิมพ์ประเภทสื่อทางเพศจะมีส่วนในการสร้างพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ทุกประเภท เนื่องจากเยาวชนที่เปิดรับมีความสนใจและอยากรู้อยากเห็นเกินวัย

2541

- จุติมา เพชรรัตน์, การเปิดรับหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นที่มีเนื้อหาทางเพศของเด็กวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครกับทัศนคติต่อเพศสัมพันธ์ พบว่า การอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นที่มีเนื้อหาทางเพศมีผลต่อทัศนคติของนักเรียน ม.ปลายเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ในด้านเพศศึกษา โดยทั่วไป ด้านการใช้ชีวิตคู่ของชายและหญิง และด้านสื่อมวลชนที่นำเสนอเรื่องทางเพศ
- อติมา จันทร์ดา, ประสิทธิภาพของโฆษณาในรูปแบบบทความ และทัศนคติของผู้อ่าน และผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์และโฆษณา พบว่า ประสิทธิภาพของโฆษณาในรูปแบบบทความขึ้นอยู่กับความเข้าใจของผู้อ่านต่อสถานะของโฆษณาที่พิจารณาจากการระบุหรือไม่ระบุข้อความแสดงความเป็นโฆษณาและตำแหน่งการตีพิมพ์แบบรวมหรือแยกพื้นที่ข่าว
- ขนิษฐา บัวเทศ, ข่าวลือในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและอิทธิพลที่มีต่อการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุน พบว่า นักลงทุนมีการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหลักทรัพย์ทั้งที่เป็นทางการและข่าวลือเพื่อใช้เป็นตัวช่วยในการประเมินทิศทางของหลักทรัพย์และจะให้ความเชื่อถือข่าวลือที่มาจากหนังสือพิมพ์และเจ้าหน้าที่โบรกเกอร์ โดยนักลงทุนระยะสั้นจะให้ความสำคัญกับข่าวลือทุกประเภทที่อาจส่งผลกระทบต่อความผันผวนของดัชนีราคาหลักทรัพย์ ขณะที่นักลงทุนระยะยาวจะให้ความสำคัญกับข่าวลือที่เกี่ยวกับการดำเนินการดำเนินงานของบริษัท สถาบันการเงินล้ม และธุรกรรมระหว่างประเทศ

2542

- แสงว จันทราทิพย์, การอ้างข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยจากแหล่งข่าวต่างประเทศและความเชื่อถือของผู้รับสาร พบว่า ผู้อ่านหนังสือพิมพ์มีการยอมรับและเชื่อถือข่าวสารที่อ้างแหล่งข่าวต่างประเทศในการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะแหล่งข่าวจากกลุ่มประเทศตะวันตก

2543

- ปณิตา นิตยาพร, ความสัมพันธ์เชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีเนื้อหารุนแรงและสภาพแวดล้อมทางสังคมต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มวัยรุ่นชาย พบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนที่มีเนื้อหารุนแรงไม่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชาย แต่การเปิดรับสื่อมวลชนที่มีเนื้อหารุนแรงจะมีความสัมพันธ์ในเชิงปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางสังคมต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชายในด้านการอบรมดูแลของครอบครัวที่

- ปล่อยปะละเลย โดยสภาพแวดล้อมทางสังคมในตัวแปรด้านสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และกลุ่มเพื่อนจะส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชาย
- สุจิตรา เหลืองชูเกียรติ, การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับพระสงฆ์ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันกับการเปิดรับข่าวสารและความเชื่อมั่นทางศาสนาของประชาชน พบว่า การเปิดรับข่าวเกี่ยวกับพระสงฆ์ในเชิงลบในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ไม่มีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นทางศาสนาของผู้อ่านหนังสือพิมพ์
 - ชาตินรงค์ วิสุตกุล, ทักษะคิดของวัยรุ่นชายต่อการดูญี่ปุ่นที่มีเนื้อหารุนแรงในสื่อสิ่งพิมพ์กับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า การเปิดรับการ์ตูนญี่ปุ่นที่มีเนื้อหารุนแรงมีความสัมพันธ์กับทักษะคิดต่อความรุนแรงในด้านต่างๆ โดยนักเรียนชายส่วนใหญ่มองว่าการเปิดรับการ์ตูนญี่ปุ่นที่มีเนื้อหารุนแรงเป็นเรื่องธรรมดาและเหมาะสมกับเพศชาย ซึ่งผู้ปกครองก็อนุญาตให้เปิดรับจากสื่อทั้งสองประเภทได้

2544

- พารณี ปัทมานันท์, การเสนอข่าวหนังสือพิมพ์กับการรับรู้และปฏิกิริยาตื่นตระหนกของผู้รับสารที่อยู่ในภาวะความเสี่ยงกรณีโคบอลต์ 60 พบว่า ผู้รับสารที่อยู่ในภาวะความเสี่ยงหรืออาจได้รับผลกระทบมีการรับรู้ข่าวสารที่หนังสือพิมพ์นำเสนอเกี่ยวกับภาวะความเสี่ยงด้วยความตื่นตระหนกและหวาดกลัวจนมีการรวมตัวกันต่อต้านการเผาศพผู้เสียชีวิตจากโคบอลต์ 60 เนื่องจากผู้รับสารขาดความรู้เกี่ยวกับโคบอลต์ 60 และไม่เชื่อถือหน่วยงานของรัฐ จึงให้ความสำคัญกับข้อมูลข่าวสารที่สื่อมวลชนนำเสนอ
- ยุติ ปิ่นวิเศษ, การเปิดรับหนังสือพิมพ์และโลกทัศน์ต่อตนเองและสังคม พบว่า ระยะเวลาที่ติดตามอ่าน ปริมาณการอ่าน และประเภทของหนังสือพิมพ์ที่ผู้อ่านเปิดรับไม่มีผลต่อการรับรู้โลกทัศน์ที่มีต่อตนเองและต่อสังคม

2545

- ธนกานต์ มาฆะศิริวานนท์, พฤติกรรมการเสพติดอินเทอร์เน็ตและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเสพติดอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย พบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่มีพฤติกรรมการเสพติดอินเทอร์เน็ตนั้นจะใช้เวลาอยู่กับอินเทอร์เน็ตเป็นเวลานานและบ่อยครั้ง ให้บริการและประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตเพื่อตอบสนองความต้องการทางอารมณ์ สังคม และจิตใจ มีแนวโน้มการเสพติดสิ่งอื่นๆ มาก่อน โดยรู้สึกว่าคุณมีความสามารถในการใช้และดึงดูดใจสื่ออินเทอร์เน็ตมาก แม้ว่าจะตระหนักรู้ถึงอาการเสพติดอินเทอร์เน็ตแต่ก็ไม่สามารถลดหรือยุติการใช้งานได้ ทำให้ประสบปัญหาเกี่ยวกับปัญหาทางจิตและความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเสพติดอินเทอร์เน็ตคือ เพศ อายุ

อาชีพ ปัญหาทางจิตใจที่รู้สึกไม่พอใจตนเอง สภาพอารมณ์ ความสัมพันธ์ทางสังคม และ ประวัติการเสพติดหรือยึดติดกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต

2547

- ปรัชญา โพธิ์หัง, ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับเยาวชน ปัญญาและเขาวงกตอารมณ์ของเด็กชั้นประถมศึกษา พบว่า นักเรียนประถมที่มีปริมาณการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากจะมีระดับเขาวงกตปัญญา ความสามารถในการวิเคราะห์ การสรุป และการแยกประเภท และความสามารถในการคาดคะเนตามหลักเหตุผลมากกว่า กลุ่มที่มีปริมาณการใช้น้อย แต่ความสามารถในการสังเกต การใช้ภาษา และด้านคณิตศาสตร์ไม่ต่างกัน ส่วนปริมาณการใช้เทคโนโลยีกับระดับเขาวงกตอารมณ์ในด้านการควบคุมอารมณ์ การใส่ใจและเข้าใจอารมณ์ผู้อื่น การยอมรับผิดและปรับตัวกับปัญหา ความพอใจในตนเองไม่แตกต่างกัน

2548

- กษมา ศิริกุล, ผลของการนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงต่อการตัดสินใจของประชาชน พบว่า การนำเสนอข่าวความเสี่ยงที่มีองค์ประกอบด้านความรุนแรงและโอกาสที่จะประสบความเสี่ยงของหนังสือพิมพ์ไม่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชน โดยประชาชนส่วนใหญ่ตัดสินใจที่จะเผชิญความเสี่ยงต่อไปแต่จะลดการกระทำที่มีโอกาสที่จะประสบกับความเสี่ยงลงและเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ตัดสินใจเผชิญความเสี่ยงคือ ปัจจัยด้านความจำเป็น ด้านสังคม และด้านจิตวิทยา

2549

- บัณฑิต ศรีทองสุข, ปฏิกริยาและการยอมรับของเด็กวัยรุ่นชาย-หญิงต่อพฤติกรรมที่เป็นบาปซึ่งสะท้อนในหนังสือพิมพ์ พบว่า เยาวชนมีการรับรู้และแยกแยะพฤติกรรมที่เป็นบาปทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ได้ ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เยาวชนยอมรับพฤติกรรมที่เป็นบาปในหนังสือพิมพ์คือ ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์และพฤติกรรมการเลียนแบบ โดยคำว่าบาปในความคิดของเยาวชนคือ มิติที่อ้างกรรม มิติที่อ้างศีลธรรม และมิติที่ผิดกฎหมาย และการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับบาปและความรุนแรงในทุกสื่อไม่น่ามีผลต่อการดำเนินชีวิตของเยาวชนมากนัก

6. รูปแบบการนำเสนอกับการรับรู้ของผู้รับสาร

รูปแบบการนำเสนอกับการรับรู้ของผู้รับสารในด้านความจำ ความเข้าใจ ความสนใจ และความเชื่อถือต่อเนื้อหาของสื่อ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบและลักษณะการนำเสนอที่มีผลต่อการรับรู้ของผู้รับสาร และปัจจัยที่มีผลต่อของผู้รับสาร มี 14 ชั้นคือ

2539

- มณฑิรา อินคชสาร, การอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์ : ศึกษาเปรียบเทียบปริมาณข้อมูลที่ได้อ่าน ความจำและความพึงพอใจของผู้อ่าน พบว่า ผู้อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์สามารถอ่านความนำของข่าวและจดจำข้อมูลข่าวต่อขึ้นได้มากกว่าผู้อ่านหนังสือพิมพ์ โดยทั้งผู้อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์และจากหนังสือพิมพ์สามารถจดจำข้อมูลได้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงโดยเฉลี่ยไม่ต่างกัน และผู้อ่านพอใจที่จะอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์มากกว่าหนังสือพิมพ์ออนไลน์ เนื่องจากหาง่าย ราคาถูก เลือกรับเนื้อหาที่ต้องการได้ พกพาได้ง่าย รู้สึกคุ้นเคย และเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย
- มลินี สมภพเจริญ, การนำเสนอข่าวลบและข่าวบวก และการรับรู้บุคคลที่ตกเป็นข่าว พบว่า การนำเสนอข่าวที่เป็นลบและบวกในลำดับที่ต่างกันของหนังสือพิมพ์และเจตคติเดิมของผู้อ่านต่อผู้ตกเป็นข่าวจะมีผลต่อการรับรู้บุคคลที่ตกเป็นข่าวของผู้อ่าน โดยข่าวผิดพลาดที่เป็นข่าวลบจะส่งผลเสียต่อบุคคลที่ตกเป็นข่าวและเมื่อมีการแก้ข่าวด้วยข่าวบวกจะเปลี่ยนเจตคติของผู้อ่านให้รู้สึกดีต่อผู้ตกเป็นข่าวได้ในระดับหนึ่ง

2540

- คมสัน รัตนะสิมากุล, รูปแบบของสื่อกับความน่าเชื่อถือที่มีต่อแหล่งสาร เปรียบเทียบสื่อหนังสือพิมพ์และสื่อคอมพิวเตอร์ พบว่า สื่อหนังสือพิมพ์และสื่อคอมพิวเตอร์มีความน่าเชื่อถือต่างกันในมิติของความเชี่ยวชาญ ความกระตือรือร้น และการยอมรับ ส่วนมิติด้านความน่าไว้วางใจและความเป็นกลางของสื่อทั้งสองไม่แตกต่างกัน โดยสื่อคอมพิวเตอร์มีส่วนในการกำหนดการรับรู้ของผู้อ่านในด้านความน่าเชื่อถือของสื่อซึ่งไม่รวมเนื้อหาที่นำเสนอ เนื่องจากการรับรู้คุณลักษณะที่ดีของคอมพิวเตอร์
- ณรงค์กร มั่นชานา, ประสิทธิภาพของกราฟและตารางในฐานะเครื่องมือที่ใช้ประกอบการรายงานข่าวเชิงวิจัยประยุกต์ พบว่า การรายงานข่าวที่มีใช้กราฟและตารางมาประกอบการบรรยายนั้นไม่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเข้าใจและจดจำของผู้อ่านที่เป็นนักเรียน โดยลักษณะเนื้อหาข่าวที่จะช่วยเพิ่มความเข้าใจและจดจำได้ให้กับผู้อ่านจาก

มากไปน้อยคือ การอธิบายด้วยการบรรยายเพียงอย่างเดียว การบรรยายกับกราฟเส้น การบรรยายกับกราฟแท่ง การบรรยายกับตาราง และการบรรยายกับกราฟวงกลม

2541

- กิตติมา พิมเสน, รูปแบบและการสื่อความหมายของปกนิตยสารข่าว พบว่า รูปแบบการนำเสนอปกนิตยสารที่สื่อความหมายด้วยภาพและภาษาที่เรียบง่าย ตรงไปตรงมาและตรงประเด็นข่าวจะทำให้ผู้อ่านสามารถตีความหรือรับรู้ความหมายได้สอดคล้องกับที่ผู้ส่งสารกำหนด โดยผู้อ่านจะพึงพอใจกับรูปแบบปกที่ตอบสนองความต้องการในด้านความอยากรู้อยากเห็น ทำให้การนำเสนอปกในลักษณะการสื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่มีนัยยะแฝงที่ซับซ้อน กระชับ และแปลกสามารถตอบสนองความพึงพอใจและการตัดสินใจซื้อของผู้อ่านนิตยสารข่าวได้
- เสริมศิริ นิลดำ, ลีลาการเขียนข่าวกับการรับรู้ของผู้อ่าน พบว่า ลีลาการเขียนข่าวที่มีการใช้ภาษาและลำดับเรื่องที่ต่างกันจะมีผลต่อการรับรู้ของผู้อ่านทั้งในด้านความเข้าใจ ความสนใจ ความเชื่อถือ และการรับรู้ความสำคัญของข่าว โดยการใช้ภาษามาตรฐานและการรายงานแบบเล่าเรื่องจะทำให้ผู้อ่านเชื่อถือและเข้าใจข่าวได้ง่าย แต่การใช้ภาษาข่าวและการรายงานข่าวแบบปริมาตรหัวกลับจะดึงดูดความสนใจผู้อ่านได้ดี
- จวงจันท์ หอมจันทนากุล, แรงจูงใจที่จะตัดสินใจอย่างถูกต้องและเส้นทางการยอมรับข่าวสาร พบว่า บทความที่มีที่มาจากนิตยสารเกี่ยวกับสุขภาพประกอบกับแพทย์เป็นผู้เขียนจะทำให้บุคคลกลุ่มที่ไม่ได้รับผลกระทบหรือปราศจากแรงจูงใจตัดสินใจเนื้อหาในบทความมีความน่าเชื่อถือโดยไม่พิจารณาความถูกต้องของเนื้อหา ก่อน ซึ่งชื่อของนิตยสารและผู้เขียนมีผลในการชักจูงใจมากกว่าน้ำหนักข้อโต้แย้งที่ปรากฏในบทความ

2547

- วราภรณ์ กุลสมบุญ, ผลการอ่านข่าวออนไลน์ที่มีรูปแบบการจัดเรียงสารแบบเป็นลำดับและไม่เป็นลำดับต่อความเข้าใจ ความจำ และความพึงพอใจของผู้อ่าน พบว่า ผู้อ่านมีความเข้าใจเนื้อหาของข่าวออนไลน์ที่มีรูปแบบการจัดเรียงสารแบบเป็นลำดับและไม่เป็นลำดับไม่แตกต่างกัน แต่ผู้อ่านจำเนื้อหาของข่าวและพึงพอใจรูปแบบการจัดเรียงสารแบบไม่เป็นลำดับหรือระบบไฮเปอร์เท็กซ์มากกว่าการจัดเรียงสารแบบเป็นลำดับ
- พัชรินทร์ จงยิ่งเจริญวงศ์, ลีลาการเขียนข่าวธุรกิจกับการรับรู้ความเชื่อถือของผู้ส่งสาร พบว่า ผู้อ่านมีการรับรู้ในด้านความเชื่อถือ ความน่าสนใจ และความเข้าใจข่าวเศรษฐกิจที่มีการใช้ภาษาที่เรียบง่ายมากกว่าการใช้ภาษาที่ซับซ้อน โดยมีความไว้วางใจผู้เขียนที่ใช้ภาษาเรียบง่ายและผู้เขียนที่ใช้ภาษาซับซ้อนไม่ต่างกัน ซึ่งลีลาการเขียนข่าวและ

ความคุ้นเคยในการอ่านข่าวเศรษฐกิจของผู้อ่านมีผลต่อการประเมินข่าวในด้านความชัดเจนและเข้าใจง่าย

2549

- ดวงทอง แก้ววัชรระรังสี, กรอบกรองสารของวัยรุ่นกับการวินิจฉัยคุณค่าของบุคคล วัตถุ และเหตุการณ์ในนิตยสารที่สะท้อนวัฒนธรรมย่อยของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นจะเลือกรับสิ่งต่างๆ ที่สัมพันธ์กับกรอบกรองสารของตนและใช้กรอบนั้นมาคัดเลือกรับสิ่งที่เข้ากันตนเองเท่านั้น ไม่หันเหไปตามกระแสทุกอย่างที่มีอยู่ในสังคมและไม่เป็นวัยรุ่นที่ก่อปัญหาหรือเน้นแต่ความบันเทิง โดยวัยรุ่นที่อ่านนิตยสารที่สะท้อนวัฒนธรรมย่อยของกลุ่มวัยรุ่นอย่าง a day และ Cheeze เป็นวัยที่เริ่มใช้เหตุผลได้เป็นอย่างดี รู้จักวิเคราะห์และสามารถรับผิดชอบตัวเอง โดยมีกรอบกรองสารและการแจกแจงคุณค่าของบุคคล วัตถุ และเหตุการณ์คล้ายคลึงกับกรอบกรองสารของนิตยสาร

2550

- กมลเทพ จิตเฉลิมชัยพันธุ์, การรับรู้ของผู้ชมต่อรายการเล่าข่าวโทรทัศน์ พบว่า การรายงานข่าวด้วยรูปแบบการเล่าข่าวช่วยให้ผู้ชมเข้าใจข่าวได้ดีขึ้นและมีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวของผู้รับสารด้วย โดยผู้ชมรายการเล่าข่าวทางโทรทัศน์จะมีความเข้าใจข่าวดีกว่าผู้อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวที่ต่างกันในบางประเด็น แต่จะมีการจำหรือระลึกถึงข่าวได้ไม่ต่างกัน
- นริศรา คุสุวรรณ, ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์และการรับรู้ลำดับความสำคัญของข่าวและการเลือกเปิดรับข่าว พบว่า การจัดหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์มีผลต่อการเลือกเปิดรับและรับรู้ลำดับความสำคัญของข่าวของผู้อ่าน โดยผู้อ่านหนังสือพิมพ์จะเลือกเปิดรับข่าวที่สอดคล้องกับการจัดอันดับของหนังสือพิมพ์คือเริ่มจากหน้าหนึ่งและรับรู้ลำดับความสำคัญของข่าวจากการจัดหน้าของสื่อ ส่วนผู้อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์จะเลือกเปิดรับข่าวที่ตนสนใจและรับรู้ลำดับความสำคัญของข่าวที่หลากหลาย เนื่องจากไม่มีความชัดเจนของการจัดหน้าและจะแตกต่างกันไปตามการจัดหน้าของหนังสือพิมพ์ออนไลน์แต่ละฉบับ
- วชิราวัฒน์ นิรันดร์เตชาภัทร์, ลักษณะการแปลงข่าวเพื่อเสียดสี ล้อเลียนทางการเมืองในหน้า "ผู้จัดกวน" ของหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันกับปฏิบัติการรับรู้ของผู้อ่าน พบว่า ผู้อ่านสามารถรับรู้และเข้าใจความหมายของเนื้อหาที่นำเสนอในหน้าผู้จัดกวนได้เนื่องจากติดตามข่าวการเมืองเป็นประจำ และมีความพึงพอใจด้านการวิพากษ์วิจารณ์บุคคล

สาธารณะของหนังสือพิมพ์ แต่ก็ต้องมีความรู้เท่าทันสถานการณ์ในการแยกแยะความจริงกับความลวงที่ผสมกันอยู่

- กติกา ศรีรักษา, ความหมายและกระบวนการสร้างความหมาย "บ้าน" ในนิตยสารบ้านและสวน พบว่า ผู้อ่านซึ่งเป็นเจ้าของบ้านหรือผู้อาศัยจะให้ความหมายบ้านที่คล้อยตามกับความหมายในนิตยสารทั้งในด้านรูปแบบบ้าน การคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย และการสื่อสารถึงตัวตนตามแนวคิดแบบสมัยใหม่และแบบโพสต์โมเดิร์น โดยปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการสร้างความหมายบ้านของนิตยสารและผู้อ่านคือ สภาพสังคม สภาพเศรษฐกิจ สภาพการเมือง และกระแสการออกแบบจากต่างประเทศ

7. ความคิดเห็นของผู้รับสารต่อการทำหน้าที่ของสื่อและเนื้อหาที่น่าสนใจ

ความคิดเห็นของผู้รับสารต่อการทำหน้าที่ของสื่อและเนื้อหาที่น่าสนใจ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะการนำเสนอเนื้อหาของสื่อ การปฏิบัติหน้าที่ของสื่อที่สะท้อนผ่านทางเนื้อหาความเหมาะสมของเนื้อหาที่น่าสนใจตามหลักจริยธรรมวิชาชีพ มี 12 ชิ้นคือ

2539

- สุทัศน์ โงทัยกระโทก, ทศนคติของพระสงฆ์ในกรุงเทพมหานครต่อการเสนอข่าวสารทางพระพุทธศาสนาของสื่อมวลชน พบว่า พระสงฆ์ส่วนใหญ่มองว่าสื่อมวลชนมีบทบาทมากในการนำเสนอข่าวสารทั่วไปเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาโดยเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดวัฒนธรรมอันดีงามของสังคม ส่วนอิทธิพลและความรับผิดชอบของสื่อมวลชนในด้านปัญหาทางจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของการนำเสนอข่าวสารเชิงลบที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนานั้นอยู่ในระดับปานกลาง

2540

- สุทธิวรรณ ตัญญาพงศ์ปรีชญ์, การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเด็กในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า ผู้อ่านส่วนใหญ่มองว่าการนำเสนอข่าวเชิงลบเกี่ยวกับเด็กในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์มีความไม่เหมาะสมทั้งภาพและเนื้อหาข่าว โดยภาพที่น่าสนใจและการระบุรายละเอียดเกี่ยวกับเด็กที่ตกเป็นข่าวเป็นการละเมิดต่อสิทธิส่วนบุคคลของเด็ก หนังสือพิมพ์ควรมีจิตสำนึกและคำนึงถึงหลักจริยธรรมทางวิชาชีพ ซึ่งผู้อ่านบางส่วนมีปฏิกิริยาต่อต้านการนำเสนอเนื้อหาข่าวเด็กที่ไม่เหมาะสมด้วยการโทรศัพท์หรือส่งจดหมายตำหนิไปยังหนังสือพิมพ์ที่น่าสนใจเนื้อหาดังกล่าว

2541

- อารีย์ เลขานนท์, ทัศนคติของนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานครต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและมติชน พบว่า หนังสือพิมพ์มติชนมีปฏิบัติหน้าที่ในด้านความรับผิดชอบต่อความถูกต้องของการรายงานข่าว ด้านความยุติธรรมในการรายงานข่าว ด้านความพอเพียงของเนื้อหาที่น่าสนใจ ด้านการเป็นตัวแทนชุมชน ด้านความเป็นอิสระจากแรงกดดันได้ดีกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ส่วนในด้านการรักษาผลประโยชน์ของประชาชนและด้านความรับผิดชอบต่อเนื้อหาโฆษณามีความใกล้เคียงกัน
- ศุภสิทธิ์ ศรีสวัสดิ์ศักดิ์, การนำเสนอภาพข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชานิยมและความคิดเห็นของนักวิชาการและนักศึกษาด้านวารสารศาสตร์ พบว่า ความคิดเห็นของนักวิชาการและนักศึกษาต่อการนำเสนอภาพข่าวในหน้าหนึ่งที่มีความน่าสนใจ ความรุนแรงและน่ากลัวสยดสยองนั้นอาจทำให้เกิดพฤติกรรมการเลียนแบบได้ และภาพที่มีความผิดปกติ แปลกพิศดารก็อาจทำให้เกิดความมึนงงได้ จึงไม่เห็นด้วยกับการนำเสนอภาพข่าวเหล่านั้นในหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์
- เลอลักษณ์ รอดเรือง, การตกเป็นเหยื่อจากการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า ผู้อ่านหนังสือพิมพ์มองว่าการนำเสนอข่าวและภาพข่าวในหน้าหนึ่งที่มีลักษณะก่อให้เกิดเหยื่อจากการรายงานข่าวซ้ำซ้อนนั้น เกิดจากการนำเสนอภาพข่าวที่ไม่เคารพสิทธิของผู้ตาย สิทธิของผู้ตกเป็นข่าว และสิทธิเด็กและเยาวชนของหนังสือพิมพ์ แต่การนำเสนอเนื้อหาดังกล่าวก็มีประโยชน์ต่อสาธารณะในแง่ของการแจ้งเตือนภัย

2544

- มยุริญ ผ่องผุดพันธ์, นโยบายและการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปินบันเทิงในหนังสือพิมพ์เชิงประชานิยมกับทัศนะของแหล่งข่าว พบว่า แหล่งข่าวบันเทิงในฐานะผู้รับสารมองว่าหนังสือพิมพ์มีความผิดพลาดในการนำเสนอข่าวบันเทิงและใช้รูปแบบที่เน้นความเร้าใจหรือดึงดูดความสนใจมากกว่านำเสนอสาระที่แท้จริง โดยต้องการให้หนังสือพิมพ์ลดการนำเสนอเนื้อหาเชิงลบหรือสร้างความเสียหายและเป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลในวงการบินบันเทิง ควรนำเสนอประเด็นทางด้านผลงานมากกว่าเรื่องส่วนตัว

2545

- ชลาพันธ์ อูปกิจ, บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวัน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จ.เชียงใหม่ ยังไม่ถือว่าเป็นหนังสือพิมพ์ตามแนวคิดประชาสังคม เนื่องจากไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็น

สาธารณะหรือเป็นเวทีสาธารณะให้กับภาคประชาสังคมกลุ่มต่างๆ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาในระดับท้องถิ่น

- นิดา สุวรรณชัยศักดิ์, บทบาทของหนังสือพิมพ์ในการส่งเสริมการศึกษาตามแนวนโยบายปฏิรูปการศึกษาและความคาดหวังของสังคม พบว่า ผู้รับสารมองว่าหนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญกับการศึกษาไม่มากนัก โดยมีความคาดหวังต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการส่งเสริมการศึกษาคือ ต้องการให้หนังสือพิมพ์เป็นตัวกระตุ้นสังคมให้เกิดความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการศึกษาให้มากขึ้น

2546

- ภัทราพร จงแจ่ม, บทบาทในกระบวนการประชาสังคมของสื่อหนังสือพิมพ์ตามทัศนะของกลุ่มพัฒนาเอกชน พบว่า กลุ่มพัฒนาองค์กรมองว่าหนังสือพิมพ์แสดงบทบาทในกระบวนการประชาสังคมได้ไม่มากเท่าที่ควร โดยเฉพาะการนำเสนอประเด็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อประชาชนทุกกลุ่มหรือเรื่องราวที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

2550

- ศรัญญา โรจนวงศ์ชัย, ความคิดเห็นของนักวิทยาศาสตร์ นักข่าวหนังสือพิมพ์ และผู้อ่านต่อการคัดเลือกและนำเสนอข่าววิทยาศาสตร์ในหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่า ผู้รับสารมองว่าการนำเสนอข่าววิทยาศาสตร์ของหนังสือพิมพ์ควรมีหลักฐานอ้างอิงทางวิทยาศาสตร์และส่งเสริมให้ผู้อ่านมีความคิดในเชิงวิทยาศาสตร์ด้านการวิเคราะห์ด้วยเหตุผล ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายประกอบกับข้อมูลทางวิชาการที่น่าเชื่อถือ
- ภารดี ดวงนภา, การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุมงคล "จตุคามรามเทพ" ของหนังสือพิมพ์รายวันและความคิดเห็นของประชาชน พบว่า ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มองว่าวัตถุมงคลจตุคามรามเทพเป็นพุทธพาณิชย์ที่ได้รับความสนใจจากประชาชนหรือเป็นกระแสจตุคามพีเวอร์ ซึ่งเนื้อหาที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์จะเกินจริงและมีผลประโยชน์แอบแฝงในแง่ของโฆษณาและยอดขาย กระตุ้นความสนใจของผู้คนแต่ก็ไม่ได้ทำให้เกิดความมั่งงาย เนื่องจากเป็นความเชื่อและค่านิยมของแต่ละบุคคล
- สุธาสินี นิรัตติมานนท์, การคัดเลือกและนำเสนอข่าวสั้นผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ พบว่า ผู้ใช้บริการข่าวสั้นผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่มองว่าข่าวสั้นผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เป็นเพียงสื่อรองในการติดตามข่าวสารจากสื่อหลัก ให้ข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ รวดเร็ว สะดวกและง่าย

ในการเปิดรับข่าวสาร และค่าบริการก็ไม่แพง สามารถนำไปสนทนากับผู้อื่น โดยจะเปิดอ่านเมื่อมีเวลาว่างและลบข้อความทิ้งเมื่ออ่านจบ

8. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการเปิดรับสื่อและการรับรู้ของผู้รับสาร

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการเปิดรับสื่อและการรับรู้ของผู้รับสาร เป็นการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตหรือเทคโนโลยีสารสนเทศในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายและมีผลต่อการรับรู้ของผู้รับสาร ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การรับรู้ของผู้รับสารที่มีต่อการใช้สื่อใหม่ การใช้ประโยชน์จากสื่อใหม่และความพึงพอใจ รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือสื่อใหม่ มี 26 ชิ้นคือ

2540

- วรพรรณ พงศ์สวัสดิ์, ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทั่วไปกับการเปิดรับสื่อวารสารสนเทศของเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เด็กและเยาวชนมีความรู้ ทักษะ พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการเปิดรับสื่อทางวารสารสนเทศแตกต่างกันไปตามลักษณะทางประชากรในด้านอายุ สถานที่ศึกษาระดับการศึกษาทั้งของเด็กและของพ่อแม่ ลักษณะที่อยู่อาศัยและบุคคลที่อยู่ด้วย แต่ไม่ต่างกันในด้านเพศ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับ และรายได้รวมของครอบครัว
- จักรกฤษ เพิ่มพูล, การเป็นเจ้าของข้ามสื่อและผลกระทบ : วิเคราะห์จากกลุ่มเดอะเนชั่น พบว่า ผู้อ่านหนังสือพิมพ์เป็นกลุ่มที่เปิดรับสื่อจากกลุ่มเนชั่นมากที่สุด เพื่อติดตามข่าวสารและใช้ประโยชน์จากสื่อในการแลกเปลี่ยนทัศนคติกับผู้อื่น โดยมองว่าการข้ามสื่อขององค์กรไม่มีผลในการครอบงำหรือมีอิทธิพลเหนือผู้รับสาร ขณะที่ผู้รับสารจากวิทยุและโทรทัศน์ต้องการทราบความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในสังคม รับรู้ข่าวสารในช่วงสั้นๆ และไม่สนใจติดตามข่าวในลักษณะวิเคราะห์เจาะลึก โดยมองว่าการนำเสนอข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ ที่ใช้ฐานข้อมูลเดียวกันอาจมีผลในการครอบงำหรือมีอิทธิพลเหนือผู้รับสารได้

2542

- วิษณุ โพธิ์ประสาท, การยอมรับและการใช้ประโยชน์จากเครือข่ายโรงเรียนของครูและนักเรียน มัธยมในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนและครูมีการยอมรับนวัตกรรมเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรือ School Net ว่าเป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัยและสะดวกสบาย มีความเหมาะสมและเข้ากันได้กับรูปแบบการเรียนการสอน โดยครูจะใช้ในการค้นคว้าหาความรู้และข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่ในเครือข่ายมาประกอบการเรียนการสอน และใช้ประโยชน์

ด้านความทันสมัยและความก้าวหน้า ส่วนนักเรียนจะใช้เป็นสื่อในการเรียนอย่างทำการบ้านหรือรายงานกลุ่ม ค้นหาข้อมูลความรู้ผ่านระบบเครือข่าย และใช้ประโยชน์ด้านความบันเทิงและพักผ่อน

- กาญจนา กาญจนทวี, แรงจูงใจ พฤติกรรม และความพึงพอใจของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ไทย พบว่า ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์มีแรงจูงใจและความพึงพอใจในการเปิดรับสื่อทางอินเทอร์เน็ตคือ ความสะดวก รวดเร็ว ง่ายต่อการเลือกเปิดรับเฉพาะเนื้อหาที่สนใจ และมีความทันสมัย
- เสกสรร สายสีสุด, การใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารสถาบันราชภัฏอุดรธานี พบว่า การใช้อินเทอร์เน็ตของบุคคลต่างๆ ในสถาบันส่วนใหญ่เป็นการใช้เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองและประหยัดเวลาในการค้นคว้า เป็นฐานข้อมูลทางการศึกษาที่หลากหลายและกว้างขวาง
- พรรณพิมล วัฒนะภราดร, การเปิดรับและการใช้ประโยชน์ข่าวสารกีฬาทางสื่อวารสารสนเทศของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษามีการเปิดรับและใช้ประโยชน์จากสื่อต่างๆ ในด้านข่าวสารทางกีฬา เพื่อติดตามข่าวความเคลื่อนไหวของกีฬาและนักกีฬาที่ตนชื่นชอบ ทราบผลการแข่งขันประจำวัน ได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการเล่นกีฬา และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- ปิยวรรณ คงสาคร, การเดินทางบนเครือข่ายเวิร์ลด์ ไวด์ เว็บ พบว่า ผู้ใช้มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสาร หาสาระความรู้และความเพลิดเพลิน โดยวิธีการเดินทางบนเครือข่ายเวิร์ลด์ ไวด์ เว็บ ส่วนใหญ่จะใช้การใส่ที่อยู่เว็บไซต์ที่ต้องการโดยตรง หรือการใช้เครื่องมือช่วยค้นหาหรือ Search Engine และใช้ปุ่มคำสั่งต่างๆ ค้นหาข้อมูลจากหัวข้อที่แยกประเภทไว้ หากหลงทางก็จะใช้การกลับไปยังหน้าเว็บเดิม

2544

- กรรณิกา คุณากรเวโรจน์, ปัจจัยที่ส่งผลต่อความน่าไว้วางใจของบริการข้อมูลต่างๆ ในเว็ลด์ไวด์เว็บ พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่จะใช้บริการข้อมูลต่างๆ ในเว็ลด์ไวด์เว็บในการค้นหาข้อมูลทางวิชาการและสั่งซื้อสินค้าโดยคำนึงถึงความสะดวกสบายในการทำงานมากกว่าจะคำนึงถึงความน่าไว้วางใจ ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อความไว้วางใจด้านบริการข้อมูลในเว็ลด์ไวด์เว็บคือ รูปแบบบริการ ลักษณะทางประชากร และความถี่ในการใช้บริการ
- พิเชษฐ เวชพลรักรธรรม, การตัดสินใจเชิงจริยธรรมของวัยรุ่นที่สื่อสารในห้องสนทนาบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่มีอัตราการเข้าใช้ห้องสนทนาบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามลำพัง สร้างค่านิยมใหม่ในการคบหาระหว่างชายและหญิงที่สามารถสร้างจินตนาการและอัตลักษณ์ใหม่ให้กับตนเอง โดยใช้ห้องสนทนาในการแสวงหาความ

รักที่ตอบสนองความเพ้อฝันและความต้องการทางเพศ สามารถสร้างสังคมส่วนตัวที่มีลักษณะของความเป็นสาธารณะแบบเสมือนจริงที่สวຍงามโดยไม่ได้คำนึงถึงอันตรายที่แอบแฝงอยู่ ทำให้วัยรุ่นมีการตัดสินใจที่ไม่ใส่ใจต่อค่านิยมทางศีลธรรมหรือค่านิยมทางสังคมและวัฒนธรรมเท่าที่ควร

2547

- ปัทมาธิริย์ ไชรัมย์, คุณลักษณะประชาธิปไตยในการสื่อสารผ่านเว็บบอร์ด พบว่า ผู้ใช้เว็บบอร์ดส่วนใหญ่ประเมินพฤติกรรมการใช้เว็บบอร์ดของตนในด้านบวกที่สอดคล้องกับการสื่อสารอย่างเป็นประชาธิปไตยในด้านการเป็นพื้นที่แสดงความคิดเห็น ติดตามสถานการณ์ข่าวสารในลักษณะของสื่อใหม่ และมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมสังคมประชาธิปไตยได้ แต่ปัญหาด้านผู้ใช้เว็บบอร์ดที่ขาดเหตุผลหรือใช้อารมณ์ในการแสดงความคิดเห็นอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสังคมประชาธิปไตยได้ไม่เต็มที่
- นางลักษณ์ ปิงประวัตติ, ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการใช้อินเทอร์เน็ต พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนคือ ปัจจัยด้านจิตวิทยาในด้านความกังวลของการใช้คอมพิวเตอร์ ประสบการณ์ความสำเร็จ การชักจูงด้วยวาจาและการสังเกตการใช้ของผู้อื่น ปัจจัยด้านทัศนคติที่ดีต่ออินเทอร์เน็ต ปัจจัยทางด้านสังคมประชากรด้านเพศ ระดับผลการเรียน และสาขาวิชาที่เรียน ปัจจัยด้านปัจเจกบุคคลเกี่ยวกับการใช้งานคอมพิวเตอร์
- สิรีพงศ์ สุวรรณโภคิน, ลักษณะพฤติกรรมและรสนิยมการบริโภคข่าวสารของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า นิสิตนักศึกษามีพฤติกรรมและรสนิยมการบริโภคสื่อและข่าวสารเพื่อประโยชน์ด้านความบันเทิงในแบบคนที่มีความรู้รอบด้าน เนื่องจากเปิดรับสื่อมากและรสนิยมเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลจึงไม่จำเป็นต้องแคะความรู้สึกของคนอื่น

2548

- ณัฐพร ศรีสติ, ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการขโมยคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อประโยชน์ทางวิชาการของนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นิสิตนักศึกษามีแนวโน้มที่จะใช้บรรทัดฐานทางจริยธรรมในอินเทอร์เน็ตที่แตกต่างจากจริยธรรมในสังคมจริง มีความสับสนเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะบนอินเทอร์เน็ตที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่าสามารถนำข้อมูลและผลงานของผู้อื่นมาใช้โดยปราศจากการอ้างอิง

- อริศรา ัญญาวินิชกุล, การใช้สื่อใหม่ในการตอบสนองความต้องการการสื่อสารเรื่องเพศของวัยรุ่นในยุคสังคมสารสนเทศ พบว่า วัยรุ่นที่มีลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลอย่างสถานภาพทางเพศ ที่พักอาศัย และภูมิลำเนาที่ต่างกันจะเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารเรื่องเพศต่างกัน ส่วนอายุและภูมิลำเนาจะมีผลต่อแรงจูงใจทางด้านสังคมในการสื่อสารเรื่องเพศ โดยสื่อเทคโนโลยีใหม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเรื่องเพศในเรื่องอิสระและเสรีภาพในเรื่องเพศมากขึ้น ไม่ให้ความสำคัญกับการรักษามวลสงวนตัวและความบริสุทธิ์
- สุชาดา วัฒนอมรเกียรติ, แรงจูงใจในกิลด์เวิร์กกับการรวมทีมในไซเบอร์สเปซและการต่อเชื่อมสู่โลกของความเป็นจริง พบว่า ผู้เล่นเกมมีการรวมทีมกันเพื่อจุดประสงค์ในการครอบครองปราสาท โดยมีความไว้วางใจเป็นหลักสำคัญในการถักทอและต่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่น ซึ่งจะมีการเชื่อมโยงของสังคมเกมมาสู่โลกความจริงด้วยการเชื่อมโยงระหว่างผู้เล่นจริงในลักษณะของการจัดกิจกรรมพบปะสังสรรค์ระหว่างสมาชิกและอาจมีการซื้อขายสิ่งของภายในเกมด้วยเงินจริงที่มักเป็นของหายากและราคาแพง

2549

- สิฎาพัฒน์ จงรักษ์, การสร้างสานสัมพันธ์แฟนคลับของสฤษฎุฑ สุทัศน์ะจินดา ในเว็บไซต์ www.sorayutfanclub.com พบว่า สมาชิกเว็บไซต์สฤษฎุฑแฟนคลับมีการรับรู้อัตลักษณ์ของสฤษฎุฑที่ปรากฏในเว็บไซต์คือ การเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการเป็นนักสื่อสารมวลชน การเป็นผู้นำทางข่าวสาร และการเป็นผู้ที่เปิดกว้างและมีความเป็นมิตร ทำให้สฤษฎุฑมีบทบาทในการเป็นศูนย์กลางในการจุดประเด็นข่าว รณรงค์ และสร้างความเป็นจริงในสังคมสำหรับสมาชิกเว็บไซต์ จนเกิดการรวมกลุ่มและสร้างสานสัมพันธ์กันภายในเว็บไซต์มาสู่โลกแห่งความจริง
- พิษญาณี ภูตระกูล, การใช้ประโยชน์จากการหลอมรวมสื่อและเครือข่ายบนเว็ลด์ไวด์เว็บในรายการอะคาเดมี่ แฟนเทเชีย พบว่า ผู้รับสารเปิดรับสื่อของกลุ่มบริษัทธุรกิจเพื่อตอบสนองความอยากรู้เพื่อช่วยในการตัดสินใจ ทราบความคิดเห็นและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และเพื่อความเพลิดเพลิน โดยผู้รับสารมีความรู้เท่าทันการหลอมรวมสื่อของกลุ่มบริษัทธุรกิจและยอมรับการดำเนินธุรกิจในรูปแบบนี้เนื่องจากชื่นชมกลุ่มศิลปิน AF
- ปรรารถนา อรัญญิก, การสื่อสารความหมายจากสัญรูปแสดงอารมณ์และความรู้สึกผ่านการใช้โปรแกรม Instant messaging พบว่า ผู้ใช้โปรแกรมสนทนาส่วนใหญ่ใช้ตัวแสดงอารมณ์เพื่อแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกให้คู่สนทนาได้รับทราบ โดยจะเลือกใช้ให้สอดคล้องกับอารมณ์และความรู้สึกในขณะนั้นๆ ส่วนด้านการตีความหมายตัวแสดงอารมณ์จะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลและเลือกใช้ต่างกันไปตามกรณี ซึ่งตัวแสดงอารมณ์จะช่วยให้การสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์มีความสมบูรณ์มากขึ้น

- ชัญญุสรา อรณพ ณ อยุธยา, การใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการแสวงหาและการเรียนรู้จริยธรรมของเยาวชน พบว่า เยาวชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมมีการแสวงหาและเรียนรู้ทางจริยธรรมผ่านสื่อในลักษณะผสมผสานทั้งสื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยจะมีการเปิดรับและตอบกลับสารทางจริยธรรมผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศน้อยมาก ซึ่งจะเลือกเปิดรับเว็บไซต์ที่เป็นแหล่งเรียนรู้จริยธรรมของตนเองเป็นประจำ ใช้ประโยชน์เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อตอบข้อสงสัยและเรียนรู้จริยธรรมเพิ่มเติม ใช้เป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาผู้อื่น และเพื่อความบันเทิง
- ศรินทร ชูชาติพงษ์, การปฏิบัติต่อเทคโนโลยีในฐานะครูของผู้เรียนทางไกลในบริบทของวัฒนธรรมไทย พบว่า ผู้เรียนทางไกลมีความรู้สึกที่แตกต่างเมื่อเรียนกับครูผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากกระบวนการคิดในเรื่องความเคารพและความน่าเชื่อถือไม่ได้เป็นไปได้โดยทันทีแต่ต้องอาศัยการพิจารณาอย่างระเอียดรอบคอบ โดยเทคโนโลยีสารสนเทศและวัฒนธรรมไทยเป็นปัจจัยที่ทำให้นักเรียนไทยเกิดความรู้สึกถูกแทรกแซงเนื่องจากความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนที่เปลี่ยนไป

2550

- ภัทรมน ติวานนท์, เว็บไซต์บันเทิงเกาหลีและเว็บไซต์แฟนคลับดาราเกาหลีกับโลกาภิวัตน์ทางวัฒนธรรม พบว่า ผู้ใช้เว็บไซต์ส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์และพึงพอใจเนื้อหาเกี่ยวกับบันเทิงเกาหลีและดาราเกาหลีเพื่อเรียนรู้และซึมซับวัฒนธรรมเกาหลีทั้งในด้านภาษาค่านิยมและรูปแบบการดำเนินชีวิต โดยผู้ที่เปิดรับและมีส่วนร่วมในเว็บไซต์มากจะมีการเรียนรู้และซึมซับวัฒนธรรมเกาหลีมากกว่าผู้ใช้ที่เปิดรับเพียงอย่างเดียว แต่ส่วนใหญ่จะนำอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเกาหลีมาผสมผสานและประยุกต์ใช้ให้เข้ากับตนเองตามความเหมาะสมทั้งในด้านสถานที่และโอกาสมากกว่าการนำมาเลียนแบบโดยตรง
- เจษฎา เจนพิทักษ์, เว็บไซต์มหาวิทยาลัยเที่ยงคืนในฐานะสื่อประชาสังคม พบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการ อาจารย์ นักศึกษา และผู้ที่มีความสนใจทางการเมือง มีการเปิดรับและนิยมใช้ประโยชน์จากบทความทางวิชาการในการเสริมเพิ่มเติมความรู้ นำข้อมูลไปปรับใช้กับการศึกษาและการทำงาน และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่เกิดขึ้นในสังคมในกระดานสนทนาของเว็บไซต์ โดยผู้ใช้อต้องการให้ทางเว็บไซต์ปรับปรุงรูปแบบให้มีลักษณะที่เป็นมิตรและเพิ่มความสะดวกในการใช้งานให้มากขึ้น
- สิทธิชัย สารทวาทา, ความสัมพันธ์ฉันคนรักผ่านเกมเร็กนาร์็อกออนไลน์ พบว่า ผู้เล่นเกมมีการเลือกภาพแทนตนเองภายในเกมที่มีความเหมือนกับตัวตนที่แท้จริงภายนอกเป็นส่วนใหญ่ โดยภาพแทนตนเองในส่วนที่เป็นคำอธิบายตัวละครมีส่วนในการสร้างความประทับใจในครั้งแรกที่เจอกันภายในเกม และภาพแทนตนเองที่น่าเสนอมานข้อมูลต่างๆ ที่

บ่งบอกถึงตัวตนในโลกความจริง รวมทั้งการแสดงออกต่างๆ ภายในเกมที่มีส่วนในการตัดสินใจสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เล่นเกม

- สมฤดี เกียรติศิริกุลธร, วาทกรรมเอดส์ในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ พบว่า ผู้ใช้เว็บไซต์แก้วไดอารี่ มีการรับรู้ความหมายและวาทกรรมเอดส์ในลักษณะของการให้กำลังใจ การแพทย์ ทางศาสนา และเพศสภาพ โดยใช้เว็บไซต์ในการสื่อสารความหมายเอดส์ การใช้ชีวิต และเชื่อมโยงกันระหว่างผู้ติดเชื้อเอดส์กับประชาชน
- กรกนก กมลรัตน์, บทบาทอินเทอร์เน็ตในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสำหรับเด็กและเยาวชน พบว่า เด็กและเยาวชนมีแรงจูงใจในการเปิดรับเว็บไซต์ทางพระพุทธศาสนา เนื่องจากได้รับข้อคิดและคติสอนใจ โดยจะให้ประโยชน์และพึงพอใจในเนื้อหาและรูปแบบที่น่าสนใจบนเว็บไซต์โดยเฉพาะเรื่องกฎแห่งกรรม ซึ่งเด็กจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาหลังจากเปิดรับเว็บไซต์อย่างการสวดมนต์ การให้ทาน และให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางศาสนา
- พรรณรัตน์ จิระวัฒนาศักดิ์, พฤติกรรมการใช้วีดีโอคลิปมือถือ และผลกระทบต่อทัศนคติและพฤติกรรมของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องเพศและความรุนแรง พบว่า เยาวชนใช้คลิปมือถือเพื่อเก็บบันทึกเป็นภาพความทรงจำ รับรู้เรื่องราวแปลกใหม่ที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อน ความบันเทิงสนุกสนาน และเป็นช่องทางในการหารายได้ โดยเยาวชนยังไม่ยอมรับต่อผลร้ายของที่อาจเกิดขึ้นของการใช้วีดีโอคลิปมือถือ แต่ก็ไม่อาจจะละเลยต่อพฤติกรรมการใช้วีดีโอคลิปมือถือของเยาวชนได้ เนื่องจากโอกาสของความเสี่ยงในการใช้วีดีโอคลิปในเรื่องเพศและความรุนแรงยังคงอยู่และอาจเกิดผลเสียแก่เยาวชนได้หากขาดความระมัดระวัง

9. ความตระหนักรู้ในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลและการละเมิด การรู้เท่าทันสื่อ

ความตระหนักรู้ในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลและการละเมิด การรู้เท่าทันสื่อของผู้รับสารที่มีต่อสื่ออินเทอร์เน็ตและบทความเชิงโฆษณา ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับการตระหนักรู้ของผู้รับสารในเรื่องสิทธิส่วนบุคคล การละเมิดลิขสิทธิ์ การถูกละเมิดและวิธีการป้องกัน ระดับความรู้เท่าทันสื่อของผู้รับสาร และปัจจัยที่มีผลต่อการตระหนักรู้ของผู้รับสาร มี 9 ชั้นคือ

2544

- นิธิมา คณานินันท์, ความตระหนักรู้ด้านสิทธิข้อมูลส่วนบุคคลในสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย พบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่มีความตระหนักรู้ต่อการมีสิทธิในข้อมูล

ส่วนบุคคลและการถูกละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมการตอบกลับเมื่อถูกละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล โดยลักษณะของผู้ที่ไม่ตระหนักรู้ว่าตนเองถูกละเมิดสิทธิส่วนบุคคลนั้นมาจากการไม่รู้เท่าทันเทคโนโลยีและเชื่อว่าตนเองมีความเชี่ยวชาญเพียงพอที่จะควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลบนอินเทอร์เน็ตได้

2548

- จินดารัตน์ บวรบริหาร, ความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ต การประเมินความเสี่ยงและพฤติกรรมการป้องกันตัวเองของนักเรียนชั้นมัธยมปลายในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียน ม.ปลายที่มีความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตสูงจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันตัวต่ำกว่า และผู้ที่มีความรู้เท่าทันสื่อต่ำจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันตัวสูงกว่า ซึ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตัวเองคือ เพศ เกรดเฉลี่ย ระยะเวลา และประสบการณ์ในการใช้งานอินเทอร์เน็ต
- จิตติญาดา เจริญมณี, ความคิดเห็นของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยเกี่ยวกับเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมและการกลั่นกรองเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต พบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมองว่าเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ตคือ เนื้อหาที่ลามกอนาจาร เนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือสิ่งที่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรม จริยธรรม เนื้อหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเด็กและเยาวชนจะได้รับผลกระทบจากการเปิดรับเนื้อหาเหล่านี้ ส่วนด้านการกลั่นกรองเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมบนอินเทอร์เน็ตนั้นผู้ใช้ส่วนใหญ่มีความเห็นไปในทางอำนาจนิยมมากกว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม โดยให้ผู้ใช้มีอำนาจในการจัดการกับเนื้อหาเป็นผู้ดูแล

2549

- พิริยา จารุเศรษฐการ, การรู้เท่าทันบทความเชิงโฆษณาในสื่อวิทยุสารคดี พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ผู้อ่านรู้เท่าทันบทความเชิงโฆษณาคือ ข้อความลักษณะเชิญชวน แนะนำสินค้า รูปแบบและสีสันของบทความที่สอดคล้องกับสินค้าและฟรีเซนเตอร์ ส่วนอุปสรรคต่อการรู้เท่าทันบทความเชิงโฆษณาคือ การเขียนแบบบทความบรรยายทั่วไปโดยไม่กล่าวเจาะจงสิ่งใดเป็นพิเศษ ซึ่งผู้อ่านส่วนใหญ่มองว่าการนำเสนอบทความที่มีลักษณะในเชิงโฆษณาของวิทยุสารคดีนั้นไม่เป็นเรื่องผิดในเชิงจริยธรรม แต่ควรมีการระบุเป็นพื้นที่โฆษณาที่ชัดเจน
- วิมลวิภา ชัยอุ้น, สเปกเมลดกับการรุกรานสิทธิความเป็นส่วนตัวและพฤติกรรมการป้องกันตัวจากสเปมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย พบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมีการรับรู้เรื่องสิทธิความเป็นส่วนตัว ความตระหนักรู้ในเรื่องสิทธิความเป็นส่วนตัวที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันตัวจากสเปมเมล ซึ่งเพศชายจะมีพฤติกรรมการตอบ

กลับสแปมเมลมากกว่าเหตุหญิง โดยวิธีป้องกันสแปมเมลของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตคือ การไม่ตอบกลับสแปมเมล การอ่านข้อตกลงอย่างรอบคอบก่อนสมัครหรือลงทะเบียน และใช้วิธีการบล็อกสแปมเมลด้วยโปรแกรมกั้นกรอง

- พัฒนัรพี เล้าตระกูล, วัฒนธรรมไทยกับการรับรู้หลักการและพฤติกรรมในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน พบว่า วัฒนธรรมไทยในด้านการไม่ยึดมั่นในกฎเกณฑ์และวัฒนธรรมสิทธิร่วมกันจะส่งผลต่อพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล แต่ในด้านการบอกกล่าว ค่านิยมเคารพผู้อาวุโส และความเชื่อในพระพุทธรศาสนาไม่มีผลต่อพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล โดยประชาชนมีการรับรู้หลักการในเรื่องสิทธิส่วนบุคคล แต่ก็ยังมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในทางปฏิบัติอยู่
- สุนิดา เข้มทอง, ความตระหนักรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาต่อการละเมิดสิทธิผลงานวรรณกรรม งานศิลปะการแสดง และโสตทัศนบนอินเทอร์เน็ต พบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีความตระหนักรู้ต่อการละเมิดลิขสิทธิ์ผลงานวรรณกรรม งานศิลปะการแสดง และงานโสตทัศนในประเด็นศีลธรรม โดยมองว่าการละเมิดลิขสิทธิ์เป็นสิ่งผิดและเจ้าของผลงานควรได้รับค่าตอบแทนเพื่อจะได้มีกำลังใจในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นต่อไป ขณะเดียวกันก็พฤติกรรมการละเมิดลิขสิทธิ์ผลงานผู้อื่นบนอินเทอร์เน็ตอย่างการดาวน์โหลดภาพ เพลง บทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์มาโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาใช้ประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่อ้างแหล่งที่มา
- สุขใจ ประเทืองสุขเลิศ, การรับรู้ของคนไทยเกี่ยวกับความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อในยุคโลกาภิวัตน์ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ตระหนักถึงปัญหาจากสื่อมวลชนในประเด็นเรื่องเพศและการสูญเสียเวลา ควรควบคุมและลงโทษผู้ผลิตสื่อมากกว่าการฝึกฝนผู้บริโภคสื่อให้มีความรู้เท่าทัน ส่วนการรับรู้เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันสื่อส่วนใหญ่จะเป็นการประเมินค่าและการวิเคราะห์สื่อ โดยผู้ที่มีการศึกษาสูงและมีประสบการณ์ด้านสื่อมากจะรับรู้ความสำคัญของทักษะการรู้เท่าทันสื่อในด้านการวิเคราะห์และประเมินค่าสื่อมากกว่าผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านสื่อน้อย
- สุปรียา แซ่กั้ง เกณฑ์คุณธรรมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในการเป็นผู้รับ-ผู้ส่งภาพลามก พบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาที่ต่างกันจะมีผลต่อการเป็นผู้รับภาพลามก โดยผู้รับภาพลามกมากจะให้ความสำคัญกับค่านิยมของตนเองมากกว่าค่านิยมทางสังคม-วัฒนธรรม และค่านิยมทางศีลธรรม-ศาสนา ขณะที่ผู้ส่งภาพลามกในระดับที่แตกต่างกันจะให้ความสำคัญกับเกณฑ์คุณภาพ ค่านิยมทางสังคม-วัฒนธรรมต่างกัน แต่จะมีค่านิยมต่อตนเอง ค่านิยมทางศีลธรรม-ศาสนา และค่านิยมทางกฎหมายไม่ต่างกัน